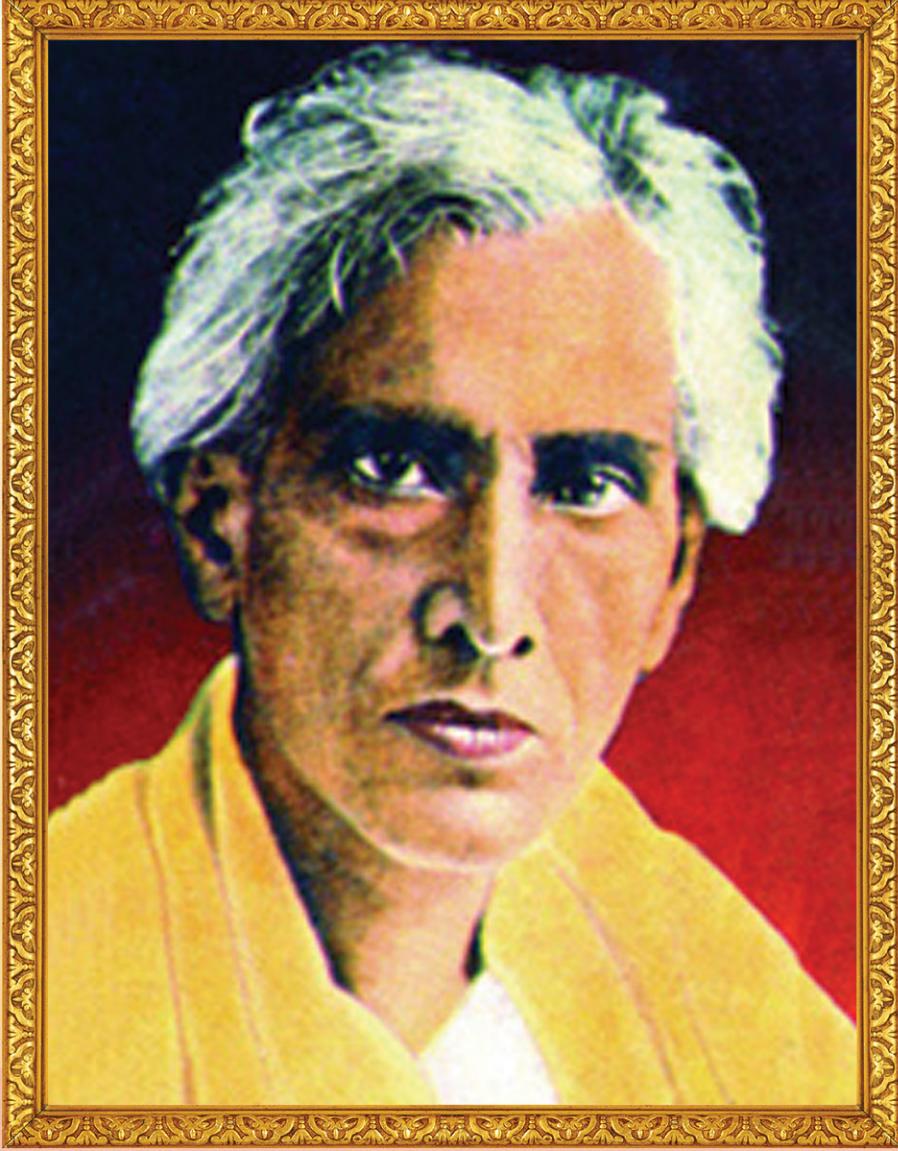

జనవరి 16-31, 2023

సంపుటి 03, సంచిక 7

26 జనవరి
గణతంత్ర దినోత్సవ
శుభాకాంక్షలు

ప్రముఖ బెంగాలీ నవల, కథా రచయిత
శరత్ చంద్ర ఛటోపాధ్యాయ్

(1876 సెప్టెంబరు 15 - 1938 జనవరి 16)

Printed, Published and Owned by : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

Printed at : **HARSHITHA PRINTERS**, Khairatabad, Hyderabad - 500 004.

Published at : **TELANGANA JAGRUTHI**, Pasham Amruthaaram Residency, H.No. 1-2-234/13/46/4, 4th Floor,
Near NTR Stadium Aravind Nagar, Domalguda, Hyderabad - 500 029. Telangana State.

Editor : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

నాటి వెట్టి కార్మికుల ధైర్యం
చిత్రించిన పాటలని పోగు చేసిన
కందుల శివకృష్ణ వ్యాసం
“బానిసత్వానికి ప్రతిరూపం -
వెట్టిచాకిరి పాట”

41

25

బాహుబలాన్ని ఎదిరించిన స్త్రీ శక్తి,
తిరుమలశ్రీ కథ “మెకం”

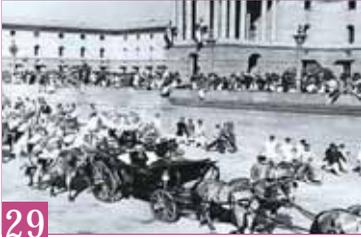
19

పాలమూరు పోరాటపటిమ చిత్రించిన
భీంపల్లి శ్రీకాంత్ వ్యాసం మరో
జలియన్ వాలాబాగ్ “అప్పంపల్లి”

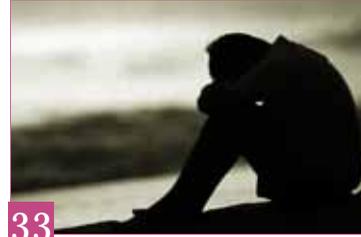
15

భర్త ప్రవర్తనతో జీవితంతో యుద్ధం
చేయాలని నిర్ణయించుకున్న యువతి కథ
జింబో “యుద్ధం”

29

గణతంత్ర దిన ప్రధాన్యాతను
తెలుపుతున్న పింగళి భాగ్యలక్ష్మి
ముఖచిత్ర కథనం...

33

చెడు నుంచి మంచికి
మారిపోయిన ఒక మనిషి కథ
కుంతి... “అతెగ్గాండర్”

11

తెలుగు సినిమాలలో తెలంగాణ భాషా
వైభవాన్ని చెబుతున్న యడవెల్లి
సైదులు వ్యాసం

35

జీవితం ఉద్యమం వల్లే
రూపుదిద్దుకున్నది
అంటున్న కామల
ప్రతాపరెడ్డితో ఎస్. రఘు
ముచ్చట...

గత కాలపు నేస్తాల గురించి స్మరించే
రమేష్ బాబు కవిత
“జీవితం జ్ఞాపకాల పుస్తకం”...పేజీ 04

మనిషి చిగురించాలని ఆకాంక్షించే
మహమ్మద్ హాసన్ కవిత...
“ఆశ..!” ...పేజీ 23

చేతివేళ్ల లయలో ఇమిడిపోయేందుకే
పువ్వులను బతుకమ్మగా మారుస్తున్న
వైనం చెప్పిన ఘనపురం దేవేందర్ కవిత...
“చేతివేళ్ళు” ...పేజీ 09

నీలో ఇంకెంత సముద్రాలకు పునర్జీవన
భాష్యం చెబుతున్న డాక్టర్ వాసాల
వరప్రసాద్ కవిత “మీ దుఃఖం”...పేజీ 10

పేదతనానికి వ్యసనం, దురాశ తోడైతే వచ్చే
ఫలితం చెప్పిన రామారావు నాటి కథ
“దారి తప్పిన బాటసారి” ...పేజీ 05

మనసుతలుపు తెరిచి “తడిరాగం” పలుకు
తున్న ముదిగొండ సంతోష్ కవిత
...పేజీ 32

ఇంకా... మరెన్నో కవితలు, సాహితీ శిఖరం,
సమాజం, పుస్తక పరిచయం, స్వీకారం..
మొదలైనవి...

జ్ఞానావాశిష్ట రామాయణం

మడికి సింగన

మడికి సింగన 14వ శ||
ఉత్తరార్ధం నుండి 1430 మధ్యన
కాలగర్భంలో కలిసిపోయిన
చాలమంది కవుల గురించి మనకు
తెలియజేస్తున్న 'సకల నీతి
సమ్మతం' అనే తొలి సంకలన
గ్రంథాన్ని కూర్చి చరితార్థుడైన కవి.
ఇతడు కేవలం సంకలనకర్త
మాత్రమే కాదు
'పద్మపురాణోత్తరఖండం', 'భాగవత
దశమస్కంధం' (ద్విపద), 'జ్ఞాన
వాశిష్ట రామాయణం' రచించిన
గొప్పకవి కూడా. సబ్బినాడును
పాలించిన ముప్పభూపాలుడి
మంత్రి అయిన కందనామాత్యుని
ఆశ్రయంలో ఉండి. ఆయనకే
'పద్మపురాణోత్తర' ఖండం, 'భాగవత
దశమస్కంధం'లను
అంకితమిచ్చినాడు.
పద్మపురాణంలోని కృత్యంత
పద్యాలను బట్టి దానిని క్రీ.శ.
1420లో తెనిగించి ముగించినట్లు
తెలుస్తున్నది. దీని తర్వాత వాశిష్ట
రామాయణం, ఈ రెంటికి మధ్య
భాగవత దశమస్కంధాన్ని
రచించినాడు. ఆ తర్వాత సకల
నీతి సమ్మతాన్ని కూర్చినాడు. ఇది
అనంతయ్య కూడ కవేసట.

దీని పేరు రామాయణమైనా దీనిలో చెప్పింది మాత్రం వేదాంతం.
వశిష్టుడు కాముడికి చేసిన జ్ఞానబోధ ఇందులోని విషయం. ఇందులో 5
ఆశ్వాసాలున్నవి. తొలి ఆధ్యాత్మిక గ్రంథం ఇది.

గీ. యౌవనంబునందు నవికారియై తన్నుఁ
బరులు మేలనంగ బ్రతికెనేని,
యతఁడు పుణ్యపురుషుడతఁ డుత్తమోత్తముఁ
డతఁడు వంద్యమానుఁ డఖిలమునకు
పరమార్థంబునఁ బుట్టుట లృడియుటల్ భావింప లేవెన్నడున్
నిరుపాధిస్థితి శుద్ధబోధమయమై నీయందు నీవుండి తి
ట్టిరువారుల్ సకలంబు గన్గొనుచు నొండీక్షింప వొక్కింతయున్
జోరి సర్వాత్మతఁ జేసి నీవ జననంబుం దాల్చు నీయం దొగిన్
ఇచ్చటఁ గాన నక్కఁడవ యేటికినేద్దెదవన్న! యేడ్వగాఁ
జచ్చినవారు వచ్చెదరె చావును బుట్టును సృష్టి కింతకున్
వచ్చినఁ జాలుగాక మనవారికె వచ్చెనే! దేహకోటికిం
జచ్చు టవశ్య మెందును విచారము సేయకు దేహధర్మముల్
పాలియుట బ్రతుకుట పోవుట
కలుగుట నే నతఁడు ననుట గలుగక పోవన్
దలచిన యట్టిమహాత్ముం
డిల జీవన్ముక్తుడగు నహీనవివేకా!
సకలార్థవితతికి సంగంబు హేతువు
సంగంబు నిలయంబు సంస్కృతికిని
సంగంబు మూల మాశాలతావలికిని
సంగంబె యాపద్దశలకు నెలవు
సంగవర్జనమె మోక్షము సంగవీరతిని
జన్మనాశం బగు జనవరోణ్య
కలిమిలేములు రెండు కడు దుఃఖ మొనరించు
మలినవాసన సంగం బెసంగ
నింక సంస్కృక్తిరక్తుల కిట్లువితత
జన్మభేదము హర్షవిషాదగతియు
సడలవర్తిల్లు శుద్ధవాసన యెసంగ
ననుచుఁ గొనియాడుదురు మును లనఘు చరిత

తెలంగాణ జాగృతి
తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

16-31 జనవరి, 2023

సంపుటి 03

సంచిక 07

శ్రీమతి కల్వకుంట్ల కవిత్
ఎడిటర్

డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్ధన్ రాజు
అసోసియేట్ ఎడిటర్
9676096614

ఎడిటోరియల్ బోర్డ్ :
ఘనపురం దేవేందర్
రంగు సపినాచారి

పుస్తకాలతో బుద్ధి కుశలత

‘చదువది యెంత గల్గిన రసజ్ఞతయించుక చాలకున్న యా చదువు నిర్లక్ష్యంబు’ అని మనకు ఒక నీతి శ్లోకానువాదం ఉంది. మనిషి ఎంత చదువుకున్నా కళాత్మక దృష్టి ఉండాలని దీని అర్థం. రసదృష్టి లేనివాళ్లు ఉప్పులేని కూరతో సమానం. రుచి లేకుండా ఉంటారని ఆ పద్యకర్త భావించాడు.

నిజమే... మనిషి నిత్యానందుడు కావడానికి, సమాజానికి మార్గదర్శకత్వం వహించే స్థితిలో ఉండడానికి, అతడు రసదృష్టితో ఉండాలి. ఈ దృష్టి ఎవరికి వస్తుంది? జీవితంలో కనిపించే సాధారణ అంశాలను కూడా లోతుగా అసాధారణంగా చూడడం ఎవరికి సాధ్యమవుతుంది? ప్రతి అవసరం మీద వ్యక్తుల మీద అనుకూల దృక్పథం, ఇతరులను అభినందించే సహృదయం సస్పేహంగా మాట్లాడే సరసత మనిషికి ఎట్లా అలవడుతుంది? దీనికి అతని పఠనాభిరుచే కారణం. పుస్తకస్నేహం మనిషికి భాషాధికారం కలిగిస్తుంది. సామాజిక జీవనంలో ఒక సామనస్యాన్ని, నిటారుగా నిలబడే వ్యక్తిత్వాన్ని సంతరిస్తుంది.

బెకన్ “అఫ్ స్టడీస్” అన్న వ్యాసం అధ్యయనావశ్యకతను తెలుపుతుంది. చదువు వల్ల వచ్చే లాభాలను విశదీకరిస్తుంది. చదువు ఆనందాన్ని, శక్తిని ఇస్తూ మనిషికి ఒక ఆభరణంగా ఉంటుందంటాడు బెకన్. అతని దృష్టిలో విద్యసల్ల మూడురకాలైన దృక్పథాలు కలిగినవాళ్లు ఉంటారు. కపటులు లేక అవివేకులు తరువాత సామాన్యులు ఇక మూడవ వాళ్లు వివేకులు. అవివేకులు పుస్తకాలను నిరసిస్తారు. సామాన్యులు అధ్యయనాన్ని ఆరాధిస్తారు.

వివేకులు పుస్తకజ్ఞానాన్ని ఆచరణకు తెస్తారు. మనం చదవదగిన పుస్తకాలు ఏమిటి అనేది మనమే ఎన్నుకోవాలి ఉంటుంది. చదువు అలవాటు కావడం కోసం ప్రారంభంలో లేక బాల్యంలో చందమామ కథలు చదవాల్సి ఉంటుంది. వయోవికాసాన్ని అనుసరించి మనచదువు గ్రంథాల వరకు కావ్యాల వరకు ప్రయాణం చేయాల్సి ఉంటుంది.

పుస్తకపఠనం అభిరుచి ఉన్నవాళ్లు ఏ రంగంలోనైనా తమ ప్రత్యేకతలు నిలుపు కోగలుగుతారు. అవి రాజకీయాలు కావచ్చు. సినిమారంగమైనా కావచ్చు. వాళ్లు వ్యక్తికరణలోనే వాళ్ళ జ్ఞానం అర్థమైపోతుంది. ప్రజాక్షేత్రంలో వాళ్ళ తమ రంగంలోని ఇతర వ్యక్తుల కంటే ప్రత్యేకంగా నిలుస్తారు. అత్యాధునిక కాలంలో పుస్తకాల మీద ఆదరణ తగ్గిపోతుందనే ఆరోపణ బలంగా కనబడుతుంది.

ఆధునికంగా ఎదుగుతూ వచ్చిన సాంకేతికత పుస్తకం అస్తిత్వాన్ని దెబ్బ తీస్తుందని అభిప్రాయం ఉంది. పుస్తక పఠనమే కొరవడుతున్న సమయంలో ఇక రసజ్ఞత, సహృదయ తలకు ఆస్కారం ఏముంటుంది? పుస్తకం కేవలం గత అనుభవం లాగా, జ్ఞాపకంలాగా, మిగిలిపోతున్న సందర్భంలో సృజనజీవుల లేక బుద్ధిజీవుల కదలికలకు సార్థకత ఏముంటుంది?

పుస్తక ప్రియత్వం తగ్గిపోతున్నదనేది కొంతవరకు నిజమే అయినా అదే పూర్తిస్థాయి సత్యం కాదు. నాన్ సీరియస్ పుస్తకాలు, వ్యాపార, వినోద పుస్తకాదరణ తగ్గితే తగ్గవచ్చు గాక, అలాంటి చదువరులంతా టీవీ సీరియల్స్ వైపు ఇతర మాధ్యమాలలో వస్తున్న ఆకర్షణలవైపు వెడితే వెళ్లారు గాక, సీరియస్ పాఠకులకు మాత్రం ఇప్పటికీ కొరత లేదు. హైదరాబాదులో నిన్న మొన్న జరిగిన పుస్తక ప్రదర్శనలో జనం క్రీక్కిరిసిపోవడం మనం చూశాం. వేలపుస్తకాలు అమ్ముడుపోవడం చూశాం. ఇప్పటికీ సృజనరంగంలో వేలపుస్తకాలు వస్తూనే ఉన్నాయి

మానవ జీవితంలో వస్తున్న అనేక గుణాత్మక పరిణామాల వెనుక పుస్తకం నిలుస్తూనే ఉన్నది. ఈనాడు వచ్చిన సాంకేతికత కూడా పుస్తకం ప్రభావమే అనేది మనం మర్చిపోకూడదు. కాగా ఇంత మాత్రం ఆలోచించి సరిపెట్టుకుంటే చాలదు. ఈ అభిరుచిని మరింత పెంచే బాధ్యత బుద్ధి జీవులందరి పైన ఉంది. ఒక సమాజం నాగరికమైంది అని తెలుపడానికి అక్కడ చలామణిలో ఉన్న పుస్తకమే కారణం. ఒక సమాజం నేరరహితంగా పరిధవిల్లడానికి అక్కడ వికసించే జ్ఞానమే ప్రధానం. మనం చెప్పే సర్వ మానవ సౌభ్రాతృత్వానికి, ప్రాపంచిక దృక్పథానికి పుస్తకమే కచ్చితమైన తొలి మెట్టు. మానవ సంబంధాలలోని మాధుర్యాన్ని అనుభవానికి తేగలిగింది పుస్తకమే. ఈ అభిరుచిని చిన్నతనం నుండే నిర్మిద్దాం. పుస్తకమైత్రితో ఉండే బుద్ధికుశలతను అనుభవానికి తెద్దాం.

జై జాగృతి... జై తెలంగాణ...

కె.ఎల్.కె. కల్వకుంట్ల

జీవితం జ్ఞాపకాల పుస్తకం

హెచ్. రమేష్ బాబు, 77807 36386

నా జ్ఞాపకాల పుస్తకంలోని పుటల్లోంచి ఒక అక్షరాన్ని కదిలిస్తే నాకు నా గతకాలపు నేస్తాలు గుర్తుకువస్తున్నారు!

గడచిన క్షణాల్ని గుర్తుకు తెచ్చుకుంటే కొందరు నా నేస్తాలు పదే పదే గుర్తుకువస్తున్నారు!

అందరూ ఈ నగరపు రణగోణ ధ్వనుల మధ్య ఇరుక్కుపోయారు!

నిదురరాని రాత్రులలో వారే మది నిండిపోతారు! గడిచిన క్షణాల్ని గుర్తుకుతెచ్చుకుంటే కొందరు నా నేస్తాలు చాలా గుర్తుకువస్తున్నారు!

అప్పటి కొన్ని జ్ఞాపకాలు అందమైన పువ్వులై ఇంకా నా ముందుకు కదలాడుతూనే ఉన్నాయి!

మరికొన్ని అనుభూతులు వెంటాడే పరిమళాలై నన్ను చుట్టూర తరుముతూనే ఉన్నాయి!

ఈ నగరపు నడివీధిలో నిలిచి అలా ముందుకు సారించి చూస్తే కొందరు నా మిత్రులు ఇప్పుడు చాలా గుర్తుకువస్తున్నారు!

అందరి జీవితాలు మారిపోయినవి! ఒక కొత్త ఒరలో బలవంతంగా ఇరుక్కుపోయినట్టుగా కనిపిస్తున్నారు అంతా! కొందరికి తమ పనే ప్రపంచం!

మరికొందరికి ఈ మిత్రుడి అవసరము లేకుండా పోయింది! ఎందుకో ఏమో గాని నా మిత్రులంతా తప్పిపోయారని పిస్తోంది!

నీవు నేను అన్న భావన నుండి మీరు తమరనే దూరాలకు మనం చేరిపోయాం! మెల్లమెల్లగా వయసు తరిగిపోతుంది! జీవితం జ్ఞాపకాల పుస్తకంగా మారిపోతోంది!

అప్పుడప్పుడు కొందరి జ్ఞాపకాలు చాలా బాధకు గురిచేస్తాయి! అయినా జ్ఞాపకాలతోనే జీవితం ముందుకు సాగిపోతోంది! తీరాలకు సముద్రాల సంపద తిరిగిరాదు! మళ్ళీ జీవితంలోకి పాతస్నేహితులూ తిరిగిరాదు! మిత్రులారా ఈ క్షణాల్ని నవ్వుతూ గడిపేయండి!

స్నేహితుల్లా గడిపిన రోజులు మనకు మళ్ళీ తిరిగిరావు! మళ్ళీ జీవితంలోకి పాతస్నేహితులూ తిరిగిరాదు!

దారితప్పిన బాటసారి

పేదతనానికి వ్యసనం దురాశ తోడైతే వచ్చే ఫలితం చెప్పిన రామారావు నాటి కథ...

ఎన్.కె. రామారావు

రాత్రి నల్లని రాతి పోలిక గుండెమీదనే కూరుచుండగా నిద్ర పట్టటం లేదు పోలికి.

రాత్రి - చిమ్మచీకటిగా వుంది. రాకాసి బొగ్గు పొడిని ప్రపంచం అంతా పూసారా? అన్నంతా నల్లగా వుంది. కరువులో అధిక మాసంలాగా దానికి తోడు మబ్బులు. మంచం ఇరుకుగా వుంది. కదిలినప్పు డల్లా కిర్రుమంటున్నది నులకమంచం. మబ్బులు గాలి, చీకటికి "విటమిన్లు"గా ఉపయోగపడి లోకాన్ని మరింత చీకటి తరం చేస్తున్నాయి. దూరాన ఓకుక్క - దిక్కు దివాణంలేని వీధికుక్క "కుయ్యో"మని సైరన్లా అరిచింది.

ఉలిక్కిపడి లేచింది పోలి. నులక మంచం పట్టెమీద కూర్చుంది. రెండు చేతులూ తలకాయకు చేర్చి గుడిశెనలు మూలలా చూసింది. కోడిగుడ్డు దీపపు వెలుగులో ఓ మూల ఓ కాలు విరిగిన పీట - చిలుము పట్టిన ఓ రేకుపెట్టె దండమీద ముదురాకుపచ్చ రెండు చీరలు, ఓ పల్లటి బిందె, రెండు కుండలు ఎప్పుడూ కనపడేనే కనిపించాయి.

బయట గాలిహారు విపరీతంగా వుంది. "నేను లేకుంటే మీరు లేరు" అన్నంత ధీమాగా వుంది గాలికి.

మంచం కిర్రుమంది. దానిమీది బొంతలో పడుకున్న పోలి కొడుకు దాసుకు జ్వరంగా వుంది.

పోలి వెళ్ళి మంచం దగ్గరగా వంగుని దాసు బుగ్గమీద చేయి వేసింది. వళ్ళు చాలా వేడిగా వుంది. దీపపు వెలుతురు ఒక్కసారిగా ఎక్కువయింది. పోలి వెనక్కు తిరిగి దీపంవైపు చూసింది. దీపం ఆరిపోయే ముందు వెలిగే అద్భుతమయిన వెలుగది. పోలికి తెలుసు. ఆ దీపం ఎందుకలా అంతగా వెలుగుతుందో, దాన్లో కిరసనాయిల్ లేదు.

"అమ్మా.. అమ్మా... ఆకలే" మూలిగి పక్కకు తిరిగాడు దాసు. మంచం మళ్ళీ కిర్రుమంది. పోలి కడుపులో పేగులు కూడా "కేరు"మన్నాయి. "చూడూ పోలమ్మా ఇలా అయితే ఏమీ బాగుండ లేదు. నీ కొడుక్కు జ్వరమయితే మమ్మల్నే చేయమంటావ్? ఏదో కాస్త మా మొహాన పడేయి. లేకుంటే పని మానేస్తాం" బెదిరించాయి పోలి పేగులు.

చుట్టూ చీకటి. పోలి లేచింది. తడుము కుంటూ వెళ్ళి రేకుగ్లాసుతో రెండు గ్లాసులు నీళ్ళు పొట్టలోకి పంపించింది. కఱపు భత్యం పెంచగానే సమ్మె మానేసిన వుద్యోగుల్లా గవ్చివ్గా వుండిపోయాయి పేగులు. హమ్మయ్య అనుకుంది పోలి.

కళ్ళమ్మట నీళ్ళు తిరిగాయి, "ఈ దుర్మార్గుడు వచ్చి సావలే. కట్టుకున్న దాని సుఖం లేకపోతే పీడాపోయె. కన్నోడికి జొరం కాసిందన్నా చూసే దిక్కు లేకపోయె. యాడ తాగుకుంటూ

కూకున్నాడో" చెబువు అలుగుమీద నుంచి పారే నీటిలా దుఃఖం వస్తున్నది.

దాసు మూలుగు మొదలెట్టాడు. మూలుగు మూలుగుకూ పోలి ప్రాణాలు వెళ్ళి వస్తున్నాయి. "భగమంతుడా..... ఈ ఒక్క రాత్రిరి నా కొడుకును రచ్చించు. తెల్లారి దవఖానకన్నా తీస్కపోతా"

వాన మొదలయింది. బయట రిక్ష్వా ఆగిన చప్పుడూ, దాని వెంట ఓ పాట, పాట తలుపుదాకా వచ్చి ఆగిపోయింది. తడక తలుపుమీద వేళ్ళ చప్పుడు. "టక్ టక్ టక్".

"కాయ్ రాజా కాయ్ రాజా కాయి, కాయ్ రాజా కాయ్" పాట ఆగింది. చప్పుడూ ఆగింది.

"ధూత్ నీయ్యాలి ఓడున్నడేలోనా - తలుపు తియ్యి బద్మాష్ లం....". తలుపు తెరవగానే లోనకు ప్రవేశించాడు సూరాయి. సుడిగాలిలా సూరాయితో పాటు సారాయి కంపు కూడా లోపలికి వచ్చింది. దాంతోపాటు కాస్త వానజల్లు, వానజల్లుతో పాటు ఓ కుక్కపిల్ల కూడా లోపలికి వచ్చాయి. జేబులో చేయి పెట్టాడు సూరాయి. అగ్గిపెట్టె బయటకు తీసి ఓ పుల్ల గీశాడు. ఆ వెలుతురులో పోలి ముఖం చూశాడు. మంచం మీద పిల్లాడిని చూశాడు, ఇంటి కప్పుకేసి చూశాడు. చేయి చురుక్కుమంది. అగ్గిపుల్ల ఆరిపోయింది.

“బువ్వేమన్నా వుంటే పెట్టు.” ‘బువ్వ - అవ్వ - ఏడకెళ్లి తెమ్మంటావ్? నిన్నటాళ్ల బట్టి గింజన్నా లేకపోయె. పిల్లడికి జొరంగా వుండె. నువ్వు రాక పోతివి. నన్ను సావమంటానా చెప్పు సస్తా - లేపోతే నువ్వే నా గొంతు పిసుకు సస్తా. ఈ బాధలు నేను పడ్డను. ఈ యమ సెర నాకింకొద్దు. ఈ కత్తులమీద నడక ఇంక నా సాత కాదు. ఇగ నువ్వుబతకమన్నా నేను బతకను. ఆ బగమంతుడి దయవల్ల ఈ ఒక్క పిల్లడు. ఈడికి జొరం కాసిందన్నా సూసే దిక్కా లేక ఇక ఈ కట్టాలు నేను పడను కాక పడను”

అగ్నిపర్వతాన్ని బ్రద్దలు చేసుకుని బయటకు వచ్చిన లావాలా, వేడిగా, వాడిగా, వేగంగా వస్తున్నాయి మాటలు. “నాకిన్ని మంచినీళ్ళయ్యి ... తెల్లారి దరమాసుపత్తిరికి తీసుపోదాం వాన వెలిసింది. పోలి ముడుచుకుని దాసు మంచంలోనే పడుకుంది.

‘దరమాసుపత్తిరి వద్ద జనం ‘క్యూ’లో నిలబడ్డారు. ఊర్లోని అనారోగ్యం అంతా

మూటకట్టి అక్కడ దింపారా అనిపిస్తుంది. డాక్టరుగారు టెర్లిన్ చొక్కా టెక్రికాటన్ ప్యాంటులోకి పంపించి, తెల్లగా, ఆయిసు ముక్కలా, అమెరికా వాడు కాలుపెట్టకముందు చంద్రుడిలా, (పెట్టింతర్వాత చంద్రుడు మారాడని కాదు - “ఛీ - చంద్రుడూ నువ్వెంత పనికి మాలినవాడివి” అని కార్టూనులు, కవితలూ వచ్చాయిగా) “నా ఆరోగ్యానికి కారణం” అన్న పోజులో వున్నారు. “హార్లిక్కు” తాగకన్నా హమాంతో స్నానమాడకున్నా సూరాయి కూడా రాయిలా గట్టిగానే వున్నాడు. వాడి చేతుల్లో దాసు ఏసు ప్రభువు చేతుల్లో గొర్రెపిల్లలాపడుకుని వున్నాడు. వాడి కనురెప్పలు వాలి వున్నాయి. సూరాయిని కావించుకున్న వాడి రెండు చేతులూ రెండు బక్కచిక్కిన బురదపాముల్లా గున్నాయి. వాడి జుత్తు మొక్కజొన్న పీచులా వుంది. గుండె ఎముకలు ఎక్స్రే అక్కర్లేకుండానే కనిపించేలా వున్నాయి. కొండచిలువలా వున్న “క్యూ”

కదలటం మొదలెట్టింది. “డాట్రు గారు!” రెండు కాళ్ళు లంకించుకున్నాడు సూరాయి.

“ఛత్ వదులు... వదలరా” పక్కకి తిరిగి చూసి, నవ్వుతున్న నర్సును చూసి సిగ్గుపడిపోయాడు ‘డాట్రు’ గారు. “తమరే రచ్చించాలి నా కొడుకును” కాళ్ళు వదిలేశాడు సూరాయి. ప్యాంటు నలిగిందో లేదో చూసుకుని, జేబులోంచి రుమాలు తీసి నుదురు తుడుచు కున్నారు “డాట్రు” గారు. తీయని ఖరీదైన సెంటు వాసన, పాను ద్వారా హాలు నాలుగు మూలలా పాకింది.

కుర్రాడిని బల్లమీద పడుకోబెట్టారు. పదినిమిషాలు పరీక్ష చేశారు. పది మాత్రలు ఇచ్చారు. ఒక ఇంజక్షన్ ఇచ్చారు. మాత్రలు పూటకొకటి వేయమన్నారు. మూడుపూటలా పాలు తాగించమన్నారు. రోజుకో గుడ్డు అన్నారు. అదికాక రోజుకో బత్తాయి అన్నారు. ఇంకా ఇదిగో ఈ రెండు మందులూ కొనుక్కురా. చాలా ముఖ్యం- ఇవి ఆసుపత్రిలో దొరకవు” అన్నారు.

“ఆసుపత్రి నుంచే ఇయ్యండి నాయనా! బీదోడ్డి-కాళ్ళమీదపడతా” దేబి రించాడు సూరాయి.

“ఎవడా మీకి కాళ్ళమీదపడే టెక్నిక్ నేర్పింది. కాళ్ళమీద పడితే పన్నవతయ్యా- ఆసుపత్రిలో వుంటే ఇవ్వాలని మాకు తెలియదా. లేవు! పొ-పో” కసిరాడు డాక్టరు గారు.

“పోనీ, ఎంతవుద్దోనన్నా సెప్పండయ్యా”.

“ఎనిమిది రూపాయలు కావచ్చు”. ఎనిమిది రూపాయలంటే భయం వేసింది. పిల్లడిని ఇంటికి తెచ్చి పడుకోబెట్టాడు.

“సూదిమందు. ఎనిమిది రూపాయలు ఎట్లా తెద్దాం” సమస్య ప్రశ్నగుర్తుతో ఎదురుగా నిలుచుంది.

పోలికళ్ళు ఎఱ్ఱగా వున్నాయి. పొట్ట లోతుకు పోయింది.

“అట్టనే మనకిన్ని పైసలు సూడు మావా”.

నూకలకు ఆ మాట చాలా చిన్నది. ఆ అభ్యర్థన వెనుక, “నిన్ను గనమైన కోరికలు కోర్లేదు, కోకలు అడగలేదు. ఈ పొట్టలో ఇన్ని గంజినీళ్ళు పోసి నాలోజాలు బతకని” అన్న అర్థం వుంది.

పెళ్ళాం ముఖం చూసేసరికి బాధని పించింది సూరాయికి, దాని మొహం నాడిపోయిన మల్లెపూవు లాగున్నది.

“లుచ్చాను, లుచ్చాను-దానికి నేనేం న్నాయం నేసాను, కార్లు బంగ్లాలు మన జనమలకి రాసిపెట్టి లేవు.

ఓనాడు ఓ మంచి రవికె ముక్క యినా తెచ్చిచ్చానా?” ఇయ్యాల కనీసం కడుపునిండా కూడు కూడా పెట్టలేక పోతున్నా” ఇలా ఏన్నోసార్లు జ్ఞానోదయం కలుగుతూ వుంటుంది. సాయంత్రం కాగానే రిక్షా కిరాయిచ్చేసి, అలా సారాయి దుకాణం మీదనుంచి వస్తుంటే, ప్రాణాలు లాగుతాయి. దాంట్లోకి వెళ్ళిం తర్వాత, ఎక్కడ లేని వేదాంతం వచ్చేస్తుంది, జన్మరహస్యా లన్నీ బోధపడినట్లవుతుంది. దేవుడు రాసిపెట్టే నూకలకి డబ్బులు మిగులుతాయి. లేకుంటే? “సర్లేవే తెత్తా” హామీ యిచ్చి కదిలాడు.

బస్సుస్టాండులో జనం చాలామంది వున్నారు. వచ్చేబస్సులు వస్తున్నాయి. పొయ్యేబస్సులు పోతున్నాయి. వచ్చే బస్సులనిండా కిటకిటలాడే జనం, పోయే బస్సుల్లో కూడా అలాగే.

రాత్రి పడినవరం మూలంగా బస్టాండు లోని నేలంతా తడితడిగా బురద బురదగా వుంది. అరటిపళ్ళ తొక్కలు - బీడీపీకలు, సిగరెట్టు, ముక్కలు, కిళ్ళీలు నమిలి వుమ్మేసిన తాలుకు రక్తారుణ చిహ్నాలు-బస్సులు తిరిగేచోట ఏర్పడిన గుంటలు-వాట్లో టీలాంటి ఎట్టటి వాననీళ్ళు దాంట్లో బస్సుల తాలూకు ఆయిల్ కారి ఏర్పడిన తాత్కాలిక ఇంద్రధనస్సులు.

సూరాయి మనస్సు కూడా బస్సుస్టాండులానే గజిబిజిగా వుంది.

“హా... ఆ దొర సూట్స్ను పట్టుకుని ఇటే వస్తుండు.” సీటుతీసి దులిపి మళ్ళీ వేశాడు. దారి తప్పి రాబోయి సరయిన దారి తెలుసుకున్న వాడిలా సూట్

కేసువాలా వేరేవైపు వెళ్ళిపోయాడు.

“రిక్షా కావాలా సార్,”

“వద్దు.”

“రిక్షా వద్దా సార్?”

“వద్దు.”

“రిక్షా చాహియే సాబ్?”

“నై”

“రిక్షా నళ్ళో సాబ్?”

జాతీయ పొదుపు పుద్యమం మొదలు

పెడుతున్నట్లుగా వున్నారు

వాళ్ళందరు “రాండి సార్ - రాండి,

విజయ విలాస్ కు నలభై పైసలు.”

హుషారుగా అరిచాడు సూరాయి.

ముప్పయి పైసలు అనగానే వేరేవాడి రిక్షా

ఎక్కి వెళ్ళిపోయాడతను.

“అరేయి లింగయ్యా! ముప్పయి

పైసల కెన్నడన్న తోలుతువురా? రిక్షా

పోటీ కొత్తావురా? దొంగలం.....”

సూర్యుడు నడినెత్తిమీద కొచ్చాడు.

సూరాయి రిక్షా నడిపాళ్ళోకి వచ్చింది.

అక్కడా బేరం లేదు. సాయంత్రం

కిరాయి ఎలా కట్టాలో?

మరిచెట్టు కింద ఇద్దరు రిక్షావాళ్ళు

బాలమృచేతి మిరపకాయబజ్జీలు మహా

వుషారుగా తింటున్నారు, సూరాయి రిక్షా

చెట్టుకింద చేరింది. బజ్జీలు చూస్తుంటే

నోరూరుతున్నది.

అరేయ్ ఓ పదిపైసలుంటే ఇయ్యరా.

అప్పటాళకిస్తా మళ్ళీ పక్కవాడి నడిగాడు.

“అప్పా? నన్నడగొద్దురా పొద్దుటాళ

బట్టీ బేరం లేదు.”

“ఛీ! ఇశ్వాసం లేదురా మీకు-నిన్న కాక

మొన్న సుట్టపేకలకి సస్తావుంటే అర్థ

రూపాయ బదులు యియ్యలేదురా.

ఈదికుక్క నయ్యం నీకంటే” చాలమ్మ

కిసుక్కున నవ్వి, చిల్లల గరిటలోని ఆఖరి

నూనెచుక్క కూడా మూకుడులోనే

పడేట్టుగా పట్టుకుని వయ్యారంగా, తల

సూరాయి కోసం తిప్పింది.

ఎందుకమ్మా నవ్వుతావు?

“సూదికోసం సోదికి పోతే.....”

పూర్తిగా చెప్పనే లేదు బాలమ్మ. రక్కను

లేచి నిల్చున్నాడు. రిక్షాను చెట్టునిడ

నుంచి ముందుకు నెట్టాడు. “సూది.

సూదిమందు, నూకలు, మిరపకాయ బజ్జీలు. సాయంత్రం సారా, మేకలు.....

నూకల్ పెడ్డే మేకలు కాస్తాన్? నూకలు

తింటా నూకలు తింటా... నూకలు

కేకలు.. కేకలు పోలమ్మకు రైకలు..

సూదిరా సూది గుచ్చరా గుచ్చు నాసామి

రంగా కిరాయిరా కిరాయి కిరాయి -

ఆకురాయి సారాయి బండరాయి.... ఏ

రాయయ్యితేం, పన్నాడగొట్టటాన్ని

ఇస్తారా.. కిరాయిపాట మారింది.

కిరాయి కాదు సారాయి

నాస్యామిరంగా. “ఏంటే? కళ్ళు

నెత్తికొచ్చినయ్యో. రిక్షా మీదనుంచి

నడుపుతున్నావ్.”అమాంతం

తెలివొచ్చేసింది.

“జర పక్కకెళ్ళి నడవకూడదా?

రిచ్చోళ్ళు లోకువైనారు.”

“నా జన్మభూమి ఎంతో అందమైన

దేశము. అందులోన నా యిల్లు కమ్మని

ప్రదేశమా” రేడియోలో పాట

వినబడుతున్నది.

సక్కని ప్రదేశం... ఓడ్రా సెప్పింది సూ

యిల్లు నూడు బహుసక్కని ప్రదేశం.

నల్లగా వుంటది రొరే బురదకదూ.....

పండులు కూడా ఉంటాయి ఆడ్డే. నేనా

బురదలోనే పెరిగినా అందులోనే సస్తా.

అంతకంటే నేనేనాడు. మావోళ్ళు వోరూ

పైకి పోలేదోరేయి.’

పైకిలురిక్షా పెడలు మీద కాలు

గట్టిగా, కసిగా, మంటగా పుడుతున్నది.

రిక్షా పెద్దాసుపత్రి దగ్గరకొచ్చేసింది.

ఆసుపత్రి గేటు దగ్గర ఓ నడివయ

సాయన. బుగ్గలు పీక్కుపోయాయి. కళ్ళు

ఎర్రగా వున్నాయి. చొక్కా మాసి వుంది.

దాంతోపాటు గడ్డంకూడామాసింది.

కొటేరులాంటి ముక్కును మధ్య మధ్య

చీదుతున్నాడు. ఆయన పక్క నిలబడ్డ

ఇద్దరూ ఆయన కేదో చెబుతున్నారు.

జంతు కళేబరాన్ని మెడ రిక్కించి

చూచిన రాబందులూ, పెడలుమీద నిలు

చుని వాళ్ళను చూశాడు సూరాయి.

“నెడిందిరా ఆడదానిదో మొగాడిదో సిలక

లేసిపోయింది” అనుకున్నాడు. దగ్గరగా

పోతే బాగుండదని, బెట్టుగా వుండదనీ

దూరంగానే రిక్ష్వా ఆపాడు.

కనుచూపుమేరలో రిక్ష్వాలు లేవు.

“ఏయ్ రిక్ష్వా.....నువ్వే రక్ష అన్నట్లుగా పిలిచాడు పెద్దముక్కాయన.

సూరాయి దగ్గరగా వెళ్ళాడు. “పాలెం తెలుసునా?”

“ఆ ఎంతమంది. ఒక్కరా? ఇద్దరా?” లేక ముగ్గురా అన్నట్లుగా మూడోవాడివైపు చూశాడు.

“ఇతనూ ఓ చిన్నపిల్ల శవం”

“పీనుగ నేనుకుపోవాలా?”

“కాకపోతే నువ్వెందుకూ?”

“పాలెం శానా దూరం.”

“ఈ మాటలన్నీ వద్దు.. ఎంత కావాలో అడుగు.”

“ఇరవయి రూపాయలిప్పించండి.”

“పది ఇస్తాం చూడూ....ఆపదలో

వున్నార కదా అని అడిగేయటమే ఎంత పడితే అంత.”

“పదేను ఇప్పించండి.”

“పన్నెండు చేసుకో.”

బేరం కుదురింది. లోపల్నుంచి పిల్ల శవాన్ని తెచ్చారు. చక్కటి చిలకను మెడపిసికి పారేసినట్లుగా వుంది పిల్ల మొహం నిండా పదేళ్ళు లేవు.

సక్కదనాల తల్లి ఎట్లా నచ్చిందో?. ఈ మాయదారి దేముడు ఇంతే. కొంత కొంతమందిని తొందర చేసి తీసుకపోతాడు. కొంతమంది నెన్నాళ్ళయినా మరీసే పోతాడు. నిట్టూర్పాడు సూరాయి.

సాయంకాలం చాలా చల్లగా వుంది. బస్సుస్టాపులలో తిరిగే వాళ్ళు, సెంటర్లలో పోజులు కొట్టేవాళ్ళు తెల్లారే ఆపీసుందిగా తీరికుండదు అని కాయలు కొనేవాళ్ళు, పార్కులో బటానీలు తింటూ రేడియో వినేవాళ్ళు, “వేడి పెసరట్ అరుపులుతో పుడుబండ్ల కేకలు, రోడ్లపక్క మల్లెపూల కుప్పల సువాసనలు అందరితో అన్నిటితో హడావిడిగా వుంది బజారు.

సూరాయి కివన్నీ చూడగానే హుషారు వచ్చింది. పొద్దుటినుంచి తిండి తినలేదు. అని గుర్తుకు వచ్చింది. అలా వెళుతున్నాడు.

ఒకచోట జనం గుమికూడి వున్నారు.

సాయంకాలం చాలా

చల్లగా వుంది. బస్సుస్టాపులలో తిరిగేవాళ్ళు, సెంటర్లలో పోజులు కొట్టేవాళ్ళు తెల్లారే ఆపీసుందిగా తీరికుండదు అని కాయలు కొనేవాళ్ళు, పార్కులో బటానీలు తింటూ రేడియో వినేవాళ్ళు, “వేడి పెసరట్ అరుపులతో తోపుడుబండ్ల కేకలు, రోడ్లపక్క మల్లెపూల కుప్పల సువాసనలు అందరితో అన్నిటితో హడావిడిగా వుంది బజారు. సూరాయి కివన్నీ చూడగానే హుషారు వచ్చింది. పొద్దుటినుంచి తిండి తినలేదు. అని గుర్తుకు వచ్చింది. అలా వెళుతున్నాడు.

రంగు రంగుల కాగితాలు క్షేప్తలకు తగిలింబి వేలాడదీశారు. రూపాయ కాయి తాల్లా వున్నాయి.

“ఏంటి దొరా అయ్యన్నీ” అడిగాడు సూరాయి. “లాటరీ టిక్కెట్లు ఓ రూపాయిపెట్టి కొంటే అదృష్టం వుంటే లక్షాధికారి అయిపోవచ్చు.” చెప్పాడు. వివరంగా అంతా

“కొను.... కొను.... నీలాంటి వాళ్ళకే - - సామాన్యంగా తగులుతాయి, ఉత్సాహం ఇచ్చాడు రెండోవాడు.

“ఎవడికన్నా తగిలిందా దొరా?” “మద్రాసులో పదిమంది రిక్ష్వావాళ్ళు తెల్లారేసరికి లక్షాధికారులయ్యారు. తెలుసా?” దుకాణదారు అందుకున్నాడు.

“ఒక్క రూపాయకు లచ్చ రూపాయలా? ఎన్ని జనమలకి సంపాదించేను. తగులుతే తగులుద్ది. కొంటే బాగే, తగులుతే, లేకుంటే రూపాయేగా పోయేది? నిశ్చయించేసు కున్నాడు.

“ఏది కొంటే బాగుదొరా?”

“మద్రాసు తీసుకో”

మద్రాసు ప్లేటు లాటరీ టిక్కెట్టు ఒకటి కొనేశాడు.

కేరళ టికెట్ ఒకటే వుంది. తగుల్తే దాంట్లనే తగలచ్చు అదృష్టం. నీ కోసమే

మిగిలిందేమో.”

కేరళ కూడా కొనేశారు.

హర్యానా ఫస్టు ప్రయిజు అయిదు లక్షలు పెట్టాడు. చూస్తావా?”

“అయిదు లచ్చలు” హర్యానా కొనేశాడు.

రిక్ష్వా కదిలింది. ఓ పెద్దమేడ దాంట్ల ఓ చిన్నతోట. మరి రిచ్చా ఏడ పెట్టాలి. లచ్చలు వచ్చింతర్వాత రిచ్చా లెందుకురా.

లక్షలేమోగాని ఎదురుగా కారు రావడంతో ఆలోచనలకు అంతరాయం కలిగింది. ఇంతలో బాలమ్మ కూర్చునే మర్రి చెట్టు వచ్చింది. అర్ధరూపాయ బజ్జీలు తినేశాడు.

రిక్ష్వా కదిలింది. యజమానింటికి వెళ్ళి కిరాయి కట్టేశాడు. మొత్తం పన్నెండు రూపాయల్లో అయిదు కరిగిపోయాయి.

“అయిన పనేందో అయింది. కాసుక్కే సుకపోతే” సారా దుకాణంలో అర గ్లాసు మీద అరగ్లాసు లోనకు పోతున్నది “పోలి ఏం చేస్తున్నాదో? ఏం చేస్తది. ఏ పక్క గుడిశలో ఇన్ని నూకలు బదులు తెచ్చి పుడకేసి ఉంటది. దాసుగోడో? బగమం తుడి దయ. జోరం తగ్గిపోయిందాల మన సేతిలో ఏముంది?

చిమ్మచీకటి వేళ.. చిరుత పులులు మేకల నోట కరచుకపోయే వేళ దగా పడిన చెల్లెళ్ళు నూతులు, గోతులు వెదుక్కునే వేళ.

దుకాణంలో నుంచి లేచి, నత్తగుల్లాల నడుస్తూ, మునిసిపాలిటీ గుడ్డి దీపాల క్రింద తూలుతూ-ప్రేలుతూ- ఇల్లు చేరుకున్నాడు సూరాయి.

అంతా అయిపోయిందిరా దేముడో-దాసు సచ్చిపోయిండురో ఏడుస్తున్నది పోలి. నిషా దెబ్బకు దిగిపోయింది. ఎదురుగా దాసుగాడి శవం. శవంమీద శవంలాంటి పోలి. నిశ్శబ్దంగా నిలబడి పోయాడు.. ఏడుపు కూడా రావటంలేదు.

“ఛత్ ఇన్ని తెలిసి ఇయ్యాల కూడా దారితప్పాను” అనుకున్నాడు.

నిజమే వాడు “దారితప్పిన బాటసారి” బ్రతుకు బాట ఎప్పుడో తప్పాడు.

చేతివేళ్ళు...

ఘనపురం దేవేందర్, 99480 32705

అమ్మ చేతి చప్పట్ల సవ్వడే కదా
 మెదడును చైతన్యపరిచిన రాగం
 అమ్మ చేతిగాజుల గలగలలే కదా
 చిరునవ్వుకు నేపథ్య సంగీతం
 చేతివేళ్ళ సరాగాలు వినే కదా
 తంగేడు తన తల్లి నుంచి విడిపోయి
 బతుకమ్మగా మారింది
 చేతివేళ్ల లయలో ఇమిడిపోయేందుకే కదా
 పువ్వులన్నీ బతుకమ్మగా మారేందుకు వరుసకట్టేది
 అసలు వేళ్ళు పాడేదే కదా సంగీతం
 వీణను పలికించాలన్నా... తబలా వాయించాలన్నా...
 మృదంగం మ్రోగించాలన్నా...
 హార్మోనియం, గిటారు, పియానో ప్రవహించాలన్నా
 చేతివేళ్ళే కదా జీవాధారం...
 బతుకమ్మకే కాదు... జీవితానికి శ్రుతిలయ చేతివేళ్లే...
 సంగీత విద్వాంసులందరికీ హృదయం చేతివేళ్లలో ఉంటుంది...
 బతుకమ్మను పేర్చే మాతృమూర్తి చేతివేళ్ళల్లో
 హృదయాలను ప్రసాదించే శక్తి ఉంటుంది
 మట్టి బువ్వగా మారుతుంది...
 మట్టి కుండగా మారుతుంది...
 మనుషుల కడుపు నింపుతుంది
 చేతులతో చప్పట్లు సంగీతంలో మొదటి ప్రయోగం
 సరిగమలు, గమకాలు, రాగాలు,
 ఆరోహణలు అవరోహణలు సంగీత రుచులను సృజించే ఘటాలు
 హరిప్రసాద్ చౌరాసియా మురళీగానం
 బిస్మిల్లాఖాన్ షహనాయి...
 ఎల్లా వెంకటేశ్వరరావు మృదంగం...
 జాకీర్ హుస్సేన్ తబలా కచేరీల్లోనికి పోయి చూడు
 సంగీతాన్ని పుట్టిస్తున్న జానపదుల జ్ఞానపదుల
 చేతివేళ్ల మూలాలు కనబడతాయి
 ఏ ఆర్ రెహమాన్ సాంకేతిక పరిజ్ఞాన మిళిత

సంగీతాంతరంగాన్ని వీక్షించు
 పల్లెపడుచుల చేతిగాజుల గలగలల జాడలు
 స్పష్టంగా కనబడతాయి
 ఎదలను మీటే ప్రతి పాట పునాదిని శోధించు
 అక్షర పూల బతుకమ్మలు సాక్షాత్కరిస్తాయి
 ఆ ఘమఘమలే మనుషుల్ని దారి తప్పించే
 మనసుల మాలిన్యాన్ని కడిగివేస్తాయి
 పూలసంబరాన్ని విశ్వయవనికపై
 తెలంగాణ పడుచుల ఆటపాటలను విశాల వేదికపై
 సగర్వంగా... నవనవోన్మేషనంగా ప్రకటించేందుకు
 విశ్వాన్ని సమ్మోహన పరిచిన స్వరాల దారుల మీద
 సమరోత్సాహంతో ప్రస్థానిస్తున్నది
 తెలంగాణ పల్లె నుంచి విశ్వం నలుదిక్కుల కొసల దాకా
 తల్లి చేతివేళ్ల బతుకమ్మను...
 ప్రతి ప్రాణిని బలికించే ఆత్మబలంగా
 విశ్వరూప ప్రదర్శనం చేస్తున్న
 తల్లివేరు లాంటి
 అమ్మల... అక్కల... చెల్లెండ్ర... చేతివేళ్లకు వందనం

(ప్రతిష్ఠాత్మక ఎక్స్-రే జాతీయ కవితా పురస్కారం-2021నకు ఎంపికైన కవిత)

ఓ దార్పు మాటలు చాలాకాలం నిలబడవు..!
 మిమ్మల్ని స్నేహించేవారు
 ఇప్పటి వరకు మీతో ఉన్నవారు
 వారి బిజీ లైఫ్ లోకి తిరుగు ప్రయాణమౌతారు..
 మీ కఠినమైన దినచర్యలో
 మీ దుఃఖంతో మిమ్మల్ని నిర్ణయంతో వదిలేస్తారు..!

ఒంటరితనం యొక్క లోతుల సాక్షిగా
 నీలో ఇంకెవరినీ సముద్రాలను
 నీలోని బాధని ఎప్పటికీ వదిలివేయడానికి
 నీలోని ఉద్వేగం సరిపోదు..
 పదునైన దుఃఖాన్ని పూర్తిగా వదలలేము..!

దుఃఖం యొక్క ప్రతి సారం అసంపూర్ణంగా ఉంటుంది
 కాలం మాటున వికసించి రాలిన పువ్వులలా
 మీరే ఒక రోజు దీన్ని వదిలేయండి
 అప్పుడు రోదనారణ్యం నుండి
 మీరు మీ మదిగదిలోకి వస్తారు..

ఆ గదిలోని మసకబారిన గోడలపై
 మీ దృష్టి వెళుతుంది
 అక్కడ పేరుకుపోయిన జ్ఞాపకాల్ని ఓదార్చండి..
 మీరు పడుకున్న మంచం మీద
 బొట్లు బొట్లుగా కన్నీరు రాల్చిన దిండును
 అల్మారాలో పెట్టి తాళం వేయండి
 నేలమీద గుట్టలుగా పడివున్న
 నలిగిన కాగితాలన్ని తీసి డస్ట్ బిన్ లో వేయండి..!

అకస్మాత్తుగా ఒకరోజు
 మీరు మీ మదిలో మరిన్ని భావాలను కనుగొంటారు
 స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది
 చాలా కాలం తరువాత తిరిగి వచ్చిన కాంతిపుంజం..!

మీరు గది బాల్కనీలోకి వస్తారు
 ఆకాశంలో మేఘసందేశాన్ని చూస్తారు..
 మీరు వాయిదా వేసిన చాలా పనులను
 మీరు గుర్తుకుతెచ్చుకున్నప్పుడు
 చాలా ప్రయాణాలు టేకాఫ్ కి సిద్ధమయిపోతాయి...!

మీరు కష్టాల నుండి బయటకు వచ్చి
 చాలాకాలం తర్వాత నవ్వునప్పుడు
 మీ నవ్వుతో దీర్ఘంగా అణచివేసిన
 కన్నీరు బయటకు రావాలి..
 అనుభవపూర్వక ఆనంద బాష్పంగా మిగలాలి..!!

మీ దుఃఖం..!

డా॥ వాసాల వరప్రసాద్, 94901 89847

తెలంగాణ భాషకు పట్టం కడుతున్న తెలుగు సినిమా

రెక్కలు మొలచిన తెలంగాణ భాష...

యదవెల్లి సైదులు
70321 88578

తెలంగాణ భాష అందమైన భాష. అమ్మలాంటి ఆప్యాయతను కురిపించే భాష. సుదీర్ఘ భావనలను సూటిగా సూక్ష్మంగా ఇంపుగా సొంపుగా చెప్పడం తెలంగాణ భాష సౌందర్యం ప్రత్యేకత. పలుకులో, పిలుపులో, తిట్టులో, ఒట్టులో ఇది నిరంతరం కనిపిస్తూనే ఉంటుంది. ప్రత్యేకించి సామెతలు, జాతీయాలు విశాల భావనని సులభంగా వెల్లడి చేస్తాయి తెలంగాణ భాషలో. ఈ ధోరణి భాషని మాట్లాడేవారికి, వినేవారికి ఒక ఆనందాన్ని కలిగిస్తుంది. ఈ విధమైన భాషా సౌందర్యాన్ని ఈ దశాబ్దంలో తెలుగు సినిమారంగం గుర్తించింది. అందుకే వరుసగా తెలుగు సినిమా తెరపై తెలంగాణ యాస, భాష, ఇతివృత్తాలు నేడు రాజ్యమేలుతున్నాయి. ఒకప్పుడు బలవంతంగా అణచిపెట్టబడిన తెలంగాణ గాధలు, విస్మృతికి గురిచేయబడిన తెలంగాణ గేయాలు, అపహాస్యం చేయబడిన తెలంగాణ భాష నేడు అంతర్జాతీయ యువనికపై తెలుగు సినిమా ద్వారా గర్వంగా తలెత్తి నిలిచింది. అయితే, తెలంగాణ భాషకు ఈ రోజు దక్కతున్న సినిమా గౌరవం ఎవరి భిక్ష కాదు. అది ఈ భాష యొక్క గొప్పతనం. తెలంగాణ భాష ఆకర్షణని గ్రహించిన దర్శకు నిర్మాతలు ఒక హిట్ పార్మాట్‌గా కథానాయకుని పాత్రలకు

తెలంగాణ భాషను పెడుతున్నారు. వరుసగా తెలంగాణ భాష, యాస, ఇతి వృత్తం నేపథ్యంగా వచ్చిన యూత్‌ఫుల్ చిత్రాలు, ఉద్యమ చిత్రాలు, సామాజిక చిత్రాలు తెలుగు ప్రేక్షకులను అలరిస్తుండడంతో ప్రతి కథానాయకుడు ఈ కోవకు చెందిన చిత్రాలను చేయాలని తెలంగాణ భాషలో సంభాషణలు పలకాలని ఉప్పిళ్లారుతున్నారు. ఇందులో ఏనాడు తెలంగాణ సమాజ ఆకాంక్షలని సమర్థించని వాళ్ళున్నారు. ఐనప్పటికీ తెలంగాణ ప్రజల మనస్సు పెద్దది కావడంతో ఎటువంటి భేషజాలు లేకుండా ఆయా నటుల చిత్రాలను ఆదరిస్తున్నారు. ఇటీవల కాలంలో వరుసగా ప్రజాదరణ పొందిన తెలంగాణ భాష ప్రధాన తెలుగు చిత్రాలను గమనిస్తే ఈ విషయం అవగాహన అవుతుంది. ముఖ్యంగా ఇరవయ్యేకటవ శతాబ్దంలో ఈ మార్పు స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. 2011లో విడుదలైన దూకుడు చిత్రంలో కథానాయకుడు సినిమా ఆసాంతం తెలంగాణ యాసనే మాట్లాడుతాడు. సాధారణ జన వ్యవహారికంలో కనిపించే సామెతలని సైతం కథానాయకుడు తెలంగాణ యాసతో పలుకుతూ ప్రేక్షకులను ఆకట్టుకున్నాడు. “కళ్ళు న్నోడు ముందు మాత్రమే జూస్తాడు, దిమాకున్నోడు దునియా మొత్తం

జూస్తాడు” అంటూ హీరో పలికే సంభాషణలు ఆకట్టుకుంటాయి. “ఏం చంపకే సేట్ మందిని పరేషాన్ జేస్తున్నవంట. ఏం కథ, మంది దగ్గర గుంజిన పైసలన్ని వాపస్ ఇయ్యాలె. ఇస్తావా గోలీ తినిపెయ్యమంటవా?” వంటి సంభాషణల్లో తెలంగాణ నుడి స్పష్టంగా వెల్లడవుతుంది. ఆ సంవత్సరం ఈ సినిమా 100 కోట్లు వసూలు చేయడమే కాకుండా ఆల్టైం తెలుగు ఇండస్ట్రీ హిట్‌గా నిలిచి రికార్డు క్రియేట్ చేసింది. ఇక అప్పటినుండి తెలుగు తెరపై తెలంగాణ యాసతో సినిమాలు వెల్లువలా రావడం ప్రారంభమైంది. వాటిల్లో తొంబై శాతం సినిమాలు విజయాన్ని సాధించి తెలంగాణ భాష ప్రాంతీయతని చాటాయి. వాటిల్లో పెళ్ళిచూపులు, అర్జున్‌రెడ్డి, రుద్రమదేవి, బాద్‌షా, బస్తీ, బతుకమ్మ, ఫిదా, ఇస్కార్డ్ శంకర్, ఎఫ్-3, జాతి రత్నాలు, ఈ నగరానికి ఏమైంది, ఫలక్‌నుమా దాస్, డిజి టిల్లు, వకీల్ సాబ్, కొండా మొదలైన చిత్రాలు ప్రధానంగా తెలంగాణ భాషకి వెండితెరపై పట్టం కట్టాయి. సినిమా దర్శకుల విషయానికొస్తే శ్రీను వైట్ల సినిమాల్లో తెలంగాణ భాషని విరివిగా ప్రయోగించారు. ‘డీ’, ‘కింగ్’, ‘దూకుడు’, ‘బాద్‌షా’, ‘బ్రూస్‌లీ’ చిత్రాల్లో తెలంగాణ భాషని పాత్రలకు పెట్టినారు. అయితే

నాటిల్లో కొన్ని చిత్రాల్లో కథానాయకుల పాత్రలచే తెలంగాణ భాషని పలికించగా మరికొన్ని చిత్రాల్లో సహాయ నటులకు, హాస్య నటులకు, ప్రత్యర్థి పాత్రలకు తెలంగాణ భాషలో సంభాషణలు కూర్చినారు. ఏదేమైనా దాదాపు ఒక దశాబ్దకాలంపాటు తెలుగు చిత్రాల్లో తెలంగాణ భాషని దర్శకులు శ్రీను వైట్ల వినిపించారు.

రుద్రమదేవి సినిమా నిండా

పరుచుకున్న తెలంగాణ భాష...

2015లో విడుదలైన రుద్రమదేవి చిత్రం గుణశేఖర్ దర్శకత్వంలో అనుష్క, అల్లు అర్జున్, రానా, నిత్యామీనన్ ప్రధాన తారాగణంగా వచ్చింది. ఈ చిత్రం కాకతీయుల పరిపాలనా కాలానికి సంబంధించింది కావడంతో నాటి భాష కనబడుతుంది. ప్రధాన పాత్రల్లో రాజుల భాష కొంత సంస్కృత భూయిష్టంగా వున్నా, ప్రజల భాష మరియు గోన గన్నారెడ్డిగా నటించిన అల్లు అర్జున్ భాష స్వచ్ఛమైన తెలంగాణ మాండలికంలో

వినిపిస్తాయి. ముఖ్యంగా అల్లు అర్జున్ చెప్పిన 'యే... గమ్ముండవోయి', 'పులి పాలు పిండినోనిక బర్రెపాలు పిండుడు పందెమా?', 'ఉసి నా మొలతాడులో తాయెత్తు', 'బల్లి నోట్లె మల్లెపువ్వు బెట్టినట్లు', 'మీ అభిమానం సల్లగుండ ఉండేలు జూపించి గుండెలు పిండిర్రు', ఇట్లాంటి పదజాలంతో గోన గన్నారెడ్డి పాత్ర ఆసాంతం తెలంగాణ భాషను వినిపిస్తుంది.

బాద్షా...

బాద్షాలో తెలంగాణ యాసలో ఎన్టీఆర్ పంచ్ డైలాగులు అందరినీ అలరించాయి. 'అరె ఏం మాట్లాడు తున్నావ్ కాకా, దమాక్ గిట్ల ఖరాబ్ అయిందా' అంటూ బ్రహ్మానందంతో చేసే సంభాషణల్లో తెలంగాణ యాసని ఒలికించాడు ఎన్టీఆర్. 'తిప్పి తిప్పి గదే కృశ్ణన్ కొడతావేంది', 'గుస్సా జెయ్యెద్దు సాబ్! నాకు మీ లొల్లంతా దెల్పు', 'అరె మజాక్ జేసినా పెళ్ళంటేనే మజాక్ అన్నట్లు' అంటూ సినిమా ద్వితీయార్థంలో

కథానాయకుడు తెలంగాణ యాస మాట్లాడుతూ ఆద్యంతం ప్రేక్షకులని అలరించాడు.

తెలంగాణ భాషకు ప్రేక్షకలోకం 'ఫిదా'....

ఈ సినిమాలో కథానాయికని నిజామాబాద్ జిల్లా సిర్సాపల్లి దగ్గర్లోని పల్లెటూరు. అక్కడే పుట్టి పెరిగిన భానుమతి అక్కడి నుండి అమెరికా వెళ్ళినా తన మాతృభాషపైన తెలంగాణ భాషలోనే మాట్లాడుతూ ఆత్మగౌరవాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది. నిజానికి ఆ భాష మాట్లాడే తీరు ఆమెకు మరింత ఆకర్షణని జతచేస్తుంది. ఇందులో భానుమతి పలికిన తెలంగాణ మాండలికాలు 'గవ్ మవ్ గూసో', 'ఏందుకు నవ్వుతున్నవోరా బై',

సినిమా దర్శకుల విషయానికొస్తే శ్రీను వైట్ల సినిమాల్లో తెలంగాణ భాషని విరివిగా ప్రయోగించారు. 'ఢీ', 'కింగ్', 'దుమాడు', 'బాద్షా', 'బ్రూసీ' చిత్రాల్లో తెలంగాణ భాషని పాత్రలకు పెట్టినారు. అయితే వాటిల్లో కొన్ని చిత్రాల్లో కథానాయకుల పాత్రలచే తెలంగాణ భాషని పలికించగా మరికొన్ని చిత్రాల్లో సహాయ నటులకు, హాస్య నటులకు, ప్రత్యర్థి పాత్రలకు తెలంగాణ భాషలో సంభాషణలు కూర్చినారు.

'పెళ్ళిచూపులంటే మజాక్ గా ఉందారాబై', 'మంచిగ యూది జేసినవ్. మా వూరి మల్లన్న గుడి మస్తుంటది', 'నాతో అయితలేదే', 'బొక్కలిరగ్గడతా' అంటూ గలగలా మాట్లాడుతుంది. తెలంగాణ మాండలిక పదజాలమంతా ఒకచోట కుప్పపోసినట్లు భానుమతి పాత్ర ద్వారా దర్శకుడు శేఖర్ కమ్మల వెండితెర నిండా పరిమళాల్ని వెదజల్లిండు.

ఇస్కార్డ్ శంకర్...

2019లో పూరి జగన్నాథ్ దర్శకత్వంలో రామ్ నటించిన ఈ చిత్రం హైదరాబాద్ నేపథ్యంలో అల్లబడింది. కథానాయకుడు తెలంగాణ యాసలో వినసాంపైన సామెతలు చెబుతూ కథని పరుగులు పెట్టిస్తాడు. 'స' అనే అక్షరానికి వేరే 'ఓత్తు' తోడైనప్పుడు దాని ముందు 'ఇ' అనే అక్షరాన్ని జతచేర్చి పలకడం తెలంగాణ వ్యవహారికంలో అలవాటు. స్కూటర్ ని ఇస్కూటర్ అని, స్కూల్ ని ఇస్కూలని పలకటం మనకు తెలిసిందే. అట్లా సినిమా టైటిల్ లోనే స్కూర్డ్ ని ఇస్కూర్డ్ గా చేసి తెలంగాణ స్టేవర్ ని ఇచ్చాడు దర్శక రచయిత. సినిమాలో శంకర్ పాత్ర ద్వారా పలికించిన కొన్ని డైలాగులని చూస్తే తెలంగాణ భాషని తెరపై ఎలా చూపారో అర్థం చేసుకోవచ్చు. 'అన్నం బెట్టినోడికే సున్నం బెడతావురా?', 'నాతో కిరికిరి అంటే పోషమ్మ గుడి ముందర పొట్టేలును గట్టేషినట్టే', 'ఇస్కూర్డ్ శంకర్ ఇస్సెషల్ దివాకా', 'ఒర్లి ఒర్లి వాడు బాయె, ఒండుకొని దిని ఈడు బాయె', వీటితో పాటు చాచా, కాకా అంటూ పిలుపులు, వీటికి తోడు హైదరాబాద్ ఉర్దూని అక్కడక్కడ ప్రయోగించారు. కొన్ని ఉర్దూ పదాలున్నప్పటికీ అవికూడా అందంగా ఒదిగిపోయాయి. 'పొట్టోడ్ని పొడుగోడు గొడితే పొడుగోడ్ని పోషమ్మ గొట్టెందంట' అనే సామెతలు తెలంగాణ గ్రామదేవతలపై వ్యవహారికంలోని భాషకి అద్దం పట్టాయి.

ఎఫ్-2 తో నవ్వులు పంచిన అనిల్ రావిపూడి...

తెలంగాణ భాష కేవలం గంభీర

విషయాలకో, విప్లవ విషయాలకో మాత్రమే సూట్ అవుద్ది అనే ప్రభులు లేకుండా సరదా సంభాషణలకి, వినోదాల్ని పంచడానికి, ఇంటిల్లిపాది హాయిగా ఆనందాలు వెదజల్లకోడానికి కూడా ఎంతో అనువైనది నిరూపిస్తూ దర్శకుడు అనిల్ రావిపూడి ఎఫ్-2 చిత్రాన్ని రూపొందించారు. 2019లో విడుదలైన ఈ చిత్రంలో వెంకటేశ్, వరుణ్ తేజ్ నటించారు. హైదరాబాద్ లో పుట్టి పెరిగిన యువకుడి పాత్రలో నటించిన వరుణ్ తేజ్ హైదరాబాద్ తెలంగాణ భాషని మాట్లాడుతాడు. 'ఎంగేజ్ మెంట్ అయిందన్న ఖుషీల మస్తు దావత్ సెట్ జేసిన', 'నాకు పెండ్లాన్ని కంట్రోల్ జేసుడు మస్తు దెల్పు. పుర్వతగా షాపింగ్ జేసుకోండి', 'మీ యత్న దీర్ఘాలు, మీ ఒదిన ఒత్తులు నాతోని గాదురా', 'నడుమ నీ లోల్లేంది', 'బిల్ కులో, కైకూ', 'బేటా'

అంటూ పలికే పదాలు, పదబంధాలు సినిమాలో తెలంగాణ భాషని వినిపించాయి. సహజంగా తెలంగాణ యాస ఉచ్చారణలో ఒక వేగం ఉంటుంది. ఆ వేగం ఈ సినిమాలో వరుణ్ పాత్రలో కనిపిస్తుంది.

జాతిరత్నాలు...

ఈ సినిమా 2021లో విడుదలైంది. సంగారెడ్డి, జోగిపేట నుంచి హైదరాబాద్ వచ్చిన ముగ్గురు తెలంగాణ యువకుల కథే ఈ చిత్రం. ఇందులో రాహుల్ రామకృష్ణ, ప్రియదర్శి, పులికొండ, నవీన్ పొలిశెట్టి, ప్రధాన పాత్రధారులు. జోగిపేటలో లేడీస్ ఎంపొరియం నడిపే శ్రీకాంత్, అతని స్నేహితులు ఇద్దరూ హైదరాబాద్ పక్కా జోగిపేట భాష మాట్లాడుతూ అందరి మనసూ గెలుచు కుంటారు. 'మామా' అంటూ ప్రియదర్శి తెలంగాణ పిలుపులతో 'ఏం సార్ గుండు కొట్టించావ్', 'మీరు హైదరాబాద్ వచ్చి చేస్తారా', 'మిత్రుడు అవుతాడురా మీ అయ్య', 'మామా గీ అమ్మాయికి లైఫ్ ఇద్దామనుకుంటున్న మామా' అంటూ సాగే సంభాషణలు ఆకట్టుకుంటాయి.

అట్లుంటది మనతోని డిజే టిల్లు...

అచ్చమైన తెలంగాణ పోరగాడు, అదీ పక్కా హైదరాబాద్ పోరడు మాట్లాడితే ఎట్లుంటదో డిజే టిల్లు సినిమాలో కథానాయకుడి భాష అట్లనే ఉంటది. 2022లో విమల్ క్రిష్ణ దర్శకత్వంలో సిద్ధూ జొన్నలగడ్డ కథానాయకుడిగా నటించిన ఈ చిత్రం బహుముఖ ప్రజాదరణ

పొందింది. ఇందులో డిజై టిల్లు చెప్పిన ప్రతి డైలాగు తెలంగాణ భాషని ప్రతిఫలంపజేసింది. అంతేకాదు వాటిని పలకడంలోనూ ఒక వినసాంపైన అందాన్ని చూపిండు సిద్ధూ జొన్నలగడ్డ. 'అరె ఏం చేస్తవ్ డాడీ పైసలన్నీ, మొలతాడుకు కట్టుకొని బొందలగడ్డకు పట్టుకుపోతవా నాకర్థం గాదు', 'అట్లంటది మనతోని ముచ్చట', 'అరె టాపిక్ ఎందుకురా అప్పిచ్చివోనిలెక' అన్నిసార్లు ఫోన్ జేస్తున్నవ్ అనే డైలాగులు థియేటర్లో చప్పట్లు కొట్టించాయి.

ఇదే వరుసలో తెలంగాణ భాషలో సినిమాలు చిన్న హీరోలు, పెద్ద హీరోలు అనే తేడా లేకుండా వస్తూనే ఉన్నాయి. ఈమధ్యకాలంలో విశ్వకోసిన హైదరాబాద్ నుంచి స్వతహాగా కథ, మాటలు, దర్శకత్వం, నిర్మాతగా తెలంగాణ యాసలో సినిమాలు చేస్తున్నాడు. ఆయన తీసిన ఫలక్ నుమా దాస్ బాగా పాపులర్ అయ్యింది తెలంగాణ భాషలో డైలాగులు పేలడం వల్లనే. అలాగే మొన్ననే విడుదలైన ఆర్జీవి 'కొండా' చిత్రం వరంగల్ బ్యాక్ గ్రౌండ్ తో నడిచే కథ కావడంతో అందులో తెలంగాణ నేటివీటీ, పాత్రల భాషలు తెలంగాణిని ఆవిష్కరించాయి. ప్రధానంగా కథానాయకుడైన కొండా మురళి భాష మొత్తం తెరపై

దాసరి నారాయణరావు, ఆర్. నారాయణమూర్తి సినిమాల్లో విజయశాంతి, నర్తా వెంకటేశ్వరరావు, అశోక్ కుమార్, నీలకంఠం రామిరెడ్డి, వేణుమాధవ్ మొదలగువారు చాలాకాలం తెలంగాణ భాషలోనే సంభాషణలు పలికారు. ప్రస్తుతం విజయ్ దేవరకొండ, రాహుల్ రామకృష్ణ, విశ్వకోసిన వంటి వారు ఎక్కువ సినిమాలు తెలంగాణ భాషలోనే చేస్తున్నారు.

తెలంగాణ భాషని ఆధారంగా చేసుకొని సంభాషణలు కూర్చడంతో పాత్రలో ఔచిత్యం దర్శనమైంది. ఇవేకాక ఈమధ్య కాలంలో 'ఈ నగరానికి ఏమైంది?', 'బస్తీ' మొదలైన ప్రముఖ సినిమాలన్నీ తెలంగాణ భాష కేంద్రబిందువుగా నిర్మించబడుతున్నాయి.

సినిమా అనేది కళారంగమే అయినప్పటికీ వ్యాపారరంగం కూడా అన్న విషయం వాస్తవం. వాణిజ్యపరంగా సినిమాకి ఏది లాభాన్ని తెచ్చిపెడుతుందో దాన్ని వెంటనే పట్టుకోవడం, నెత్తినపెట్టుకొని అందలం ఎక్కించడం సినిమావాళ్ళకి వెన్నతో పెట్టిన విద్య. ఆవిధంగా ఒకనాడు హాస్యపాత్రలకి, ప్రత్యర్థి పాత్రలకి, పనిమనిషి పాత్రలకే పరిమితం చేసిన తెలంగాణ భాష నేడు ప్రతి కథానాయకుడు అనివార్యంగా తమ సినిమాలో పెట్టుకోవాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. అందుకు కారణం తెలంగాణ భాషలో వస్తున్న సినిమాలు ఎక్కువగా హిట్ కావడం. ఏకంగా తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి 2019 అసెంబ్లీ సమావేశాల్లో ఈ విషయం ప్రస్తావించి, అధ్యక్షా తెలంగాణ భాషతో సినిమా వస్తే సూపర్ హిట్ అవుతున్న పరిస్థితి సినిమా ఇండస్ట్రీలో ఉంది అధ్యక్షా! అన్నారంటే తెలంగాణ భాష ప్రభావం ఎంతలా ఉందో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

1980, 1990 దశకాల్లో తొలుత సినిమాల్లో తెలంగాణ భాషని

ప్రవేశపెట్టింది రామ్ గోపాల్ వర్మ. ఆయన తన చిత్రాల్లో కోట శ్రీనివాసరావు, తనికెళ్ళ భరణి, ఉత్తేజ్ వంటి నటులతో తెలంగాణ భాషలో సంభాషణలు పలికించారు. ఆ తరువాత తేజ 'సువ్వు - నేను', 'ఔనన్నా కాదన్నా' వంటి చిత్రాల్లో తెలంగాణ శకుంతల వంటి వారితో తెలంగాణ భాషని మాట్లాడించారు. దాసరి నారాయణరావు, ఆర్. నారాయణమూర్తి సినిమాల్లో విజయశాంతి, నర్తా వెంకటేశ్వరరావు, అశోక్ కుమార్, నీలకంఠం రామిరెడ్డి, వేణుమాధవ్ మొదలగువారు చాలాకాలం తెలంగాణ భాషలోనే సంభాషణలు పలికారు. ప్రస్తుతం విజయ్ దేవరకొండ, రాహుల్ రామకృష్ణ, విశ్వకోసిన వంటి వారు ఎక్కువ సినిమాలు తెలంగాణ భాషలోనే చేస్తున్నారు. మొత్తంగా ఒకప్పుడుతో పోలిస్తే ఇప్పుడు తెలుగు సినిమాల్లో తెలంగాణ భాష ఒక చక్కని గౌరవాన్ని, ఆదరణని పొందుతూ నిర్మాతలకు కాసులు కురిపిస్తుంది. ప్రాంతాలకు అతీతంగా ప్రేక్షకులు తెలంగాణ యాస సాందర్యాన్ని ఎంజాయ్ చేస్తున్నారు. ప్రత్యేక తెలంగాణ ఏర్పడి బంగారు తెలంగాణ దిశగా వడివడిగా అడుగులు వడుతున్న ఈ తరుణంలో సినిమా రంగంలోనూ తెలంగాణ భాష సమాంతర గౌరవాన్ని పొందుతూ ముందుకెళ్ళడం శుభపరిణామం.

యుద్ధం

విసిగిన యువతి కథ...

డా॥ మంగారి రాజేందర్ జంబో
94404 83001

ఎంత అన్యాయం చేసాడీ మనిషి. ఇతన్ని ఏం చేసినా పాపం లేదు. తనని ఎంతో మంది ఇష్టపడ్డారు. కాలేజీలో వెంటపడ్డారు. ఒకరిద్దరు ధైర్యం చేసి ప్రపోజ్ కూడా చేశారు. కానీ తాను ఎవరికీ చెప్పలేదు. ఎవరినీ ఇష్టపడలేదు. అట్లా పెళ్ళి చేసుకోవద్దని తండ్రి చెప్పాడు.

కాలేజీలో చేర్పించినప్పుడే తండ్రి ఆమెతో ఇలా అన్నాడు- “బిడ్డా! ఈ హైదరాబాద్ లో చాలామంది వెంటపడుతారు. ప్రేమించానని చెబుతారు. జాగ్రత్తగా వుండాలి. ఎవరికీ మనసివ్వకు. జాగ్రత్తగా వుండు బిడ్డా. నీ

ఇంటికి వెళ్ళిన తరువాత అబ్బాయి ఫోటోని చూపించాడు తండ్రి. అతని వివరాలు వున్న కాగితం ఇచ్చాడు. అతను ఆమెకన్నా నాలుగు సంవత్సరాలు పెద్ద. అతనికి క్యాంపస్ సెలక్షన్ ద్వారా గూగుల్ కంపెనీలో ఉద్యోగం వచ్చింది. హైదరాబాద్ లో అతని ఉద్యోగం. ఆమె ఉద్యోగం కూడా హైదరాబాద్ లోనే. వాళ్ళకి చాలా ఆస్తిపాస్తులు వున్నాయి. వరంగల్ లో పెద్ద ఇల్లుంది. హైదరాబాద్ లో పెద్ద ఫ్లాట్ వుంది. ఒక్కడే కొడుకు. ఒక్కతే కూతురు.

చదువు అయిపోయిన తరువాత మంచి సంబంధం చూసి నేను పెళ్ళి చేస్తాను”.

తండ్రి మాటలని జాగ్రత్తగా పాటించింది తను. ఎవరికీ ఆకర్షితురాలు కాలేదు. శ్రద్ధగా చదువుకుంది. తండ్రి చెప్పినట్టుగా విన్నది. తండ్రి చూసిన సంబంధాన్నే ఒప్పుకున్నది.

కానీ ఏం జరిగింది...?

ఇలా ఎందుకు చేశాడు...?

ఇలాంటి ఆలోచనలతో ఆమె తల వేడెక్కిపోయింది. అమ్మా, నాన్నలకి విషయం చెప్పాలని అనుకున్న తరువాత ఆమె మనస్సు కుదుటపడింది.

ఆమె పేరు నీరజ. వయస్సు 23 సంవత్సరాలు. మనిషి తెల్లగా వుంటుంది. సన్నగా వుంటుంది. అందంగా వుంటుంది. ఆమె కళ్ళు ఆకర్షణీయంగా వుంటాయి. మొదటిసారి ఆమెను చూడగానే ఎవరైనా ఆకర్షితులవుతారు. అలా ఆమెకు ఆకర్షితులైన వ్యక్తులు ఎందరో. అలా ఎందరినో దాటుకుంటూ ఉద్యోగం దాకా వచ్చింది. బి.టెక్. అయిపోగానే నీరజకి ఓ సాఫ్ట్వేర్ కంపెనీలో ఉద్యోగం వచ్చింది. బి.టెక్. అయిపోగానే నీరజకి ఓ సాఫ్ట్వేర్ కంపెనీలో ఉద్యోగం వచ్చింది. వర్కింగ్ వుమెన్స్ హాస్టల్ లో వుంటూ ఉద్యోగం చేస్తుంది. ఓరోజు ఆమె తండ్రి ఫోన్ చేసి వూరికి రమ్మని చెప్పాడు. పెద్ద సంబంధం వచ్చిందని చెప్పాడు.

తండ్రి దగ్గరి నుంచి ఫోన్ రాగానే తన వూరికి బయల్దేరింది నీరజ. ఇంటికి వెళ్ళిన తరువాత అబ్బాయి ఫోటోని చూపించాడు తండ్రి. అతని వివరాలు వున్న కాగితం ఇచ్చాడు. అతను ఆమెకన్నా నాలుగు సంవత్సరాలు పెద్ద. అతనికి క్యాంపస్ సెలక్షన్ ద్వారా గూగుల్ కంపెనీలో ఉద్యోగం వచ్చింది. హైదరాబాద్ లో అతని ఉద్యోగం. ఆమె ఉద్యోగం కూడా హైదరాబాద్ లోనే. వాళ్ళకి చాలా ఆస్తిపాస్తులు వున్నాయి. వరంగల్ లో పెద్ద ఇల్లుంది. హైదరాబాద్ లో పెద్ద ఫ్లాట్ వుంది. ఒక్కడే కొడుకు. ఒక్కతే కూతురు. ఆమె అతని కన్నా పెద్ద. ఆమెకు పెళ్ళైంది. సంబంధం బాగానే వుందని అనిపించింది నీరజకి.

అబ్బాయివాళ్ళ తండ్రి, తల్లి, అక్కా, బావ వచ్చి చూశారు నీరజని. ఏవో కొన్ని ప్రశ్నలు అడిగారు నీరజని. సమాధానాలు చెప్పింది నీరజ. అందరూ బాగా మాట్లాడినారు.

“అమ్మాయితో మాట్లాడు” అంది అబ్బాయి వాళ్ళ అక్క అతనితో. అతను సరేనన్నాడు.

ఇద్దరూ కలిసి బయట ఖాళీస్థలంలో తిరుగుతూ మాట్లాడుకున్నారు. అబ్బాయి మాటతీరు, అతని ప్రవర్తన బాగానే అన్నించాయి నీరజకి. అమ్మా, నాన్న అడిగితే ‘సరే’ నని చెబుదామని

అనుకుంది నీరజ. నీరజ వాళ్ళ అమ్మా నాన్నలకి ఆ సంబంధం బాగా నచ్చింది. వాళ్ళు అప్పుడే ఏ విషయం చెప్పలేదు. ఏ విషయం తరువాత చెబుదామని మధ్యవర్తి చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

వాళ్ళు వెళ్ళిపోయిన ఓ రెండు రోజుల తరువాత అమ్మాయి నచ్చిందని, సంబంధం 'ఓకే'నని మధ్యవర్తి ద్వారా చెప్పి పంపించారు. అమ్మా నాన్నల సంతోషానికి అవధులు లేవు. ఓ మంచిరోజు నీరజ వాళ్ళ నాన్న ఓ ఇద్దరు ముగ్గురు బంధువులని తీసుకొని వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్ళాడు. మాటా ముచ్చట అయ్యింది. కట్టుకానుకలు మామూలే. వాళ్ళు డిమాండ్ చేసిన అన్ని విషయాలను తండ్రి ఒప్పుకున్నాడు. ఆ తరువాత వరపూజ జరిగింది. పూలుపండ్లు కూడా పెట్టినారు.

ఇవి జరిగిన రెండు నెలల తరువాత నీరజ వివాహం జరిగింది. పెళ్ళి బాగా జరిపించాడు నీరజ తండ్రి. పెళ్ళి తరువాత నీరజని వాళ్ళ ఇంటికి పంపించారు.

రాత్రి 8 గంటల

ప్రాంతంలో పనుందని అతను బయటకు వెళ్ళాడు. పదకొండు గంటలవరకు అతని కోసం చూసీచూసీ నీరజ నిద్రలోకి జారుకుంది. తన దగ్గర వున్న డూప్లికేట్ తాళంచెవి సహాయంతో లోపలికి వచ్చాడు అతను. అతను ఎప్పుడు వచ్చి పడుకున్నాడో నీరజకి తెలియదు. మూడు రోజులు అలాగే గడిచాయి. రోజూ రాత్రిపూట బయటకు వెళ్ళడం, రాత్రి ఎప్పుడో వచ్చి పడుకోవడం.

నీరజ భర్త గదిలోకి వచ్చాడు. ఆమెను దగ్గరికి తీసుకున్నాడు. ఆ తరువాత అటు తిరిగి పడుకున్నాడు. నీరజకి ఏమీ అర్థం కాలేదు. రెండవ రోజు స్నేహితులతో పార్టీ వుందని చెప్పి రాత్రి 12 గంటలకి వచ్చాడు. ఆ రోజు అంతే.

మంచంలో ఒకవైపు నీరజ. రెండోవైపు అతను. మూడోరోజు అలాగే గడిచింది. ఏం చేయాలో నీరజకి అర్థం కాలేదు.

ఈ మూడు రోజుల సంగతి ఎవరికి చెప్పాలో అంతకన్నా అర్థం కాలేదు. ఆ తరువాత ఇద్దరూ కలిసి నీరజ వాళ్ళ అమ్మ వాళ్ళింటికి వచ్చారు. అక్కడా అదే పరిస్థితి. అమ్మకి ఈ విషయం చెప్పాలని అనుకుంది. కానీ ధైర్యం చాలలేదు. సిగ్గుకూడా అన్పించింది నీరజకి.

ఆ తరువాత ఇద్దరూ హైదరాబాద్ వచ్చేశారు. మాదాపూర్లో వున్న అతని ఫ్లాట్లో కాపురం పెట్టారు. వాళ్ళ వెంట, అతని అమ్మ కూడా వచ్చింది. ఓ నాలుగు రోజులు వుండటానికి.

అక్కడా అదే పరిస్థితి.

మంచంలో ఆమె ఒకవైపు. అతను మరోవైపు. ఉదయం పూట బాగానే మాట్లాడుతాడు. రాత్రిపూట ఏమీ మాట్లాడడు. లాప్టాప్ ముందు కూర్చోని ఏదో పని చేసుకుంటూ అర్ధరాత్రి వరకు కూర్చుంటాడు. ఆ తరువాత వచ్చి మంచంలో మరోవైపు పడుకుంటాడు. గట్టిగా అడుగుదామంటే అత్తమ్మ ఏమనుకుంటుందోనని నీరజ భయం. నాలుగు రోజులు అలాగే గడిచిపోయాయి.

నీరజ వాళ్ళ అత్తమ్మ వరంగల్ కి వెళ్ళిపోయింది. ఫ్లాట్లో వుంటున్నది వాళ్ళిద్దరే. ఆరోజు హోటల్ కి తీసుకొని వెళ్ళాడు. సాయంత్రం వరకు తిరిగి తిరిగి ఇంటికి వచ్చారు.

రాత్రి 8 గంటల ప్రాంతంలో పనుందని అతను బయటకు వెళ్ళాడు. పదకొండు గంటలవరకు అతని కోసం చూసీచూసీ నీరజ నిద్రలోకి జారుకుంది.

తన దగ్గర వున్న డూప్లికేట్ తాళంచెవి సహాయంతో లోపలికి వచ్చాడు అతను. అతను ఎప్పుడు వచ్చి పడుకున్నాడో నీరజకి తెలియదు.

మూడు రోజులు అలాగే గడిచాయి. రోజూ రాత్రిపూట బయటకు వెళ్ళడం, రాత్రి ఎప్పుడో వచ్చి పడుకోవడం.

ఏం చేయాలో తోచలేదు నీరజకి. నాలుగవరోజు అలాగే బయటకు వెళ్ళాడు. అతని ప్రవర్తన వింతగా, అంతకుమించి అనుమానంగా అన్పించింది నీరజకి.

అతను బయటకు వెళ్ళిన కొద్దిసేపటికి నీరజ కిందకు వచ్చింది. అతని కారు పార్కింగ్ స్థలంలోనే వుంది. అతని గురించి వాచ్మెన్ ని విచారించింది.

ఐదవ అంతస్తులో వున్న క్లబ్ హౌసులో ఇద్దరు స్నేహితులతో వున్నాడని వాచ్మెన్ ఆమెకు

చెప్పాడు. మందుబాటిల్స్, సోడా బాటిల్స్, చికెన్, ఖారా వగైరా లాంటివన్నీ తానే తీసుకొని వెళ్ళి ఇచ్చానని కూడా అతను నీరజతో చెప్పాడు. అవమానంగా అన్పించింది నీరజకి.

అక్కడికి వెళ్ళి గొడవ చేద్దామని అనుకుంది. బాగుండదని అనుకొని ఫ్లాట్లోకి వచ్చి పడుకుంది నీరజ.

పడుకుందన్న మాటే గానీ, నీరజకి ఏమీ అర్థం కాలేదు. అతని ప్రవర్తన అనుమానాస్పదంగా అన్పిస్తుంది. ఎవరికి చెప్పుకోవాలో ఆమెకు ఏమీ అర్థం కాలేదు.

అతను ఇలా ఎందుకు ప్రవర్తిస్తున్నాడు..?

తనకు ఇలా ఎందుకు జరిగింది.

ఆలోచిస్తూ ఆలోచిస్తూ నిద్రలోకి జారుకుంది నీరజ.

ఉదయం ఐదు గంటలకి మెలకువ వచ్చి చూసింది. అతను హాల్లోని సోఫాలో పడుకొని కన్పించాడు. అతనితో ఏదో ఒకటి తెల్పుకోవాలని అనుకుంది.

ఎనిమిది గంటల ప్రాంతంలో అతను నిద్ర లేచాడు. నీరజ కిచెన్ వైపు వెళ్ళలేదు. అలాగే బెడ్రూంలో కూర్చొని వుంది. నీరజ వాలకం చూసి స్విగ్గిలో టిఫిన్ ఆర్డర్ చేశాడు.

ఓ అరగంట తరువాత టిఫిన్ ప్యాకెట్ వచ్చింది. అది ఓవెన్ చేసి తినమని అడిగాడు అతను. తిననని చెప్పింది నీరజ.

“నీ ప్రవర్తన వింతగా వుంది. రోజూ రాత్రి బయటకు వెళ్తున్నావు. ఎందుకు...?” సీరియస్గా అడిగింది.

“పూరికేనే...” జవాబిచ్చాడతను.

“కొత్తగా పెళ్లైన జంట వుండాలి నట్టు మనం వుంటున్నామా...? నువ్వు వుంటున్నావా...?” ఏకవచనంలో అడిగింది.

అతని దగ్గరినుంచి సమాధానం లేదు.

“కొత్తగా పెళ్లైన మగవాడి మాదిరిగా నువ్వు ప్రవర్తిస్తున్నావా...?” గట్టిగా అడిగింది నీరజ.

“నాకు మూడ్ రావడం లేదు” మెల్లగా జవాబు చెప్పాడు.

“ఎందుకు...?”

విదవ అంతస్తులో వున్న క్లబ్ హౌసులో ఇద్దరు స్నేహితులతో వున్నాడని వాచ్మెన్ ఆమెకు చెప్పాడు. మందుబాటిల్స్, సోడా బాటిల్స్, చికెన్, ఖారా వగైరా లాంటివన్నీ తానే తీసుకొని వెళ్ళి ఇచ్చానని కూడా అతను నీరజతో చెప్పాడు. అవమానంగా అన్పించింది నీరజకి. అక్కడికి వెళ్ళి గొడవ చేద్దామని అనుకుంది. బాగుండదని అనుకొని ఫ్లాట్లోకి వచ్చి పడుకుంది నీరజ. పడుకుందన్న మాటే గానీ, నీరజకి ఏమీ అర్థం కాలేదు.

“ఏమో...”

“మరి నన్ను చూసినప్పుడు వెంటనే ఎందుకు ఒప్పుకున్నావు...?”

సమాధానం లేదు అతని దగ్గరినుంచి.

“మరి నన్ను ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకున్నావ్...?” తీవ్రమైన గొంతుతో అడిగింది. అలా అడుగుతున్నప్పుడు ఆమె గొంతు వణికింది.

అతనిలో ఏ చలనమూ లేదు.

ఆమెలో దుఃఖంతోపాటు కోపం పెరిగిపోయింది. అక్కడ వున్న టీపాయ్ని విసురుగా తన్నింది. దానిమీద వున్న ఫ్లెస్క్ కిందపడి పెద్ద శబ్దం చేసింది.

పరిస్థితి చేజారిపోతున్నట్టు అతనికి అన్పించింది.

ఆమె కోపంతో వూగిపోతుంది.

ఆమె అంత వైర్డ్గా ప్రవర్తిస్తుందని అతను ఊహించలేదు.

“ఓ రెండు సంవత్సరాలు పిల్లలు వద్దని అనుకుంటున్నాను. అందుకే నీకు దూరంగా వుంటున్నాను” అన్నాడు మెల్లిగా తప్పుచేసినవాడిలా.

“పిల్లలు వద్దని అనుకుంటే.. అందుకు ఎన్నో మార్గాలు వున్నాయి” అంది నీరజ.

అతని దగ్గరి నుంచి జవాబు లేదు. నీరజకి కోపం వచ్చింది. ఆవేశం వచ్చింది. దుఃఖం వచ్చింది.

“నీకు ఏమైనా సమస్య వుంటే నన్ను పెళ్ళి ఎందుకు చేసుకున్నావు” నా జీవితం ఎందుకు పాడు చేశావ్”.

సమాధానం లేదు.

మళ్ళీ గట్టిగా అడిగింది.

“మందులు వాడుతున్నాను. ఓ రెండు సంవత్సరాల తరువాత నీ దగ్గరకు వస్తాను” అన్నాడు.

“నీ విషయం తెలిసి నన్ను ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకున్నావురా?” దుఃఖాన్ని ఆపుకుంటూ అతని కాలర్ పట్టి అడిగింది నీరజ.

సమాధానం లేదు అతని దగ్గర నుంచి. ఏమీ అనలేదు కూడా.

కొన్నప్పు ఇద్దరూ మౌనంగా వుండిపోయారు.

అతని దగ్గర జవాబు లేదు. కొన్నేపటి తరువాత బ్రేక్ఫాస్ట్ చేయకుండానే బయటకు వెళ్ళిపోయాడు.

అతను వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఆలోచనల్లో పడిపోయింది నీరజ. పెళ్ళి అయి నెలరోజులు కూడా కాలేదు. ఈ విషయం అమ్మకి నాన్నకి చెప్పి వాళ్ళని బాధకి గురిచెయ్యాలా?

మౌనంగా వుండిపోవాలా?

అతని పరిస్థితిని మొదటి రాత్రే ఆలోచన చేసింది. తెల్లవారే అమ్మకి, నాన్నకి చెప్పాలని అనుకొంది. తన సంగతి తెలిసి ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకున్నాడు?

సమాజంలో భర్తకి భార్య వుందని చెప్పుకోవడానికా?

రెండు సంవత్సరాల కాలం తరువాత తాను అలవాటు పడిపోతానని అతని వ్యూహమా?

అతని మోసం ముందు తను ఓడిపోకూడదు.

అందుకని అమ్మకి, నాన్నకి ఈ విషయం చెప్పాలని అనుకుంది. అంతేకాదు...

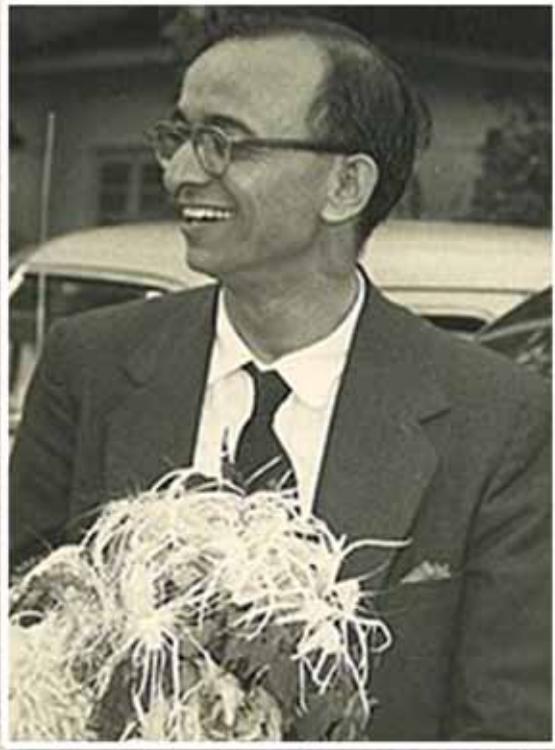
వివాహం రద్దు కోసం కోర్టుకి వెళ్ళాలని నిర్ణయం తీసుకొంది.

అంత బాధలో ఆ నిర్ణయం ఆమెను కుదుటపరిచింది.

యుద్ధానికి సిద్ధమైంది.

ఉమాశంకర్ జోషి నేటి గుజరాత్ రాష్ట్రంలోని ఆరవల్లి జిల్లాలో భిలోడా తాలూకాలోని బమ్నా గ్రామంలో 1911 జూన్ 21న జన్మించాడు. 1967లో ప్రతిష్టాత్మక జ్ఞానపీఠ్ పురస్కారాన్ని అందుకున్నాడు. 1916లో బమ్నాలోని ప్రాథమిక పాఠశాలలో అతను విద్యాభ్యాసం ప్రారంభించాడు. 1927లో అహ్మదాబాద్ నగరంలోని ప్రొఫెటర్ హైస్కూల్లో మెట్రిక్యులేషన్ చదివాడు. 1928 నుంచి 1930 వరకు అహ్మదాబాద్ లోనే ఉన్న గుజరాత్ కళాశాలలో చదువుకున్నాడు. ముంబైలోని ఎఫ్ఐన్ స్టోన్ కళాశాలలో చేరి బి.ఎ. (ఆర్థికశాస్త్రం, చరిత్ర) రెండవ శ్రేణిలో పాస్ అయ్యాడు. తర్వాత గుజరాతీ, సంస్కృతం ప్రధానాంశాలుగా ముంబై విశ్వవిద్యాలయంలో ఎం.ఎ. చదివి తొలి శ్రేణిలో ప్యాసయ్యాడు. జోషి గాంధీ నేతృత్వంలోని జాతీయోద్యమంలో పనిచేశాడు. 1937లో జోషి ముంబైలోని గోక్విబాయ్ హైస్కూల్లో ఉపాధ్యాయునిగా ఉద్యోగ జీవితం ప్రారంభించాడు.

బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి...

ఉమాశంకర్ జోషి

1954 జూన్ లో గుజరాత్ విశ్వవిద్యాలయంలో గుజరాతీ సాహిత్య ఆచార్యునిగా నియమితుడయ్యాడు. ఆ విశ్వవిద్యాలయంలోనే భాషా విభాగాధిపతిగానూ బాధ్యతలు స్వీకరించాడు. 1956లో అమెరికా, బ్రిటీష్ విశ్వవిద్యాలయాల్లోని సాధారణవిద్య కార్యకలాపాలను అధ్యయనం చేయడానికి భారత ప్రభుత్వం అమెరికా, ఇంగ్లాండు దేశాలకు పంపిన కమిటీలో ఇతను ఒకడు. 1964లో దక్షిణ గుజరాత్, సారాష్ట్ర విశ్వవిద్యాలయాల స్థాపనకు గుజరాత్ ప్రభుత్వం నియమించిన కమిటీలో జోషి సభ్యుడు. ఇతను 1966 నవంబరు 30న గుజరాత్ విశ్వవిద్యాలయానికి ఉపకులపతిగా బాధ్యతలు తీసుకున్నాడు. 1972 నవంబరు 17న ఉపకులపతిగానే ఉద్యోగ విరమణ చెందాడు. జోషి 1931లో సత్యాగ్రహిగా జైలు జీవితం గడుపుతున్నప్పుడు 20వ ఏట తన తొలి ఖండకావ్యం విశ్వశాంతి రాశాడు. ఉమాశంకర్ జోషి 1930ల తొలి సంవత్సరాల్లో సత్యాగ్రహ పత్రికలో మారుపేరుతోనో, పేరు

లేకుండానో రచనలు చేసేవాడు. 1930-1934 మధ్యకాలంలో జాతీయోద్యమంలో తీవ్ర అభినివేశంతో పాల్గొనడంతో పాటుగా గుజరాతీలో కవితలు, కథలు, నవలలు, నాటకాలు అనేకం రచించాడు. 1934లో ముంబైలో బిఎ కోర్సులో కళాశాలలో చేరేనాటికి జోషి రచనలు గుజరాతీ పాఠ్యపుస్తకాల్లో స్థానం సంపాదించుకునే స్థాయికి ప్రాచుర్యం పొందాడు. నిశాంత - కవితల సంకలనం, గంగోత్రి, విశ్వశాంతి, మహాప్రస్థాన్, అభిజ్ఞ, విశామో - కథాసంకలనం, హావేలీ - నాటకాల సంకలనం, శ్రావణి మేఘో - కథాసంకలనం, అఖో ఏక్ అధ్యయన్, శకుంతల్ - కాళిదాసు రాసిన అభిజ్ఞాన శాకుంతలము అనువాదం, ఉత్తర్ రామ్ చరిత్-భవభూతి ఉత్తరరామ చరిత్ర అనువాదం, ఈశావాస్య ఉపనిషత్- ఈశావాస్యోపనిషత్తు అనువాదం, వ్యాఖ్యానం, గుజరాత్ మోరీ మోరీ రే మొదలైనవి ఆయన ప్రసిద్ధ రచనలు. 1988లో ముంబైలోని టాటా మొమోరియల్ ఆసుపత్రిలో కాలేయ క్యాన్సర్ సమస్య కారణంగా 77 సంవత్సరాల వయసులో 1988 డిసెంబరు 19న ముంబైలో ఆయన మరణించాడు.

మరో జలియన్ వాలాబాగ్ “అప్పంపల్లి”

నాటి చీకటి తెలంగాణలో వీరకిశోరాలు...

డా॥ భీంపల్లి శ్రీకాంత్
90328 44017

భారతదేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం ఎందరో సమరయోధులు పోరాటం చేసి అసువులు బాశారు. తమ జీవితాలను పణంగా పెట్టి దేశం కోసం ఆత్మత్యాగాలు చేశారు. భూమి కోసం, భుక్తి కోసం, నిజాం నిరంకుశ పాలన నుంచి విముక్తి కోసం జరిగిన తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం లోనూ పాలమూరు బిడ్డలు కీలకపాత్ర పోషించారు. ఒకపక్క తెలంగాణ విముక్తి కోసం అలువెరగకుండా పోరాటం చేస్తూనే మరోపక్క దేశస్వాతంత్ర్యోద్యమంలోనూ చురుగ్గా పాల్గొన్నారు. ఎందరో ఉద్యమంలో అజ్ఞాత జీవితాన్ని గడుపుతూ,

నిర్బంధంలో మగ్గుతూ అనేక అష్టకష్టాలను అనుభవించారు. రజాకార్ల తూటాలకు ఎదురొడ్డి తమ ప్రాణాలను సైతం త్యజప్రాయంగా అర్పించారు. నిజాం నవాబుల నిరంకుశ పాలన, రజాకారుల దాష్టీకాలకు వ్యతిరేకంగా సాగిన తెలంగాణలో ఎందరో ఉద్యమ కారులు తమ ప్రాణాలను పణంగా పెట్టి పోరాటం సాగించారు. తెలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో పాలమూరు బిడ్డలు సమీధలుగా మారారు. చిన్నచింతకుంట మండలం అప్పంపల్లి, తెలకపల్లి, అచ్చం పేట, కొల్లాపూర్, కోడేరు, గద్వాల,

జడ్చర్ల, అయిజ, తలకొండపల్లి, కొడంగల్, ఈగలపెంట, నారాయణపేట, వనపర్తి తదితర ప్రాంతాల్లో పోరాటాలు ఉద్ధృతంగా కొనసాగాయి. ఈ పోరాటాల ఫలితంగానే 1948

సెప్టెంబరు 17న నిజాం నిరంకుశ పాలనకు చరమగీతం పాడారు. తెలంగాణ ప్రజలు స్వేచ్ఛా నాయువులు పీల్చుకున్నారు.

నాడు తెలంగాణ ప్రజలు కోరుకున్న ఫలం ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా నేడు సాక్షాత్కరించడం మన కళ్ళముందున్న వాస్తవం. అయితే తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆవిర్భావం కాకముందు తెలంగాణ విమోచన

దినాన్నే స్వాతంత్ర్య దినోత్సవంగా ప్రకటించాలని డిమాండ్ చేసిన అనేక పార్టీలు అధికారంలోకి రాగానే ఆ ఊసే మరిచిపోవడం గమనార్హం. తెలుగుదేశంలో ఉన్నంత కాలం తెలంగాణ విమోచన దినంపై పెదవి విప్పని నేతలు తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి ఆవిర్భావం తర్వాత తమ పల్లవిని మార్చుకోవడం గమనించాల్సిన విషయం. పరిస్థితులకు అనుకూలంగా కాంగ్రెస్ తనదైనశైలిలో గళం విప్పుతూనే ఉన్నది. తెలంగాణ విమోచనలో తమ పాత్ర కీలకమని చెప్పిన వామపక్షాలు విమోచన దినాన్నే స్వాతంత్ర్య దినోత్సవంగా ప్రకటించాలని డిమాండ్ చేశాయి కూడా. అయితే కొందరు విమోచన దినమని, విలీన దినమని, విద్రోహ దినమని నానారకాలుగా వ్యాఖ్యానిస్తున్నారు.

జిల్లాలో ఉద్యమ నేపథ్యం...

తెలంగాణ విమోచన పోరాటంలో పాలమూరు జిల్లాకు, అందులోనూ ఆత్మకూర్ సంస్థానానికి ప్రత్యేకస్థానం ఉంది. ఆంగ్లేయుల నుంచి విముక్తిపొందిన భారతదేశం ఆగస్ట్ 15, 1947న దేశమంతా స్వాతంత్ర్య వేడుకల్లో మునిగి తేలుతుంటే, నైజాం పాలనలో ఉన్న హైద్రాబాద్, ఆత్మకూర్ సంస్థానంలో మాత్రం ఎక్కడా జాతీయ పతాకాన్ని ఎగురనివ్వకుండా నిజాం సైనికులు

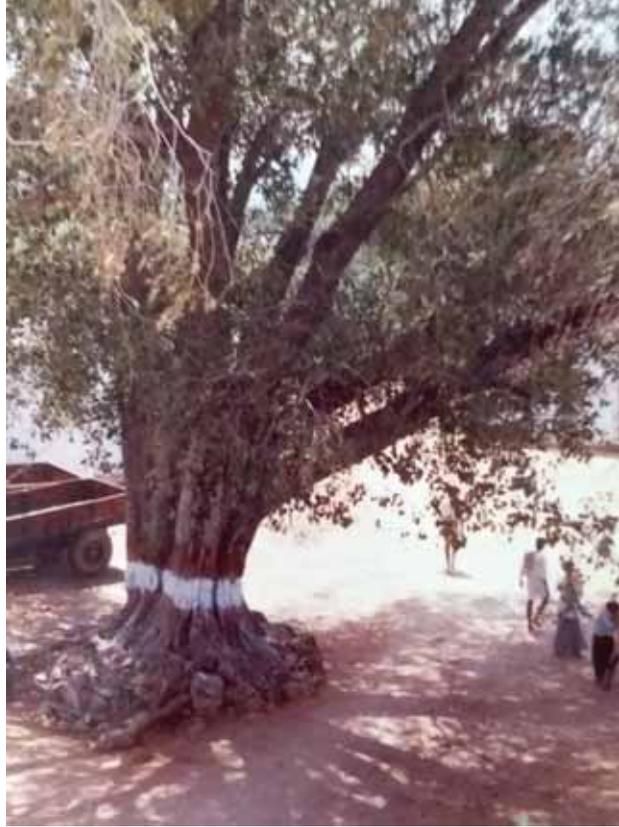

అడుగడుగునా అడ్డుకున్నారు. భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించడంతో హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని భారతదేశంలో విలీనం చేయాలని ఎందరో పోరాట యోధులు తమ ఉద్యమాన్ని తీవ్రతరం చేశారు. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చినా తెలంగాణ మాత్రం నిజాం బానిస పాలనలో చిక్కి విలవిలలాడింది. తెలంగాణ స్వాతంత్ర్యం కోసం ఎందరో పాలమూరు ఉద్యమవీరులు పోరాటం చేశారు. జిల్లాలోని అప్పంపల్లి, నెల్లికొండి, జడ్చర్ల తదితర ప్రాంతాల్లో వ్యతిరేకంగా పలు ఉద్యమాలను ఉద్బుతంగా నిర్వహించారు. ఒక పక్క దేశం స్వేచ్ఛా వాయువుల్ని పీల్చుతుంటే మరో పక్క నిజాంకు వెన్నులో భయం పుట్టినా తన ఆధిపత్యాన్ని ప్రదర్శించేందుకు ఉక్కు పాదం మోపుతూ ఉద్యమాన్ని మట్టికరిపించేందుకు తన శక్తియుక్తులన్నింటినీ వినియోగించాడు. నిజాం రాజ్యంలో నియంతగా పేరుపొందిన రజాకార్ల నాయకుడు ఖాసీం రజ్వీ అండతో రజాకార్లు పోలీసులు పాలమూరు జిల్లాలో అనేక దుస్సృత్యాలకు తెగబడ్డారు. విశృంఖలంగా దోపిడీలు, గృహదహనాలు, హత్యలు, అత్యాచారాలకు పాల్పడ్డారు. ప్రజల మానప్రాణాలను దోచుకున్నారు.

ఆంగ్లపాలకుల

కబంధహస్తాల నుంచి భారతదేశానికి విముక్తి లభించినప్పటికీ హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ప్రజలు స్వేచ్ఛ కోసం నిజాంపై యుద్ధం ప్రకటించారు. ఎంతోమంది సమరయోధులు నిజాంకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేశారు. ఈ పోరాటంలో ఎంతోమంది పాలమూరు యోధానుయోధులు నేలకొరిగారు. ఆగస్టు 15న గ్రామగ్రామాన జాతీయజెండాలను ఎగురవేసిన ఎందరో దేశభక్తుల్ని నిజాం పోలీసులు కటకటాల్లోకి నెట్టారు.

నిజాం ప్రభుత్వంలో రజాకార్ల దాష్టీకం చెప్పడానికి వీలులేనిది. ఆనాడు తెలంగాణ ప్రజలు రోడ్లపైకి రావాలంటేనే భయంతో వణికిపోయేవారు. అడుగడుగునా రజాకార్ల సైన్యం పహరాకాసేది. మహిళల పరిస్థితి ఇంకా దారుణంగా ఉండేది. దీంతో జిల్లా ప్రజలు రజాకార్లకు వ్యతిరేకంగా ఎన్నో ఉద్యమాలను చేపట్టారు. ఈ ఉద్యమాలను ఆదిలోనే అణిచివేసేందుకు రజాకార్లు పలు కఠిన చర్యలు తీసుకున్నప్పటికీ ఉద్యమకారులు మాత్రం వాటిని అధిగమిస్తూ ముందుకు సాగారు. అప్పట్లో పలువురు మహిళలు సైతం రజాకార్లకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించారు. నిజాం నవాబు కర్కశ పాలనలో రజాకార్ల అకృత్యాలతో విసిగివేసారిన పాలమూరు బిడ్డలు తిరుగుబాటు బావుటా ఎగురవేశారు. ఆడబిడ్డలపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలను సహించలేక పిడికిలి బిగించారు. రజాకార్ల తుపాకులకు తమ గుండెలను చూపి ఎదురు నిలిచారు. చివరకు ప్రాణత్యాగాలకు కూడా వెనుకాడలేదు. ఉద్యమాలతో ప్రజలను చైతన్యం చేసి, నిజాంకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశారు. హైదరాబాద్ రాష్ట్రాన్ని భారత్ యూనియన్లో కలపాలనే డిమాండ్ తో సాగిన ఈ ఉద్యమంలో అప్పంపల్లిలో 11 మంది వీరులు నిజాం సైన్యాల తూటాలకు అమరులయ్యారు. 1947లో నిజాం నిరంకుశత్వ పాలకులకు వ్యతిరేకంగా నల్గొండలో సాయుధ పోరాటయోధుడు దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరరావు సారథ్యంలో ప్రారంభమైన తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం క్రమంగా పాలమూరుకు విస్తరించింది. వీరతెలంగాణ పోరాటంలో పాలమూరు జిల్లాకు ప్రత్యేకత ఉన్నది. నిజాం నిరంకుశ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఆనాడు ఎంతోమంది పాలమూరు సమరయోధులు పోరాటం చేశారు.

ఒకపక్క దేశమంతా స్వాతంత్ర్య సంబరాలు జరుపుకుంటుంటే మరోపక్క హైదరాబాద్ రాష్ట్రం నిజాం నిరంకుశ పాలనలో నలిగిపోవలసిందేనా అంటూ పాలమూరు జిల్లాలోని చిన్నచింతకుంట మండలంలో గల అప్పంపల్లి గ్రామస్థులు ముందుకు కదిలారు. నిజాం నవాబు మెడలు వంచేందుకు పెద్ద ఎత్తున పోరాటం సాగించారు.

1947 ఆగస్టు 15న బ్రిటీష్ పాలకుల నుంచి విముక్తి పొంది భారతదేశం స్వేచ్ఛావాయువులు పీలుస్తున్న తరుణంలో మరోవైపు హైదరాబాద్ సంస్థానంలోని నిజాం నిరంకుశ పాలకులు ప్రజలపై దాడులు చేస్తూ మహిళలను చిత్రహింసలకు గురిచేశారు.

ఆంగ్లపాలకుల కబంధహస్తాల నుంచి భారతదేశానికి విముక్తి లభించినప్పటికీ హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ప్రజలు స్వేచ్ఛ కోసం నిజాంపై యుద్ధం ప్రకటించారు. ఎంతోమంది సమరయోధులు నిజాంకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేశారు. ఈ పోరాటంలో ఎంతోమంది పాలమూరు యోధానుయోధులు నేలకొరిగారు. ఆగస్టు 15న గ్రామగ్రామాన జాతీయజెండాలను ఎగురవేసిన ఎందరో దేశభక్తుల్ని నిజాం

పోలీసులు కటకటాలోకి వెళ్టారు.

1947 సెప్టెంబర్ 14 న చిన్నచింత కుంట మండలం నెల్లికొండి గ్రామంలో కుక్కల కిష్టపు తన ఇంటిపై జాతీయ పతాకాన్ని ఎగురవేశాడు. తన ఇంటిపై జాతీయపతాకాన్ని ఎగురవేసిన నేరానికి అప్పటి ఆత్మకూరు తాలూకా గిర్దావర్ గౌస్ ఖాన్, పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ షేర్ బాబర్ అలీ అతన్ని అరెస్టు చేశారు. కిష్టపు అరెస్టు వార్త గ్రామమంతా పాకిపోవడంతో దాసరిపల్లి బుచ్చారెడ్డి నేతృత్వంలో యువకులు కట్టెలు, మహిళలు పొరకలతో ఆ అధికారులపై దాడిచేశారు. ప్రజల ఉద్రేకాలకు, ప్రతిఘటనకు జడిసి పోలీసు అధికారులు కిష్టపును వదిలి పారిపోయారు. ఫలితంగా బుచ్చారెడ్డిని నిజాం పోలీసులు జైల్లో పెట్టారు. అలాంటి నిజాం నిరంకుశ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా తెలంగాణా విమోచనకోసం కాంగ్రెస్ మేధావులు, యువకులు, వృద్ధులు సమరశంఖం పూరిస్తున్న సమయంలో పాలమూరు జిల్లాలోని చిన్నచింతకుంట మండలంలో గల అప్పంపల్లి గ్రామానికి చెందిన సమరయోధులు నిజాంపై ఎదురు దాడి చేశారు. వీరిని అడ్డుకోవడంలో నిజాం పోలీసులు విఫలమయ్యారు. మహబూబ్ నగర్ నుంచి రిజర్వ్ దళాలను రప్పించి అప్పంపల్లి గ్రామంలోని ఉద్యమకారులపై రజాకార్లు విచక్షణారహితంగా కాల్పులు జరిపారు. ఈ దుర్ఘటనలో 11 మంది సమరయోధులు నేలకొరిగారు. 11 మందిని నిజాంపైనికులు కాల్చి చంపిన సంఘటన పాలమూరు జిల్లా చరిత్రలో ఓ విషాదఘట్టంగా మిగిలిపోయింది. అప్పంపల్లి గ్రామం నిజాం పోరాట దీప్తికి సాక్షిభూతంగా నిలిచిపోయింది. పాలకుల దుశ్చర్యకు 11 మంది వీరమరణం పొందారు. పాలమూరు జిల్లా చరిత్ర పుటల్లో రక్తక్షరాలతో ఇది నిలిచి పోయింది. ఆనాటి నిజాం పాలనకు వ్యతిరేకంగా పోరాడి

ప్రాణత్యాగాలు చేసిన వారిలో జిల్లాలోనే అప్పంపల్లి గ్రామానికి ఓ ప్రత్యేక గుర్తింపు ఉంది. నిజాంపై ఉక్కు పిడికిలి బిగించిన అప్పంపల్లి వైజాం పోలీసుల తూటాలకు ఎదురోడ్డి నిలిచింది. తెలంగాణా విమోచన కోసం తన రక్తాన్ని ధారపోసింది. స్వాతంత్ర్యోద్యమ రక్తంతో తడిసిన అప్పంపల్లి మరో జలియన్ వాలాబాగ్ మ తలపించింది.

మరో జలియన్ వాలాబాగ్...

ఆత్మకూర్, అమరచింత సంస్థానంలో ఉన్న అప్పంపల్లి గ్రామానికి చెందిన బెల్లం నాగన్న నేతృత్వంలో కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలు నిజాంకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించారు. హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని భారత్ యూనియన్లో విలీనం చేయాలని కాంగ్రెస్ ప్రారంభించిన జెండా సత్యాగ్రహం కార్యక్రమాన్ని కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలు చేపట్టారు. అప్పంపల్లిలో పాటుగా చిన్నచింతకుంట, నెల్లికొండి, వడ్డెమాన్, దమాగ్నాపూర్, రాంపూర్, లంకాల, దాసర్ పల్లి, అమరచింత గ్రామాలకు చెందిన దాదాపు రెండువేల మంది సమరయోధులు ఆత్మకూర్

సంస్థానంలో స్వాతంత్ర్యపోరాటాన్ని సాగించారు. వేలాదిమంది కార్యకర్తలు 1947 అక్టోబర్ 7న ఊరేగింపుగా ఆత్మకూర్ పట్టణానికి చేరుకొని సత్యాగ్రహం నిర్వహించారు. 1947 నుండి 1948 మధ్య కాలంలో ఆత్మకూరులో జెండా సత్యాగ్రహం, సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమం, లెవీ నిరాకరణ, అటవీ సత్యాగ్రహం వంటి ఉద్యమాలను సాగించారు. ఈ ఆత్మకూర్ సత్యాగ్రహం పెద్ద ఎత్తున కొనసాగింది. దీనిలో భాగంగా ఇక్కడ గ్రంథాలయోద్యమం కూడా ప్రారంభమైంది. ఆత్మకూరులో రాజాకున్న చైతన్యం నిజాం పోలీసులకు కంటిమీద కునుకులేకుండా చేసింది.

ఆత్మకూర్ సంస్థానంలో జెండా సత్యాగ్రహం చేసినందుకు ఖద్దరు లక్ష్మారెడ్డి, వెంకటరెడ్డి, వర్కటం వెంకట్రామారెడ్డి, బాలకిష్టారెడ్డి, బీచం రాజులను జెండా ఎగురవేసినందుకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిననాడే అరెస్ట్ చేసి జైల్లో పెట్టారు. మరో వారం రోజుల తర్వాత ఆగస్టు 22, 1947 నాడు జాతీయజెండా ఎగురవేసినందుకు అమరచింత దేశాయ్

మురళీధర్ రెడ్డి, దాసరిపల్లి బుచ్చారెడ్డిలను అరెస్ట్ చేశారు. ఈ సత్యాగ్రహ ఉద్యమ సమూహాన్ని ఎదుర్కొనడంలో రజాకార్లు పూర్తిగా విఫలమయ్యారు. దీంతో ఆత్మకూరు సంస్థానం పోలీసులు, మహబూబ్ నగర్ నుండి రిజర్వుదళాలను అప్పంపల్లికి రప్పించారు. దీంతో ఉద్యమం ఉవ్వెత్తున ఎగిసిపడింది. ఈ జెండా సత్యాగ్రహంలో ప్రముఖపాత్ర పోషించడమే కాకుండా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఇంతటి చైతన్యాన్ని రగిలించిన దేశభక్తుడు బెల్లం నాగన్నపై కన్నేసిన వైజాం సర్కారు అతన్ని అరెస్ట్ చేయడానికి రంగం సిద్ధం చేసింది. వెంటనే నిజాం పోలీసులు అప్పంపల్లి గ్రామానికి బయలుదేరారు. అంతకుముందే తాళం చిన్నబాలప్ప ద్వారా అసలు సమాచారాన్ని తెలుసుకున్న గ్రామస్థులు

తీవ్రస్థాయిలో వారిని ప్రతిఘటించారు. తిర్మలాపురం గ్రామంలో కల్లు తాగి అప్పంపల్లికి బయలుదేరారు. తాగిన మత్తులో సైనికులు అప్పంపల్లి గ్రామానికి వస్తూనే ప్రజలతో వాగ్వివాదానికి దిగారు. ప్రజల నుంచి తీవ్రస్థాయిలో ప్రతిఘటన ఎదురుకావడంతో భయపడిన పోలీసులు తాము విడిది చేసిన భవనంలోనే తలదాచుకున్నారు.

ఆ తర్వాత గ్రామస్థులందరినీ ఒక దగ్గరకు చేర్చారు. నిజాం పోలీసులు ఉద్యమనాయకుడు బెల్లం నాగన్న, ఆయన అనుచరులు బలరాం గౌడ్, ఎల్. నాగిరెడ్డి, తెలుగు ఆశన్న, కె. రామ చంద్రారెడ్డి, వి. బుచ్చారెడ్డిలను అప్పగించాలని హుకుం జారీచేశారు. లేకపోతే చంపేస్తామని బెదిరించారు. కానీ గ్రామస్థులెవరూ జంకలేదు. వారికి సహకరించలేదు. కానీ పోలీసులు విడిది చేసిన జాగీర్లార్ శేషిరెడ్డి ఇంటి సమీపంలో సమావేశమై ప్రజావ్యతిరేకతను అణిచి వేయడానికి భవిష్యత్తు కార్యాచరణ ప్రణాళికను మాత్రం సిద్ధం చేసుకున్నారు. ఆత్మకూరులో కాంగ్రెస్ నిర్వహించిన సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నవారిని అప్పగించాలని పోలీసులు గ్రామస్థులను కోరారు. గ్రామస్థులెవరూ పోలీసులకు

సహకరించలేదు. దీంతో పోలీసులు బృందాలు బృందాలుగా విడిపోయి ఒక్కో ఇంటిని సోదా చేశారు. వీరిని గ్రామస్థులు అడ్డుకోవడంతో రాత్రి 8 గంటల సమయంలో గ్రామానికి దివిటి తెస్తున్న రజకులను రజాకార్ పోలీసులు గాయపరిచి ఆ దివిటిని ఆర్పివేశారు. ఇదే అదనుగా కటిక నన్నమ్మ అనే మహిళ కారంపాడి తెచ్చి పోలీసుల కళ్ళల్లో చల్లింది. దీంతో గ్రామంలో పరిస్థితి ఉద్రిక్తంగా నెలకొంది. మహిళలు పోలీసుల కళ్ళల్లో కారం చల్లారు. యువకులు కర్రలకు పనిచెప్పారు. గ్రామస్థులు మూకుమ్మడిగా ప్రతిఘటించడంతో ఉద్యమం తీవ్రరూపం దాల్చింది. దీంతో పోలీసులు తోకముడిచారు. వెంటనే పోలీసులు తాము విడిది చేసిన జాగీర్లార్ శేషిరెడ్డి ఇంటికి పలాయనం చిత్తగించారు.

ఈ ఉద్యమానికి నేతృత్వం వహిస్తున్న బెల్లం నాగన్నతో పాటు, స్థానిక నాయకులు బలరాంగౌడ్, తంగెడి నాగిరెడ్డి, తెల్ల ఆశన్నతో పాటు మరికొందరినీ అరెస్ట్ చేయాలని నిజాం సైనికులు విశ్వప్రయత్నం చేశారు. ఆ రోజు సాయంత్రం 6 గంటలకు నిజాం సైనికులు చీకటిని అదునుచేసుకుని ఒక్కొక్కరుగా బయటకు వచ్చారు. విడిది భవనం ముందున్న రావిచెట్టు దగ్గర తుపాకులను నిలబెట్టారు. 12 మంది జవానులు మొదటగా రావిచెట్టు వద్ద ఉన్న ఉద్యమ కారులపై బాష్పనాయువులను ప్రయోగించి విచక్షణారహి

తంగా కాల్పులు జరిపారు. దొంగవాటు యుద్ధం చేశారు. ఈ దుర్ఘటనలో రజాకార్ల తూటాలకు 11 మంది అక్కడికక్కడే నేలకొరిగారు. దీంతో అప్పంపల్లి గ్రామమంతా వీరుల రక్తంతో నేలంతా ఎర్రబడింది. నిజాం గుండాలతో ఎదురొడ్డి పోరాటం చేసి నేలకొరిగింది. ఉద్యమాల పురిటిగడ్డగా చరిత్రలో నిలిచింది. పాలమూరు పౌరుషాన్ని ప్రపంచానికి చాటిచెప్పింది. నిజాం ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా సాగిన పోరాటంలో అప్పంపల్లి గ్రామం అగ్రస్థానంలో నిలబడింది. పాలమూరు జిల్లాలో ఒక చేదుజ్ఞాపకంగా మిగిలి పోయింది.

ఈ సంఘటనలో మృతించెందిన వారిలో చాకలి కుర్మన్న, కటిక నన్నమ్మ, హరిజన్ కిష్టప్ప, పోతురాజు ఈశ్వరయ్య, కుర్మ సాయన్న, తంగెడి లక్ష్మారెడ్డి, తంగెడి రాంరెడ్డి, లక్ష్మిదొడ్డి బాల్ రెడ్డి, వడ్డేమాన్ నర్సన్న, తిమ్మన్న, గొల్ల గజ్జిలన్నలు ఉన్నారు. ఈ సంఘటనలో గార్లపాటి భీంరెడ్డి, ఈడ్ల తిమ్మక్క, కిష్టప్ప, పెండెం కుర్మన్న, కల్పాని రాంచంద్రయ్యలు తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. అందులో 25 మందివరకు వికలాంగులయ్యారు. మరికొందరూ బాధలు తట్టుకోలేక బావిలో పడి బలవన్మరణం పొందారు. ఈ పౌరయవిదారక ఘట్టాన్ని అప్పంపల్లి గ్రామస్థులు ఇప్పటికీ మరువలేరు. మరో సాతికమంది గాయపడడంతో వారిని బెల్లం నాగన్న, ఆయన అనుచరులు మారువేషాల్లో కురుమూర్తి రైల్వేస్టేషన్ నుంచి కృష్ణానదిని

దాటి కర్నూలు ప్రభుత్వసుపత్రికి తీసువెళ్ళి చికిత్స చేయించారు. ఈ విషయం తెలిసిన కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలైన 20 మందిని పాలమూరు జిల్లాలో, 10 మందిని ఆత్మకూర్ జైలులో బంధించారు. ఈ ఉద్యమంలో ప్రధాన భూమికను పోషించిన బెల్లం నాగన్నను అరెస్టు చేసి జైలుకు తరలించారు. హైదరాబాద్ రాష్ట్రం భారత యూనియన్ లో విలీనం అయిన తరువాత ఆయనను జైలు నుంచి విడుదల చేశారు. అనంతరం 1982లో బెల్లం నాగన్న కన్నుమూశాడు. నిజాం గుండెల్లో రైళ్లు పరిగెత్తించిన బెల్లం నాగన్న చరిత్రనే అప్పంపల్లి చరిత్ర అని చెప్పక తప్పదు.

1948 సెప్టెంబర్ 17

భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం లభించినా నిజాం ఉక్కుపిడికిల్లో బందీ అయినా

తెలంగాణకు స్వాతంత్ర్యం రాలేదు. ఎంతోమంది సమరయోధులు వీరోచితంగా పోరాటం చేసి నిజాం ప్రభుత్వంపై దండయాత్ర చేశారు. అనంతరం భారత ప్రభుత్వం పోలీసు యాక్షన్ “ఆపరేషన్ పోలో” చేపట్టింది. జనరల్ జె.ఎన్.చౌదరి నేతృత్వంలో 1948 సెప్టెంబర్ 13న సైనిక చర్య చేపట్టింది. భారతసైన్యం రెండు భాగాలుగా విడిపోయింది. ఒకటి విజయవాడ నుంచి, మరొకటి బీదర్ నుంచి దాడి చేసింది. మొదటి రెండు రోజులు నిజాం సైన్యం పోరాటం చేసినా ఆ తర్వాత తాను ఓటమి అంచుల్లో ఉన్నట్లు గమనించింది. దీంతో నిజాం నవాబు దిక్కుతోచని స్థితిలో లేక్వ్యా అతిథి గృహంలో బంధించిన భారత ఏజెంట్ మున్షీని కలిసి లొంగిపోతున్నట్లు ప్రకటించాడు. దీనితో

ఆపరేషన్ పోలో విజయవంతమైంది. సెప్టెంబర్ 13న జె.ఎన్.చౌదరి నాయకత్వంలో ప్రారంభమైన దాడి సెప్టెంబర్ 17 వరకు నిజాం నవాబు లొంగిపోవడంతో పూర్తయిపోయింది. సెప్టెంబర్ 18న సైనిక చర్యకు నేతృత్వం వహించిన జె.ఎన్.చౌదరి సైనిక గవర్నర్ గా పదవీ ప్రమాణం చేశాడు. ఎం.కె.వెల్లోడి ముఖ్యమంత్రిగా నియమించబడ్డాడు.

అప్పంపల్లిలో స్మారకస్థూపం...

నిజాం నిరంకుశ పాలనకు వ్యతిరేకంగా పోరాడి అప్పంపల్లి గ్రామం మొత్తం త్యాగధనుల నిలయంగా మారిపోయింది. రజాకార్ల తూటాలకు బలైపోయిన 11 మంది అమరవీరుల స్మారకార్థం 2004 అక్టోబర్ 7న అప్పంపల్లిలో నాటి ప్రభుత్వం స్మారక స్థూపాన్ని ప్రతిష్ఠించింది.

ఆశ...!

డా॥ మహమ్మద్ హసన్, 99080 59234

చెట్టు చిగురించింది...
 ఆశను బ్రతికించింది...
 ఆశలో ఆత్మవిశ్వాసం ఉంటే..
 ఆశ అడియాశ కాదని నిరూపించింది...!
 సంకల్పం ముందు సమస్య చిన్నబోయింది...!
 మోడైనా.....మానైనా....
 కాలం సహకరిస్తే చిగురించక తప్పదు కదా....!
 నువ్వు అంతే...?
 కాలం కలిసిరావట్లేదని నిరాశపడకు..?
 కార్యం మంచిదైతే...
 కాలం కూడా సహకరిస్తుంది...
 నిరీక్షించి చూడు...
 ఆశలో ఆత్మవిశ్వాసం ఉంటే...
 అందలం నీదవుతుంది చూడు...

వెలుగులోనే..

సాంబమూర్తి లండన్, 96427 32008

తెగిన కాలానికి

ఎక్కడో చోట అతుకువేయాలి
దూరాన్ని పొడుగ్గా కాదు
వృత్తం అంచు మీద లెక్కించాలి

ముగింపునాక్యం

అందంగా కుదరాలని ఎవరికుండదు?
చివరి పుట

ఒక సంబరంలా మొదలవ్వాలంటే
పేజీల మధ్య రాకపోకలు తాజాగా వుండాలి

అక్కడక్కడే సుడులు తిరుగుతూ
స్రవహించే నది

ఒకే ఒక్క గుండ్రని మైదానాన్ని మాత్రమే
మిగిల్చిపోతుంది

అట్నుంచీటు ఇట్నుంచీటు
ఒక విహంగ వీక్షణం కావాలి

దారులు చీలిపోవచ్చు

వేగాలు సాపేక్షం కావచ్చు

మైళ్లు లెక్కకారు

జీవితం వైపు కదిలిన సమయాల లెక్క తేలాలి

నిలువుగా అడ్డంగా ఎలా గీసుకున్నా

చీకట్లో ఒకటే దృశ్యం

వెలుగులోనే అడుగులు జాగ్రత్తగా వేయాలి

మొకం

పశుబలం స్త్రీ ముందు
నిలువ లేదని చెప్పిన కథ...

తిరుమలశ్రీ

91107 36095

వర్షాకాలం. రెండురోజులుగా ముసురుపట్టింది. అడవి నడుమ కొండ చిలువలా మెలికలు తిరుగుతూ పోతూన్న బాటపైన దడదడ శబ్దంతో దూసుకు పోతోంది ఎర్రబస్సు. ఆ అడవి లోపల నెలవైయున్న వివిధ గిరిజనతండాలను బయటి ప్రపంచంతో కలిపే రవాణా సౌకర్యం అదొక్కటే. నిర్ణీతప్రదేశాలలో దిగి, తమ ఆవాసాలకు అడవిగుండా కాలినడకను వెళుతుంటారంతా.

బస్ ఓచోట ఆగడంతో, చేతిలో సంచితో క్రిందకు దిగింది త్రాతి. అక్కడ దిగిన ఏకైక వ్యక్తి ఆమె.

వర్షపు చినుకులు పడుతున్నాయి. గాలి కూడా విసురుతోంది. తలపైన ఉన్న మేలిముసుగును సవరించుకుంటూ, సాలోచనగా పరిసరాలను పరికించింది త్రాతి.

ప్రకృతి పురిటిస్నానం చేస్తూన్న పడతిలా ఉంది. వర్షంలో జలకాలాడుతూ నిశ్శబ్దంగాంభీర్యంగా ఉన్న ఆ అడవిని తిలకిస్తూంటే త్రాతి మది ఉరకలు వేసింది. అడవి కన్నతల్లిలా అనిపిస్తుంది తనకు.

అయిదేళ్ళ తరువాత మళ్ళీ అక్కడ అడుగుపెట్టింది త్రాతి. ఆమె వెళ్ళవలసిన తండా అక్కడికి అయిదు మైళ్ళ దూరంలో ఉంది. అడవికి అడ్డుపడి నడచి వెళ్ళాలి. మధ్యలో వాగులు,

కూరమ్మగాలూను.

త్రాతి శాంతాల్ తెగకు చెందిన ఆదివాసీ యువతి. ఇరవైమూడేళ్ళు. చక్కటి అవయవసౌష్ఠవంతో గోధుమ వన్నెలో ఆకర్షణీయంగా ఉంటుంది. ఎర్రంచు పచ్చరంగు చారలచీరను కట్టింది. ఛాతీకి బిగుతుగా అతుక్కు పోయి కుచసంపదను చాటుతూన్న ఎరుపు రంగు బుట్టచేతుల రవికి తొడిగింది. నుదుటను ఎర్రటి కుంకుమబొట్టు, చెవులకు వ్రేలాడుతూన్న ఝుంకాలు, రెండు చేతుల నిండుగా ఎర్రగాజులు, కాళ్ళకు వెండి కడియాలూ ఆమె అందానికి మెరుగులు దిద్దుతున్నాయి.

త్రాతి యొక్క ముత్తాతల కాలంలో అస్సాం నుండి వచ్చి ఆంధ్రదేశంలో స్థిరపడిపోయింది ఆమె తెగ. త్రాతి ఆ అడవిలోనే పుట్టి పెరిగింది. ఆమె తండ్రి రామ్ లాల్ మార్పి ఆ తండాకి ముఖియా.

అయిదేళ్ళక్రితం త్రాతికి అదే తండాకి చెందిన గోబింద్ తో మనువయింది. గోబింద్ తండ్రి లేడు. తల్లై కొడుకును పెంచి పెద్దచేసింది. 'కిరిసీ బాప్లా' పద్దతి ప్రకారం 'పధువుమూల్యం' గా త్రాతి తల్లిదండ్రులకు రెండు ఎద్దుల్ని ఇచ్చి ఆమెను పెళ్ళాడాడు గోబింద్. పెళ్ళికాగానే తల్లిని, పెళ్ళాన్నీ

తీసుకుని పొరుగు రాష్ట్రానికి తరలి పోయాడు. అక్కడ ప్రభుత్వం ఓపెద్ద ప్రాజెక్ట్ ని నిర్మిస్తోంది. అక్కడ వారికి పని సులువుగానే దొరికింది.

చినుకులను లెక్కచేయకుండా అడవికి అడ్డుపడింది త్రాతి. అడవి తన పుట్టిల్లు. అమ్మఒడి లాంటిది. ఆరాధనగా అడవంతా కలయజూసింది. ఆ అడవి త్రాతికి చిరపరిచితమే కాదు, అది ఆమె గుండెచప్పుడు కూడాను. చిన్నప్పట్నుంచీ భయం లేకుండా స్వేచ్ఛావిహంగంలా ఒంటరిగా అడవంతా తిరిగేది.

ఆ చెట్లు-చేమలు, పుట్టలు-గుట్టలు, వాగులు-సెలయేళ్ళు తన చిననాటి నేస్తాలు. మొసళ్ళ భయం ఎరుగకుండా సెలయేళ్ళలో ఈతలు కొట్టేది. వాగుల వెంట పరుగులుపెట్టేది. ఛంగుఛంగున గంతులు వేసే లేళ్ళు, దుప్పులు తోబుట్టువుల్లా తోస్తాయి. పురి విప్పి నాట్యం చేసే నెమళ్ళు, పరుగులు పెట్టే గిన్నెకోళ్ళు నెచ్చెలుల్లా అనిపిస్తాయి. కోతులతో సమానంగా కోతికొమ్మచ్చులు ఆడేది. పక్షులను అనుకరించుతూ ఎగిరేది. పుట్టినప్పట్నుంచీ వాటి నడుమ సహజీవనం చేసింది. వాటి భాషను నేర్చుకుంది. వాటి అలవాట్లను, అవసరాలనూ అధ్యయనం చేసింది.

చిరకాలమిత్రులను పరామర్శిస్తున్నట్టు ఒక్కో వృక్షాన్నీ ఆస్వాయంగా చేతులతో

తడుముతూ ఎదురుపడ్డ జంతువులను ప్రేమగా పలుకరించుతూ పక్షికూజి తాలను అనుకరించి వాటిని వెక్కిరిస్తూ సెలయేళ్ళతో ఊసులాడుతూ కూనిరాగాలు తీస్తూ మట్టిబాటమ్మటి హుషారుగా ముందుకు సాగింది ఆమె.

రెండుమైళ్ళు వెళ్ళేసరికి వర్షపుజడి హెచ్చింది. ఓ మర్రిచెట్టు క్రింద ఆగింది. దుస్తులను పిండుకుంటూ పరిసరాలను పరికిస్తూంటే దూరంలో మసకగా కనిపించింది కోయగూడెం. అది హఠాత్తుగా ఆమె మెదడుపొరలలోని జ్ఞాపకాలను వెలికితీసింది.

నేలపైన రాలిపడ్డ కుంకుడుకాయలను ఏరుకుంటూన్న పద్దెనిమిదేళ్ళ త్రారితి, హఠాత్తుగా పైనుండి ఏదో పడ్డట్టు శబ్దం వినిపించడంతో ఉలికిపడింది. క్రూర జంతువు ఏదైనా మీదకు ఉరుకుతుందే మోనని భీతిల్లుతూ చటుక్కున తలెత్తి చూసింది.

పోతరించిన కొండచిలువ ఒకటి తన పక్కనే పడివుండడం చూసి గుండె రుుళ్ళు మంది. నిబ్బరంచేసుకుని చూస్తే, దాని శిరస్సులో దిగబడ్డ బాణం కంటపడింది. కొండచిలువ గిలగిల కొట్టుకుని ప్రాణం విడిచింది. మట్టిఊడను పట్టుకుని ఊగుతూ వచ్చి ఆమె ముంగిట వ్రాలాడు ఓ యువకుడు.

నీలాలకన్నులను వెడల్పుచేసి అతడివంక అచ్చెరుపాటుతో చూసింది త్రారితి.

ఇంచుమించు తన వయసువాడే. దృఢమైన శరీరం, చామనఛాయ రంగు, నూనూగు మీసం, కోరచూపులు, గోచీపోసిన పంచెకట్టు, అనాచ్ఛాదిత శరీరంపైన జంధ్యంలా కట్టుకున్న కండువా, చేతిలో విల్లు, భుజానికి వ్రేలాడుతూన్న అంబులపాది, 'అబ్బ, ఎంత బావున్నాడో!' అనుకుంది ఆమె కన్నెమనసు.

ఆమె కన్నులలోకి గ్రుచ్చి చూస్తూ చిరునవ్వు నవ్వాడు అతను.

“ఏయ్, ఎవరు నువ్వు?” దబాయంపుగా అడిగింది త్రారితి.

“ఊడలపైన ఊరేగుతూంటే నీమీద పడబోతూన్న కొండసిలువ కంటపడింది. మారు యోచన సేయకుండా విల్లు ఎక్కుపెట్టాను. నేను సూడడం రెప్పపాటు ఆలస్యమైతే అది నీ సుకుమారశరీరాన్ని సుట్టేసుకునేదే!” చెప్పాడు అతను.

ఆ ఆలోచనే అమెను జలదరింపుకు గురిచేసింది. అతని గురి ప్రశంసనీయం అనుకుంటూ, చూపులతోనే కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంది.

అంతలోనే, అతన్ని ఆటపట్టించాల నుకుంది. “ఊడపైన ఊగుతూ బాణం వేసావు. అది గురి తప్పి నాకు తగిలుంటే ఏమయ్యేది?” అంది దబాయంపుగా.

“ఈ సెంద్రుడి బాణం గురితప్పడమంటే ఆ సెంద్రుడు తూరుపున ఉదయించినట్టే!” అన్నాడు దర్పంగా.

“అబ్బో! కోతిలా కుప్పిగంతులు వేస్తున్నావు, హనుమంతుడి సంతతివాడివా ఏమిటి?” ఘక్కున నవ్వింది.

“నేను కోతిని కాదు, కోయదొరను,” అన్నాడు, మీసం మీద చేయి వేస్తూ.

అబ్బురంగా చూసిందామె. “ఈ అడవిలో నిన్నెప్పుడూ సూసినట్టులేదే నేను?”

“నేను మాత్రం నిన్ను రోజూ సూస్తూనేవున్నాను” అన్న అతని జవాబుకు ఉలికిపాటుకు గురయిందామె. “ఏయ్, నేనెవరో తెలుసా? శాంతాల్ తండా

ముఖియా రామ్ లాల్ మారీు ముద్దులపట్టిని.

“నా పేరు సెంద్రుడు. ఆ కోయగూడెంలో ఉంటాను. ఓసారి నువ్వు సెలయేటి దగ్గర ఈతకొడుతుంటే సూసాను. అప్పుడే నీమీద మనసు పారేసుకున్నాను,” మనసులోని మాటను సూటిగా చెప్పేసాడు.

త్రారితి గుండె రుుళ్ళుమంది. దొరలా బోరవిరుచుకుని నిలుచున్న ఆ పోరగాడి ఆకారమూ, మాటకారితనమూ, తెగింపూ ఆమెకు బాగా నచ్చేసాయి. తన ప్రాణాలు కాపాడాడన్న కృతజ్ఞత కూడా తోడుకావడంతో తెలియకుండానే ఆమె మనసు అయస్కాంతంలా అతని వైపు లాగుతోంది!

చెట్టుక్రింద కూర్చుని చాలాసేపు ఊసులు చెప్పుకున్నారూ ఇద్దరూ. తొలి సమాగమంలోనే కొత్త లేకుండా ఒకరి విషయాలు ఒకరు పంచుకున్నారు.

సెంద్రుడు మదిలో గూడు కట్టుకోవడంతో త్రారితికి అనుక్షణమూ అతడి ధ్యాసే అయింది. రోజూ ఏదో ఒకచోట కలుసుకునేవారు. సెంద్రుడి ఒడిలో కూర్చుని మట్టివూడలతో ఉయ్యాలలూగేది ఆమె. కాలువలో, సెలయేటిలో జతగా ఈతలుకొట్టేవారు. పందాలు వేసుకుని లేడికానల వెంట పరుగులు పెట్టేవారు. విప్పసారా త్రాగి గంతులు వేసేవారు. సెంద్రుడు పుట్టతేనె తెచ్చి

త్రారితికి త్రాగించేవాడు. ఆమె ఇంటినుంచి వంటకాలు తెచ్చి అతనికి తినిపించేది. అడవంతా తామే అయి తిరిగారు.

ఓ రోజున త్రారితి తన ఒడిలో కూర్చుని కబుర్లు చెబుతూంటే, హఠాత్తుగా అడిగాడు సెంద్రుడు “త్రారితి! నువ్వు శాంతాల్ కన్యవి. నేను కోయవాళ్ళ కుర్రాణ్ణి. మన మనువు పెద్దలకు ఆమోదయోగ్యం అవుతుందంటావా?”

ఆ ప్రశ్నతో త్రారితి వదనంలో మబ్బులు క్రమ్ముకున్నాయి. “నాదీ అదే బెంగ, సెంద్రం! నాకు ఎరికయినంత వరకు, మా జాతికవతల మనువులు సేసిన దాఖలాలు మా తండాలో లేవు మరి”.

ఓ క్షణం వారి మధ్య నిశబ్దం ఆవరించుకుంది.

“త్రారితి! మనం కొండదేవత సాచ్చిగా పెళ్ళాడి అడవికి దూరంగా వెళ్ళిపోతేనో?” అడిగాడు.

ఆశ్చర్యంతో నోరు తెరచుకుని చూసిందామె. “నన్ను లేపుకుపోయేంత ధైర్యం నీకుందా!?”

“ఓ! నువ్వు ‘పూ’ అనాలేకానీ, నీకోసం ఏమైనా సేస్తాను” అన్నాడు హుషారుగా.

వెంటనే మాట్లాడలేదామె. తరువాత, “ఆ ఊహే భయం కొల్పుతోంది నాకు. నన్ను ఆలోచించుకోనీ. నా నిర్ణయం రేపు చెబుతాను” అంది. కొంతసేపటికి విడిపోయి, ఎవరి దారిన వారు సాగిపోయారు.

అయితే తమ సంభాషణను మూడో వ్యక్తి ఒకరు చాటునుండి ఆలకించిన సంగతి ఎరుగరు!

ఆ రాత్రంతా త్రారితికి నిద్ర పట్టలేదు. జాతి నియమాలకు విరుద్ధంగా ఓ కోయకుర్రాణ్ణి చాటుగా మనువాడి లేచిపోవడం అన్న ఆలోచనే ఆమె మదిని కలచివేస్తోంది. భీతిని కలిగిస్తోంది.

తెల్లవారేసరికి - ఆరోగ్యం బాగోలేదంటూ తల్లి మంచం దిగలేదు. ఇంటివనంతా త్రారితి మీద పడింది. అందువల్ల ఆ రోజు గుమ్మం

దాటలేకపోయింది.

రెండవ రోజున తాము కలుసుకునే చోటుకు వెళ్ళిన త్రారితికి సెంద్రుడు కనిపించలేదు. ఆ రోజే కాదు, వరుసగా వారం రోజులుగా అతని జాడలేదు. ఏమయిపోయాడో బోధపడక తికమక పడింది ఆమె. ‘ఒకవేళ తన ప్రతిపాదనకు తానే భయపడి, నా ఎదుటపడడానికి ముఖం చెల్లడంలేదా? లేక, ఏ మెకంబారినో పడ్డాడా?’ అనుకుంటూ త్రారితి మనసు పరిపరి విధాలుగా ఆక్రోశించింది. అడవిలో ఎవరు పులివాతను పడ్డా, క్షణాలలో అడవంతా తెలిసిపోతుంది. అప్రమత్తమయి పోతారంతా. కానీ, ఆ మధ్య అటువంటి వార్త ఏదీ లేనందున, సెంద్రుడి అదృశ్యానికి కారణం మెకం కాదనుకుంది.

అంతలో - గోబింద్ తో కూతురి ‘బాష్టా’ (పెళ్ళి) జరిపించబోతున్నట్టు హఠాత్తుగా ప్రకటించాడు రామ్ లాల్ మారీ. ఏం చేయాలో తోచలేదు త్రారితికి. ఆమె ఆలోచించుకునే లోపునే మనువు జరిగిపోయింది. ఆ తరువాత వారం రోజులకే కుటుంబంతో తండా వదలి వెళ్ళిపోయాడు గోబింద్.

తన బాష్టా జరిపించాక తండ్రి గర్వంగా మీసం మెలేయడం కంటపడుంటే సెంద్రుడి అదృశ్యానికి హేతువు కొంతయినా ఆకళింపయ్యేదేమో త్రారితికి!!

సెంద్రుడు ఏమయిపోయాడా అన్న ప్రశ్న, ప్రశ్నగానే మిగిలిపోయింది త్రారితి మదిలో. ఇప్పటికీను!...అయితే వినాహ బంధం, బాధ్యతలూ వాడి తలపులను మరుగున పడేసాయి. ఇప్పుడు గతం గుర్తుకు రావడంతో గాఢంగా నిట్టూర్చింది ఆమె.

ఆ ఐదేళ్ళలో ఒక్కసారి స్వగ్రామానికి రాలేదు త్రారితి. తాము ఊరెళ్ళితే టేకేదారు తమ స్థానాల్లో కొత్త పనివాళ్ళను పెట్టేసుకుంటాడన్న భయం. మూడు రోజుల క్రితం తమ తండానుంచి వచ్చిన వారవరో, త్రారితి తల్లి జబ్బుతో మంచం పట్టందని చెప్పడంతో ఉన్నపళాన

ఒంటరిగానే బైలుదేరింది ఆమె, మూడేళ్ళ చంటాణ్ణి అత్తకు అప్పగించి...

వర్షం కొంచెం తెరిపివ్వడంతో, ముందుకు సాగింది త్రారితి. కొంత దూరంలో కల్లుపాక కనిపించింది. అందులో మనుషులు ఉన్నారు. త్రారితిని గుర్తించిన ఓ ముసలతను పలుకరించాడు. “ఏం, బిడ్డా! అమ్మను చూడ్డానికొచ్చావా? మీ అత్త, గోబిందూ క్షేమమేనా? నీకేమైనా పిల్లలా? నాలుగు రోజులు ఉంటావా?” జనాబుకోసం ఎదురుచూడకుండా ప్రశ్నలవర్షం కురిపించాడు.

అతను ఆమె తండాకి చెందినవాడు కాకపోయినా, అడవిలో పరిచయం. “బాగున్నావా, తాతా? నీ ఆరోగ్యం ఎలా ఉంది?” అనడిగి, అతని ప్రశ్నలన్నిటికీ చిరునవ్వుతో జనాబులిచ్చింది త్రారితి.

“రెండుదినాలుగా వాతావరణం బాలేదు. తొరగా ఎల్లు, తల్లీ! వాన పెరిగిపోతే వాగు పొంగిపోద్ది. ఆలోపునే ఆవలికి చేరుకోవాలె. చీకటిపడితే వాగు ఇవతల మెకం తిరుగుతున్నాది,” అన్నాడు ముసలతను.

త్రారితి నవ్వి, “ఈ అడవితల్లి బిడ్డను. నన్ను మెకం ఏం చేస్తుంది, తాతా?” అంది.

“అలా అనకమ్మా. ఈ నెలదినాలుగా ముగ్గుర్ని తినేసిందది. జాగ్రత్తగా ఎల్లు, తల్లీ!” అన్నాడు.

“అలాగే, తాతా!” అంటూ కదలిందామె.

అంతలోనే, “ఉండమ్మా. వాగుదాకా నీకు తోడుగా ఎవరినైనా పంపుతాను” అని, పాకలోకి చూస్తూ, “ఒరే, ఈరిగా! ఈ అమ్మాయిని కాస్త వాగు దాటించి రారా” అంటూ పిలిచాడు.

తాత తండాకి చెందిన ఈరిగాడు లోపల కూర్చుని కల్లు త్రాగుతున్నాడు. “అలాగే పెద్దయ్యా!” అన్నాడేకానీ, కదలేదు.

త్రారితిని చూసిన ఓ వ్యక్తి లోపలినుంచి వచ్చాడు. నలభయ్యేళ్ళుంటాయి. తుమ్మమొద్దులా ఉంటాడు. భిల్లు జాతివాడు. పేరు చెంగయ్య. “అడికి కల్లు

కడుపులో పడందే కాళ్ళాడవు. పూటుగా తాగితే ఒళ్ళు నిలవదు. ఈ పిల్లకు తోడుగా నేను ఎలతాలే ముసలయ్యా!” అన్నాడు.

“సరవాలేదు, నేను వెళ్ళిపోగలను” అంది త్రారితి.

“నేనూ అటే ఎల్లన్నాణ్ణే పద” అన్నాడు చెంగయ్య.

కబుర్లు చెప్పుకుంటూ సాగారు ఇద్దరూ. కొంతదూరం వెళ్ళేసరికి హఠాత్తుగా వర్షం పెద్దదయింది. అడవిలోని వాతావరణం అంతే. అనూహ్యం!

మధ్యలో ఏ చెట్టుక్రిందో ఆగుదామన్నాడతను. ఆలస్యమైతే వానకు వాగు పొంగే ప్రమాదం ఉందని ముందుకే వెళదామంది ఆమె. వానను లెక్కచేయకుండా వడివడిగా నడిచారు. వెలుతురు ఉండడంతో నడక కష్టంకాలేదు.

ఐతే, వాళ్ళు చేరుకునేసరికి వాగు పొంగనే పొంగింది. మంచి పోటుమీదుంది. ఆ స్థితిలో దాన్ని దాటడం అత్యంత ప్రమాదకరం.

“ఇయాల్లికి ఇక్కడే ఉండకతప్పదు మనం. పులిబారిన పడకుండా సురక్షిత ప్రదేశమేదైనా చూసుకోవాలి” అన్నాడు చెంగయ్య. నిస్సహాయంగా చూసిందామె.

ఆమె మఱిచెట్టు క్రింద నిలుచుంటే, పరిసరాలను చూసి వచ్చాడు అతను. “ఆ పక్క మంచె ఒకటుంది. దాని పైకెక్కామంటే ప్రమాదం ఉండదు” అన్నాడు.

“తినడానికి పళ్ళేమైనా కోసుకొస్తాను. నువ్విక్కడే ఉండు” అని, నాలుగు అడుగులు వేసాడో లేదో, హఠాత్తుగా పెద్దపులి గాండ్రంపు వినిపించింది.

త్రారితి అదిరిపడి చూసింది. పులి ఎదురుగా వస్తోంది! భీతిల్లి చెంగయ్య వైపు చూస్తే, అప్పటికే సమీపంలోని చెట్టు ఎక్కేసాడు అతను భయంతో.

పులి ఇరవయ్య అడుగుల దూరంలో ఆగిపోయి, త్రారితినే చూస్తోంది.

త్రారితి అడవిబిడ్డ. చిన్నప్పట్టుంచీ అడవిలోని జంతువులతో సహజీవనం చేసింది. వాటివల్ల ప్రమాదం సంభవించి

నప్పుడు ఏం చేయాలో ఆమెకు తెలుసు నిశ్చలంగా నిలుచుని, రెప్పవేయకుండా ఆ వ్యాఘ్రం కళ్ళలోకి సూటిగా చూస్తూ వుండిపోయింది, ధైర్యంగా. వ్యాఘ్రం కూడా కదలకుండా ఆమె వంకీ తీక్షణంగా చూస్తోంది. మనిషీ మృగమూ అలా ఎంతసేపు ఉండిపోయారో తెలియదు, చలనంలేని ఎర జోలికి వెళ్ళదు పులి. కొంతసేపటికి వెనక్కి తిరిగి నడచుకుంటూ పొదలలోకి వెళ్ళిపోయింది!

ప్రాణాపాయం తప్పినందుకు అడవిదేవతకు మదిలోనే మొక్కుకుంది త్రారితి. పులి వెళ్ళిన చాలాసేపటికి కానీ చెంగయ్య చెట్టు దిగిరాలేదు. అడకూ తురికి కావుంటాడనుకున్న మగాడు స్వార్థం చూసుకోవడం త్రారితికి గొప్ప నిరుత్సాహం కలిగించింది.

ఆలస్యం చేయకుండా మంచెపైకి ఎక్కేసారు ఇద్దరూ. గడ్డిని పక్కగా పరుచుకుని పడుకున్నారు. వర్షం బారి నుండి తప్పించుకునేందుకు తాటాకులను మీద కప్పుకున్నారు. కాసేపటికి వర్షం కాస్త తెరిపిచ్చింది. చీకటి కాటుకలా అలముకుంది. ఎప్పటికోగాని నిద్రపట్టలేదు త్రారితికి. చంగయ్య సారకాయలో పోసి తెచ్చుకున్న కల్లు త్రాగి నిద్రపోయాడు.

ఓ రాత్రి వేళ ఒంటిమీద ఏదో బరువుగా అనిపించడంతో మెలకువ వచ్చేసింది త్రారితికి. పులి మంచె పైకి ఎక్కిందా అన్న ఆలోచన ఆమె గుండెను రుళ్ళుమనిపించింది. అంతలోనే, తనను ఆక్రమించుకుంటూన్న మనిషి రూపాన్ని గుర్తించింది. ఉలికిపడి ఒక్క తోపు త్రోసింది.

చంగయ్య వదలేదు. “ఒక్కసారే. ఒకే ఒక్కసారి! నీ అందం నన్ను పిచ్చోణ్ణి చేస్తోందే” అంటూ ఆమెను నొక్కిపట్టి అత్యాచారం చేయబోయాడు. “తప్పు అన్నా! వదులు” అంటూ పెనగులాడిందామె.

“అన్నా ఏమిటే? నువ్వు నా అబ్బుకు పుట్టావా లేక, నేను నీ అమ్మకు పుట్టానా?” అన్నాడు సాగరుగా. “కింద మెకం నీకోసమే మాటేసింది. నన్ను కాదన్నావంటే

కిందకు తోసేస్తాను, జాగ్రత్త!” బెదిరించాడు.

అవమానంతో రగిలిపోయింది త్రారితి. “నీచుడా! నీకంటే నోరులేని ఆ మెకమే మేలు. ఆకలేస్తేనే వేటాడుతుంది. అసలు ఈ అడవికి పట్టిన ప్రమాదం మెకం కాదు. నీలాంటి మృగాళ్ళు! ప్రాణాల మీద ఏమాత్రం తీపున్నా నన్ను వదులు” అంటూ గర్జించింది. హేళనగా నవ్వుతూ తన పశుబలంతో ఆమెను లొంగదీసుకోవడానికి ప్రయత్నించాడు అతను.

అడవిలో సంచరించేప్పుడు క్రూరమృగాల బారినుండి తప్పించుకునేందుకు అవసరమైతే ఉంటుందని కైజారును దగ్గర పెట్టుకుంటుందామె. పడుకునేప్పుడు బొడ్డోపున్న కైజారును తీసి తలక్రింద పెట్టుకుంది. దాన్ని తీయబోతే చెంగయ్య ఆమె చేయి పట్టుకుని మెలితిప్పాడు. ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ వాడికి లొంగదలచుకోలేదామె. కాలితో వాడి మొలపైన బలంగా తన్నింది. బాధతో అరుస్తూ పట్టు సడలి మంచె మీంచి దొర్లి క్రింద పడిపోయాడు.

తప్పిపోయిన ఎరకోసం రాత్రంతా క్రింద మాటువేసింది పెద్దపులి. చెంగయ్య క్రింద పడడంతో చటుక్కున అతని మెడను దొరకబుచ్చుకుని ఈడ్చుకుంటూ అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయింది.

అసహాయురాలైన ఆడదాన్ని అవమానించబోయిన మగాడికి అది తగిన శాస్త్ర అనుకుంది త్రారితి. నాగరిక ప్రాంతాలలోనే అనుకుంటే, ఆ జాడ్యం స్వచ్ఛమైన అడవులకు కూడా ప్రాకడం బాధ కలిగించింది. ‘ఆడదాన్ని భోగవస్తువుగా కాక, సాటి మనిషిలా చూడడం ఎప్పుడు నేర్చుకుంటారు ఈ మగాళ్ళు!’ అనుకుంది.

తెల్లవారాక వాన తగ్గడంతో వాగు తీసింది. దాన్ని దాటి తన తండాకి వెళ్ళిపోయింది ఆమె, ఏమీ జరగనట్టే!

వాగు సమీపంలో మనిషి అవశేషాలు కనిపించడంతో- మెకం మరో మనిషిని చంపిందన్న వార్త ఆ అడవిలో దావాసలంలా వ్యాపించింది.

గణతంత్ర దినోత్సవానికి వందనాలు, వందనాలు

పునాదిని చేసుకున్న యాది...

పింగళి భాగ్యలక్ష్మి
97047 25609

జనవరి 26 మన దేశ చరిత్రలో మహోన్నతమైన రోజు. దీనినే మనం తెలుగు లో గణతంత్ర దినోత్సవం అంటాము. ఒక దేశపు రాజ్యాంగం అమలు ప్రారంభమైన రోజుని ఆ దేశము గణతంత్ర దేశంగా ప్రకటించుకుని జరుపుకునే జాతీయ దినోత్సవమే ఈ గణతంత్ర దినోత్సవం. “ఎందరో త్యాగమూర్తులు అందరికీ వందనాలు” అన్న చందాన ఎంతోమంది త్యాగ మూర్తుల కష్టాల ఫలితంగా మనమంతా కులమతాలు, ప్రాంతీయ, భాషా భేదాలకు అతీతంగా ఓ గొప్ప వేడుకగా జరుపుకునేవి రెండే రెండు పండుగలు. అవి ఒకటి స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం, రెండవది గణతంత్ర దినోత్సవం. ఎందరో వీరులు, ధీరులు, త్యాగమూర్తులు, మహిళా మత తల్లులు బ్రిటిష్ వారితో పోరాడి అహింసామార్గంలో సాధించుకున్న మనదేశ స్వాతంత్ర్యానికి, రిపబ్లిక్ డేకి గుర్తుగా భారతదేశ ఆణిముత్యం పింగళి వెంకయ్య గారు ఎంతో అందంగా రూపొందించిన మువ్వన్నెల జాతీయ పతాకానికి వందనాలు అర్పిస్తూ ఈ వేడుకను ఎంతో ఘనంగా జాతీయ వేడుకగా చేసుకుంటున్నాము.

సుమారుగా 250 సంవత్సరాల క్రితం బ్రిటిష్ వారు క్వీన్స్ ఎలిజబెత్ ఆధ్వర్యంలో వ్యాపారం పేరుతో మన దేశంలోకి

ప్రవేశించి రెండు వందల సంవత్సరాలు మన దేశాన్ని ఆక్రమించుకుని దుష్టు దురాగత పాలన సాగించారు. అంతటితో ఆగకుండా మన దేశ రాజకీయాల్లో జోక్యం చేసుకుని వారే రాజులుగా అధికారం చెలాయిస్తూ ఇష్టం వచ్చినట్లు పన్నులు వసూలు చేశారు. ఎదురు తిరిగిన వారిపై దౌర్జన్యాలు చేస్తూ వచ్చారు. ఇటువంటి క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో ఆణిముత్యాలంటే నాయకులు సంఘటితమై ప్రజల్లో దేశభక్తిని రగిలించారు. బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా అనేక ఉద్యమాలు నడిపారు. నాయకులతో పాటు ప్రజలు కూడా సంఘటితమై పోరాటాలు సాగించారు. జాతిపిత మహాత్మా గాంధీ అందరినీ ఒక్కత్రాటిపై నిలబెట్టారు. ఇలా గాంధీజీకి అండగా ఉండి సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్, బాబు రాజేంద్ర ప్రసాద్, అల్లూరి సీతారామరాజు, సుభాష్ చంద్రబోస్, రూస్సీ లక్ష్మీబాయి, భగత్ సింగ్, రాజ్ గురు, నెహ్రూ, ఇందిర... ఇలా మొదలైన వారంతా బ్రిటిష్ వారి గుండెల్లో రైళ్ళు పరుగెత్తించారు. గాంధీజీ ఒక్క రక్తపు బొట్టు కూడా చిందించకుండా సత్యం, అహింస పద్ధతులతో పోరాడి బ్రిటిష్ వారి దౌర్జన్యానికి అడ్డుకట్ట వేశారు. ఇలా గాంధీ గారి నాయకత్వంలో జరిగిన ఎన్నో పోరాటాల ఫలితమే 1947 ఆగస్టు 15వ తేదీన మన దేశానికి స్వాతంత్ర్యం

సిద్ధించింది. మన భారత మాతకు విముక్తి కలిగిన పోరాటాల ఫలితమే మనమంతా ఈనాడు పండగ జరుపుకుంటున్నాం. జాతులు, మతాలు వేరైనా, భాషలు వేరైనా మనమంతా భారతీయులం, భారతమాత ముద్దుబిడ్డలం అన్న భావనతో అందరం కలిసికట్టుగా ఒక్కత్రాటి మీద నిలబడి ఈ వేడుకలు ఎంతో ఘనంగా జరుపుకుంటున్నాము.

భారత గడ్డపై పుట్టిన ప్రతి వ్యక్తి స్వేచ్ఛ గురించి మాట్లాడతారు. మరి ఈ స్వేచ్ఛ ఎక్కడి నుండి వచ్చింది. మాట్లాడే హక్కు అందరూ కలిగి ఉంటారు అంటారు. ఇలా మాట్లాడే హక్కును ఎలా కలిగి ఉన్నారు. అందరితో సమానంగా జీవించే హక్కును ఎలా పొందారు. భావ వ్యక్తీకరణ హక్కును, నచ్చిన మతాన్ని పొందే హక్కుని, రిజర్వేషన్లు, ఆస్తి హక్కు అందరూ చదువుకునే హక్కు ఏమైనా తగాదా వస్తే న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించ వచ్చనే హక్కుల గురించి.... ఇలా అన్నింటినీ అందరూ స్వేచ్ఛగా అనుభవిస్తూ సుఖసంతోషాలతో ఉంటున్నారు. కానీ ఇవన్నీ ఎలా వచ్చాయి అనే విషయాలు మనలో చాలామందికి తెలియదు. ఇవన్నీ మనకు మన రాజ్యాంగం కల్పించింది. మన జీవితాలను రాజ్యాంగం స్వేచ్ఛా

పతంగులుగా మార్చింది. ఈ రాజ్యాంగం మన దేశానికి వెన్నెముక లాంటిది. మంచిచెడులను తెలియజేస్తూ దేశాన్ని సరైన మార్గంలో నడిపించే మాతృమూర్తి మన 'రాజ్యాంగం'.

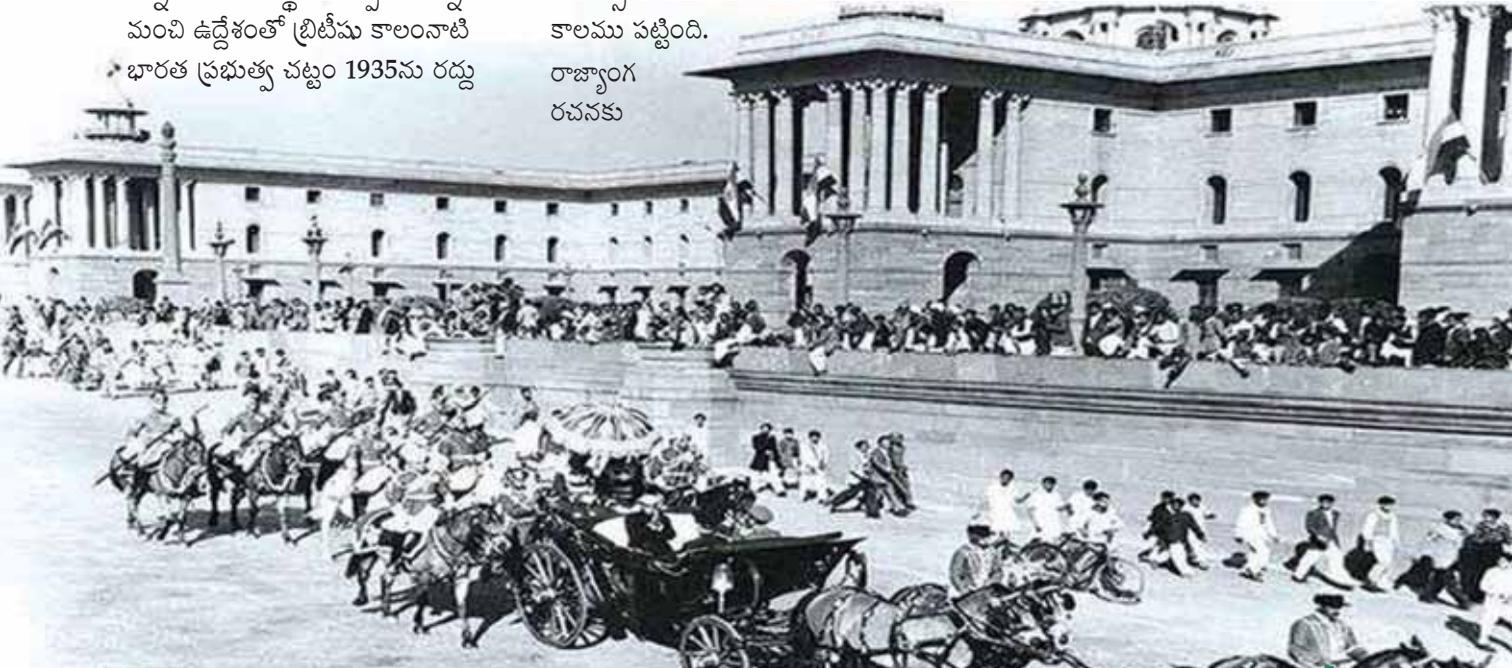
అలాంటి రాజ్యాంగం చరిత్ర మూలాల్లోకి వెళ్ళి ఒక్కసారి పరిశీలిస్తే 1947 ఆగస్టు 15వ తేదీన మన దేశం స్వతంత్ర దేశంగా అవతరించింది. కేవలం స్వాతంత్ర్యం మాత్రమే సిద్ధించింది. సర్వసత్తాక, లౌకిక, సామ్యవాద, ప్రజాస్వామ్య, గణతంత్ర రాజ్యంగా అవతరించలేదు. దేశాన్ని నడిపించడానికి సరైన నాయకులు ఉన్నారు కానీ సరైన విధివిధానాలు లేవు. బ్రిటిష్ వారి చట్టాలే అమల్లో ఉన్నాయి. మనల్ని మనం పరిపాలించుకునే విధంగా ప్రభుత్వం చక్కగా పరిపుష్టంగా ఉండేలా ఉత్తమ దిశా, నిర్దేశం చేసే "రాజ్యాంగం" మనకి కూడా ఉండాలని ఆనాటి మహానుభావులు భావించారు. కానీ జలియన్ వాలాబాగ్ ఉదంతం ఉద్బంధమైన రాజకీయ నేతల్ని కూడా ఉలిక్కి పడేలా చేసింది. ఇక నేతలంతా కూడా పూర్ణ స్వరాజ్యం చేయించడంలో సఫలమయ్యారు. ఆరోజే పూర్తి స్వాతంత్ర్య దినోత్సవంగా పరిగణించాలని పిలుపునిచ్చారు. అంతటి ప్రాధాన్యత ఉన్న తేదీకి చిరస్థాయి కల్పించాలన్న మంచి ఉద్దేశంతో బ్రిటిష్ కాలనాటి భారత ప్రభుత్వ చట్టం 1935ను రద్దు

చేశారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక దేశానికి రాజ్యాంగం ఉండాలని భావించిన నాటి దార్శనికులు, మేధావులు రాజ్యాంగ పరిషత్ ని ఏర్పాటు చేశారు. మనల్ని మనం పరిపాలించుకునే విధంగా ప్రభుత్వం చక్కగా పరిపుష్టంగా ఉండాలని భావించారు. 1946 డిసెంబర్ 9న జరిగిన మొదటి సమావేశంలో డాక్టర్ సచ్చిదానంద సిన్హా తాత్కాలిక అధ్యక్షులుగా వ్యవహరించారు. ఆ తర్వాత డిసెంబర్ 11న జరిగిన సమావేశంలో డాక్టర్ బాబు రాజేంద్ర ప్రసాద్ అధ్యక్షుడిగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నారు. న్యాయ కోవిదులు అయిన డాక్టర్ బి.ఆర్ అంబేద్కర్ కు రాజ్యాంగ ముసాయిదా తయారీ బాధ్యతలు అప్పగించారు. ఈ రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడంలో అంబేద్కర్ ప్రముఖ పాత్ర పోషించారు. పరిపాలనా సౌలభ్యం కోసం ఒక రాజ్యాంగాన్ని నిర్మాణం చేయాలనే సంకల్పంతో వివిధ దేశాల రాజ్యాంగాలను అవసోసన పట్టారు. ఎన్నో దేశాలు తిరిగి ఎంతో పరిశోధన చేశారు. వాటన్నింటి ఆధారంగా కొన్ని దేశాల నుంచి మంచి సూత్రాలను తీసుకుని అందమైన, అద్భుతమైన రాజ్యాంగ రచన చేశారు డాక్టర్ బి.ఆర్ అంబేద్కర్ జి.

ఈ రాజ్యాంగ రచన చేయడానికి 2 సంవత్సరాల 11 నెలల 18 రోజుల కాలము పట్టింది. రాజ్యాంగ రచనకు

1946 డిసెంబర్ 9న జరిగిన మొదటి సమావేశంలో డాక్టర్ సచ్చిదానంద సిన్హా తాత్కాలిక అధ్యక్షులుగా వ్యవహరించారు. ఆ తర్వాత డిసెంబర్ 11న జరిగిన సమావేశంలో డాక్టర్ బాబు రాజేంద్ర ప్రసాద్ అధ్యక్షుడిగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నారు. న్యాయ కోవిదులు అయిన డాక్టర్ బి.ఆర్ అంబేద్కర్ కు రాజ్యాంగ ముసాయిదా తయారీ బాధ్యతలు అప్పగించారు.

మొత్తం 64 లక్షల రూపాయలు ఖర్చయింది. భారతీయ పౌరులు అందర్నీ ఒక ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో నడిపించడానికి స్వాతంత్ర్య పోరాటాల ఆశయాలు నెరవేర్చడానికి రాజ్యాంగ పరిషత్తును ఏర్పాటు చేసి ప్రపంచంలోనే అతి పెద్ద రాజ్యాంగాన్ని డాక్టర్ బి.ఆర్ అంబేద్కర్ ప్రపంచ నేతలంతా గర్వపడే విధంగా అద్భుతంగా రూపొందించారు. అలాగే భారత రాజ్యాంగంపై ఉండే జాతీయ చిహ్నాన్ని ఉత్తరప్రదేశ్ లోని సారనాథ్ లో అశోక చక్రవర్తి స్థాపించిన అశోక స్తంభం నుంచి సేకరించారు. దానిపై నాలుగు సింహాలు, గుర్రం, ఎద్దులతోపాటు అశోకచక్రం, "సత్యమేవ

జయతే” అనే అక్షరాలను కలిపి 1950 జనవరి 26న మన దేశ జాతీయ చిహ్నంగా పెద్దలంతా కలిసి ఏర్పాటు చేశారు.

గణతంత్ర రాజ్యాంగాన్ని నిర్మించుకునేందుకు పౌరులందరికీ సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ, న్యాయాన్ని, ఆలోచన, భావప్రకటన, జాతీయ సమైక్యతను, సమగ్రతను సంరక్షిస్తూ సామ్రాజ్యత్వాన్ని పెంపొందించడానికి వీలుగా రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించారు.

ఈ రాజ్యాంగాన్ని 1949 నవంబర్ 26వ తేదీన రాజ్యాంగ నిర్మాణ సభ ఆమోదించి నప్పటికీ, 1950 జనవరి 26న ఉదయం 10 గంటల 18 నిమిషాల నుంచి 395 అధికరణలు, 22 భాగాలు 9 పెడ్యూళ్ళతో అమలులోకి వచ్చింది. దీంతో జనవరి 26న భారత దేశ నూతన గణతంత్ర రాజ్యం రిపబ్లిక్ గా అధికారికంగా ప్రకటించబడింది. భారత జాతీయ గణతంత్ర దినోత్సవం రోజున భారత రాష్ట్రపతి, ప్రధానమంత్రి జాతీయ

పతాకాన్ని ఎగురవేసి సైనిక వందనం స్వీకరించడం కూడా ఒక సత్ సంప్రదాయం. గణతంత్ర దినోత్సవం రోజున ఎవరో ఒక దేశాధినేతల్ని ముఖ్య అతిథిగా ఆహ్వానించి సకల లాంఛనాలతో సత్కరించే సంప్రదాయం కూడా 1976 నుంచి కొనసాగుతూ వస్తోంది. అలాగే వివిధ రాష్ట్రాల గవర్నర్లు కూడా గణతంత్ర దినోత్సవం రోజున జాతీయ పతాకం ఎగురవేస్తారు.

అలాగే ఈ గణతంత్ర దినోత్సవ వేడుకల్లో ముఖ్యంగా చెప్పుకోవాల్సింది సాహసబాలల అవార్డుల గురించి. ఆపదలో చిక్కుకున్న ఇతరులను రక్షించేందుకు తమ ప్రాణాలను సైతం తెగించి నిస్వార్థంతో రక్షించి ధైర్యసాహసాలను ప్రదర్శించిన బాలబాలికలను ప్రోత్సహిస్తారు. వీరికోసం భారత ప్రభుత్వం “సాహస బాలబాలికల పురస్కారాలు, నేషనల్ బ్రేవరీ అవార్డులు” ప్రవేశపెట్టింది. ఈ అవార్డును ప్రతి ఏటా అసమాన

ధైర్యసాహసాలను ప్రదర్శించిన బాలబాలికలకు ప్రధానం చేస్తారు. ఈ అవార్డులను పొందిన బాలబాలికలు గణతంత్ర దినోత్సవం రోజున జరిగే కవాతులో పాల్గొంటారు. ఈ అవార్డును పొందిన వారికి ఒక మెడల్, సర్టిఫికేట్, క్యాష్ అవార్డు కలిపి ప్రధానం చేస్తారు. భారత అవార్డులు పొందిన వారికి గోల్డ్ మెడల్ ను, మిగిలిన ఇతర అవార్డులను పొందినవారికి సిల్వర్ మెడల్ ప్రధానం చేస్తారు. ఇవే కాక ఈ అవార్డులను పొందిన వారికి నగదు పురస్కారాలతో పాటు ఉపకారవేతనం ఉచిత విద్యను కూడా అందిస్తారు ప్రభుత్వం వారు.

భారతదేశం సామ్రాజ్య పాలన నుంచి జనసంద్రంగా మారి మనకంటూ ఒక సొంత అస్తిత్వాన్ని సగర్వంగా ప్రకటించుకున్న రోజే ఈ గణతంత్ర దినోత్సవం. ప్రతి పౌరుడు తనకున్న హక్కుల్ని వినియోగించుకొంటూ దేశాభివృద్ధికి పాటుపడడం.

రచయితలకు సూచనలు

- ✓ సమీక్ష కోసం పుస్తకాలు పంపేవారు విధిగా రెండు కాపీలు పంపాలి.
- ✓ పత్రిక కోసం రచనలు పంపించే వారు యునికోడ్ లో ఉంటే ఓపెన్ ఫైల్ మరియు పిడిఎఫ్ లో మెయిల్ చేయండి.
- ✓ మా పత్రికకు రచనలు పంపినవారు ఇక్కడ అచ్చయ్యాకనే ఫేస్ బుక్ లో బ్లాగ్ లో పెట్టండి.
- ✓ ప్రతి రచనకు ఇది ఎక్కడా ప్రచురణ కాలేదని, ఏ బ్లాగ్ లో పోస్ట్ చేయలేదని, ప్రచురణ ప్రసారం కోసం ఎవరికీ పంపి ఉండలేదని హామీ పత్రం జత చేయండి.
- ✓ పత్రికలో ఒక కథ లేదా వ్యాసానికి నాలుగు పేజీలు మాత్రమే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ లెక్కన పదమూడు వందల పదాలకు మించకుండా వ్యాసం, కథ పంపించండి.
- ✓ కవితలు 15 పదాలకు మించకుండా పంపించండి.
- ✓ వ్యాసాలు, కథలు, కవితలు ఏవైనా పోస్ట్ లో కూడా ఈ క్రింది చిరునామాకు లేదా ఇ-మెయిల్ కు పంపవచ్చు.
- ✓ ప్రచురణకు స్వీకరించిన రచనల్ని పత్రికనుగుణంగా మార్పు చేసుకునే హక్కు సంపాదకవర్గం కలిగి ఉంటుంది.

తెలంగాణ జాగృతి

పాశం అమృతరాం రెసిడెన్సీ, ఇ.నెం. 1-2-234/13/46/4, 3వ అంతస్తు, ఎన్.టి.ఆర్. స్టేడియం దగ్గర, అరవింద్ నగర్, దోమలగూడ, హైదరాబాద్ - 500 029. తెలంగాణ. E-mail : editor@thangedu.co.in

ఎన్ని పున్నమలు చేప పిల్లలా జారిపోయాయి
 ఎన్ని అమాసలు కల్లోలం చేశాయి
 అయినా అక్షరాలు పారుతున్న గుండె అల్పిపోలేదు
 ఈ రోజు తూరుపుకొండ వర్ణమయమై గోచరిస్తుంది.
 సురీడు కవిత్వ పానం చేసినట్టున్నాడు
 అందుకేనేమో హృదయం భావతరంగమై ఉప్పొంగుతుంది
 ఇన్నాళ్ళుగా ముడిచిన రెక్కలు
 టపటపా కొట్టుకుంటున్నాయి
 కాస్త కవిత్వపు గాలిలో విహారం చేయాలని
 మనసు తలుపు తెరిచాను
 ఎన్ని ఎన్ని పూల పరిమళాలు
 నా ముక్కు పుటల గుండా ప్రవహించి
 దేహాన్ని ఆక్రమించాయి
 నీరింకిన కంటి పొరల కింద
 తడి రాగం మొదలైంది
 ఒక్కో పువ్వు ఒక్కోరకంగా నన్ను అలరిస్తున్నాయి
 దట్టంగా ఒత్తుగా చిక్కగా కొన్ని పూలు
 ఎత్తైన కొండల్లా నిటారుగా నిలబడి సవాలు విసురుతు
 వీపుగా పెరిగిన చెట్లకు అక్కడక్కడ
 ఆకాశంలో చుక్కలా మెరుస్తూ కొన్ని పూలు
 నేనో తుమ్మెదగా
 నా చుట్టూ ఉన్న పూలపై వాలిపోతు
 తీసి భావాల తెనెల్ని ఆస్వాదిస్తున్న

తడి రాగం

ముదిగొండ సంతోష్, 79813 52713

అలెగ్జాండర్!

దొంగతనంలోని మనిషిని మేల్కొల్పిన కథ...

కుంతి

87909 20745

ఉండా నగర్ రైల్వే స్టేషన్. సాయంత్రం 7:00 అవుతుంది. కర్నూల్ నుండి సికింద్రాబాద్ వెళ్ళే తుంగభద్ర ఎక్స్ప్రెస్ వచ్చి స్లాట్ ఫారం పైన ఆగింది. స్లాట్ ఫారం బెంచ్ పైన కూర్చుని ఉన్న అలెగ్జాండర్ లేచి వెళ్ళి, ట్రైన్ వైపు చూశాడు. “ఇంతకు ముందు వచ్చిన పాలమూరు బండిలాగా ఇది కూడా నిండుగ ఉంది. ఇగ లోకలే చూసుకోవాలి” అనుకొని మళ్ళీ బెంచ్ మీద కూలబడ్డాడు. ట్రైన్ వెళ్ళిపోయింది. స్లాట్ ఫారం పైన జనాలు లేరు. నిశ్శబ్దంగా ఉంది. అలెగ్జాండర్ బీడీ ముట్టించాడు. తన వైపు చూసుకున్నాడు. కోర్టు నల్లగా నలిగిపోయి ఉంది. ప్యాంట్ కింద చిరిగి ఉంది. కుడి చెప్పు రింగు తెగిపోయి ఉంది. “మిమ్మల్ని మీరు ఒకసారి అద్దంలో చూసుకోండి. అచ్చం రైల్వే ప్రయాణికులకు మత్తుమందు ఇచ్చి సర్పం దోచుకునేవాళ్ళలా ఉన్నారు. కొంచెం మంచిగా ఉండే ప్రయత్నం చేయండి” పొద్దున్న భార్య రోజీ అన్న మాటలు గుర్తుకువచ్చాయి. రోజీతో తెలుసు నిజంగా తన వృత్తి అదేనని. రైల్వేలో గ్యాంగ్ మాన్ లాగా పని

చేస్తున్నానని చెప్పి పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. నాలుగు సంవత్సరాలుగా అలాగే మోసం చేస్తున్నాడు. ఆమెను నమ్మించడానికి రోజు పొద్దున్నే ఇంటి నుండి బయలుదేరడం. ఏ రాత్రి ఇంటికి చేరడం. అక్కడికి అప్పుడప్పుడు తన గురించి సందేహపడుతూ తనను గుచ్చి గుచ్చి అడుగుతూనే ఉంది. జీసస్ తనకు మాటకారితనం ఇచ్చాడు. దానితో ఇంట్లో భార్యను, రైళ్ళలో ప్రయాణికులను మోసగిస్తూ వస్తున్నాడు. ఎన్ని రోజులు ఇలా? రేపెప్పుడైన తాను పట్టుబడి జైలు పాలైతే అమాయకురాలైన రోజీ, ముద్దులు మూట గట్టే చిన్నారి మేరీ యేమికావాలి అనుకున్నాడు అలెగ్జాండర్. “ప్రభువా! ఈ బలహీనుని క్షమించు, నాకు దారి చూపించు” అని ప్రార్థించాడు. ఆలోచనల్లో ఉండగా ఉందానగర్ సికింద్రాబాద్ లోకల్ బండి వచ్చింది. యుద్ధరంగంలో కాలుమోపి సుశిక్షితుడైన సైనికునిలా, తననుతాను వేటకు సమాయత్తం చేసుకునే అడవి మృగంలా, కళ్ళతోటి రైలు పెట్టెలలో ఉన్న వ్యక్తులను అందులోని పరిస్థితులను బేరీజు వేసుకుంటూ రైలు పెట్టెలోకి అడుగుపెట్టాడు. తనకు పరిచయమైన క్రీడ అయిన క్రికెట్ లో బ్యాటింగ్ చేయబోయే ముందు

పిచ్ ను తనిఖీ చేసి చూసుకునే బ్యాట్స్ మ్యాన్ లా ఒక్కసారి మొత్తం రైల్వేని మూడు పెట్టెలను ఆ చివరి నుండి ఈ చివరి వరకు పరిశీలించాడు. రైలు పెట్టెలో పెద్దగా జనాలు లేరు. పాటలు పాడుతూ బిచ్చమెత్తుకుని గుడ్డి సీతారాం ఒక మూల కూర్చుని కూనిరాగం తీస్తున్నాడు. మరొక మూల వృద్ధ దంపతులు కూర్చున్నారు. అంతా కలిపి తక్కువ సంఖ్యలో ప్రయాణికులు ఉన్నారు. తన ఆపరేషన్ కు అనువైన వాతావరణం ఉంది అనుకున్నాడు. తన వద్ద చాక్లెట్లు, కొబ్బరితో చేసిన స్వీట్లు, అల్లముర్రబ్యాలు, బిస్కెట్లు ఉన్నాయి. చేయబోయే యుద్ధానికి కావలసిన సరంజామా సిద్ధం చేసుకుని తగిన ప్రణాళికతో, ముందుకు దూసుకుపోయే సైనికుడిలా ముందుకు కదిలాడు. వృద్ధ దంపతుల సీటు దగ్గరికి వెళ్ళి వాళ్ళ పక్కన కూర్చున్నాడు. ట్రైన్ బుద్ద్యేల్ చేరుకుంది. అలెగ్జాండర్ దంపతులతో మాటలు కలిపాడు. ఒకవైపు వారితో మాట్లాడుతూ ముసలాయన స్వాంటు షర్టు జేబులను తన ఎక్స్రే కళ్ళతో పరిశీలిస్తూ అంచనా వేసుకోసాగాడు. ముసలమ్మ దగ్గర చేతి సంచి ఉంది “బహుశా అందులో బట్టలు

ఉండవచ్చు” అనుకున్నాడు.

ఇంతలో భిక్షపతి “పల్లీ బరాణీ” అంటూ వచ్చాడు.

ఒక సంవత్సరం క్రితం ఇదే ట్రెన్లో తన పాచిక పాఠక పట్టుబడి త్రుటిలో తప్పించుకున్నాడు. అప్పుడు భిక్షపతి చూశాడు.

అందుకే భిక్షపతి అలెగ్జాండర్ ని చూడగానే అనుమానంతో కూడిన చూపు చూస్తూ ఒక నవ్వు నవ్వాడు. అలెగ్జాండర్ అది పట్టించుకోలేదు.

ముసలాయన భిక్షపతిని “చిల్లర ఉందా?” అని అడిగాడు. ‘ఎంత’ అన్నాడు. “ఐదు వందల రూపాయలు” అన్నాడు. “లేదు” అని చెప్పి ముందుకు వెళ్ళాడు.

అలెగ్జాండర్ కు సంతోషం వేసింది. ఈ రోజు కనీసం 500 రూపాయలు

“నా చిన్న బిడ్డ శంషాబాద్ ల ఉంటది. పొద్దున పాలమూరు నుండి బయలుదేరి ఆమె దగ్గరికి వచ్చినం. ఇప్పుడు పెద్ద బిడ్డ ఇంటికి బయలుదేరినం. మాయి పెద్ద పానాలు కొడుకా. ఇంత తిరుగుడు మా తోటి కాదు. కానీ తప్పదు. నేనేట్లనో కష్టపడిత గానీ మా ఆయనకు మాత్రం గీ తిరుగుడు చాత కాదు. నా జబర్దస్త్ మీదనే తిరుగుతడు. ఆయనకు బీపీ, షుగర్ కూడా. అందుకే గమ్మున ఉన్నాడు” అని సమాధానమిచ్చింది

సంపాదించవచ్చు అనుకున్నాడు.

“ఏం పెద్దమ్మ ఎక్కడిదాకా ప్రయాణం” అని అడిగాడు.

“సికింద్రాబాద్ రెజిమెంటల్ బజార్ లో నా పెద్దబిడ్డ ఉన్నది కొడుకా! రేపు నా మనుమడి పుట్టినదినం. అక్కడ పోతున్న” అన్నది.

“ఏం పెడుతున్నవ్ అన్నా మనవడికి?” అడిగాడు

“మా తాన పెట్టేందుకు ఏముంటది కొడకా? నా చెవి కమ్మలు అమ్మి చిన్న గొలుసు చేయించిన. బండి దిగినాక మోండా మార్కెట్ లో ఒక జత బట్టలు కొంటం” అని అమాయకంగా బదులిచ్చింది. ముసలాయన పెద్దగా మాట్లాడలేదు. కళ్ళు మూసుకొని ఉన్నాడు.

“తాత ఏందో గమ్మున ఉన్నాడు” అని అంటూనే బయట వైపు చూశాడు.

ట్రెన్ ఫలక్వామా చేరుకుంది. గుడ్డి సీతారామ్ మరి కొందరు ప్రయాణికులు దిగిపోయారు. ఎవరు ఎక్కలేదు. ఊపిరి

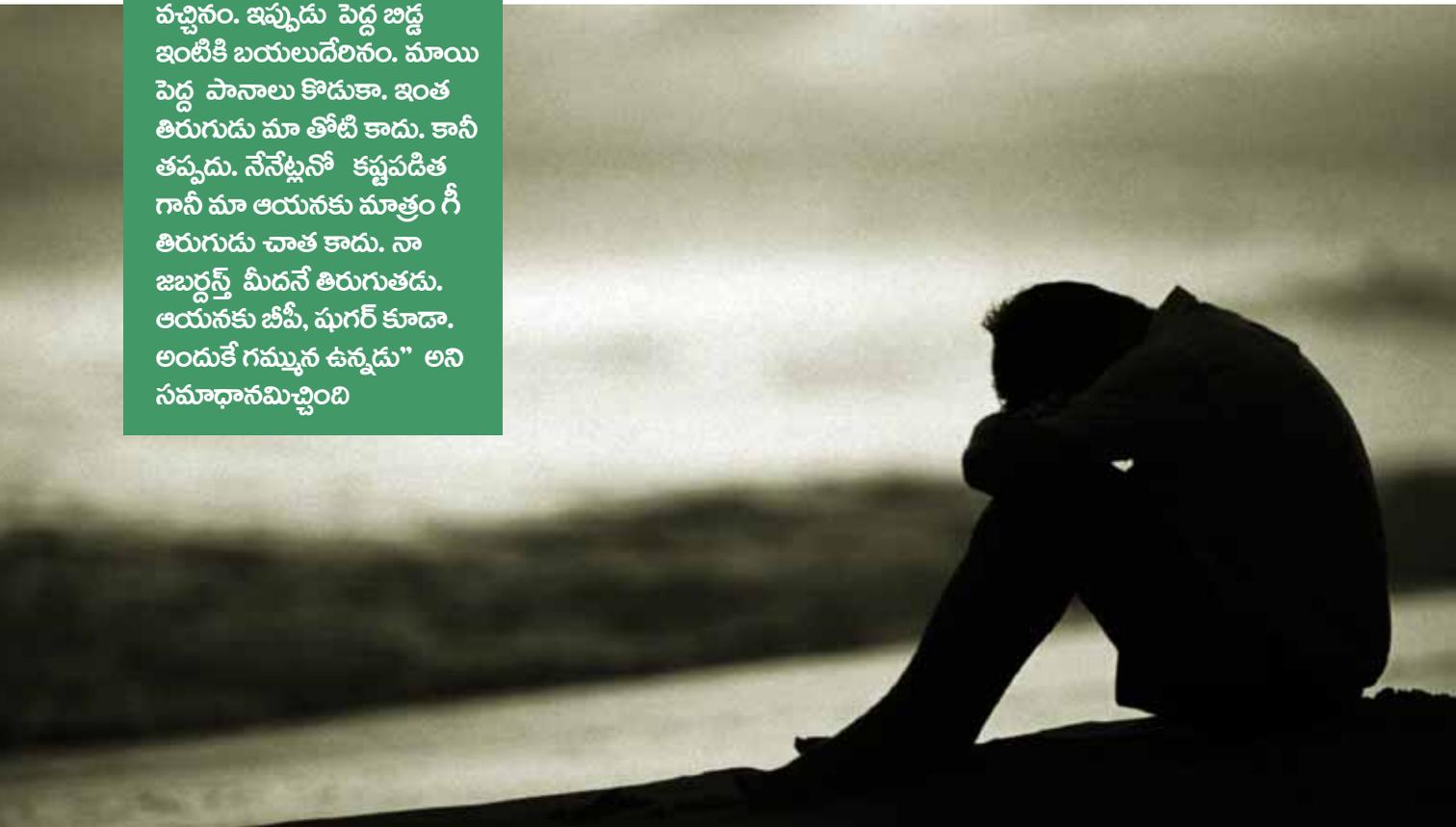
పీల్చుకున్నాడు.

ఇక్కడి నుండి కాచిగూడ వరకు చాలాచోట్ల ట్రెన్ ఆగుతుంది. “ఎవరు ఎక్కక పోతే బాగుండు” అనుకున్నాడు.

“నా చిన్నబిడ్డ శంషాబాద్ ల ఉంటది. పొద్దున పాలమూరు నుండి బయలు దేరి ఆమె దగ్గరికి వచ్చినం. ఇప్పుడు పెద్ద బిడ్డ ఇంటికి బయలుదేరినం. మాయి పెద్ద పానాలు కొడుకా. ఇంత తిరుగుడు మా తోటి కాదు. కానీ తప్పదు. నేనేట్లనో కష్టపడిత గానీ మా ఆయనకు మాత్రం గీ తిరుగుడు చాత కాదు. నా జబర్దస్త్ మీదనే తిరుగుతడు. ఆయనకు బీపీ, షుగర్ కూడా. అందుకే గమ్మున ఉన్నాడు” అని సమాధానమిచ్చింది

“ట్రెన్ కాచిగూడ నుండి సీతాఫల్మండి చేరుకునేలోగా తన పని కానీయాలి” అనుకున్నాడు.

అలెగ్జాండర్ ఆమెతో అనేక విషయాలపై సంభాషణ కొనసాగించాడు. ఒకవైపు ట్రెన్ “ఎక్కడ ఆగుతుంది” అని గమనిస్తూనే ఉన్నాడు. నిపుణులైన

చికిత్సకుడు రోగికి ఆపరేషన్ చేయబోయే ముందు ఆపరేషన్ కి పూర్వరంగం ఎలా సిద్ధం చేసుకుంటాడో అలా చేసుకుంటున్నాడు. ట్రైన్ కాచిగూడకి చేరుకుంది.

ట్రైన్ లో మొత్తం పదిమంది కూడా లేరు. దాని ముందే ఎంఎంటిఎస్ బయలుదేరుతుండడంతో, దాదాపుగా అందరూ ఆ ట్రైన్లోకి వెళ్లారు. సికింద్రాబాద్ కు వెళ్ళాల్సిన రైళ్ళు అన్ని వెళ్ళిన తర్వాత లోకల్ బయలుదేరింది.

అన్నీ తనకు అనుకూలంగా జరుగుతుండడంతో సంతోషించాడు.

“పథకం పూర్తి చేయాలి”

అనుకున్నాడు.

“బాగా అలసటగా ఉంది రెండు బిస్కెట్లు తింట” అంటూ తన బ్యాగ్ లో తన కోసం ప్రత్యేకంగా పెట్టుకున్న బిస్కెట్లు తీశాడు. అలాగే మత్తుమందు కలిపిన బిస్కెట్లు తీశాడు.

తన బిస్కెట్లు నోట్లో పెట్టుకుంటూ, వేరే బిస్కెట్లు దంపతులకు ఆఫర్ చేస్తూ, “పెద్దమ్మ మీరు తినండి” అని అన్నాడు ప్రేమగా.

ముందుగా వారు వద్దన్నా, ఇద్దరు తలా రెండు బిస్కెట్లు తీసుకొని తిన్నారు.

తిన్న రెండు నిమిషాల్లోనే మగత కమ్ముకున్నట్లయి సీట్ వెనుక భాగాన్ని ఆనుకొని కళ్ళుమూసుకుని స్పృహ కోల్పోయారు.

ట్రైన్ సీతాఫలమండీలో ఆగింది ఎవరు ఎక్కలేదు. కాసేపైనాక కదిలింది. దంపతులిద్దరూ స్పృహ లేకుండా పడుకున్నారు. చుట్టుపక్కల చూశాడు. ఎవరూ లేరు.

ముందు వెనుక పెట్టెలలో ఒకళ్ళిద్దరు వారి వారి ధోరణిలో వారు ఉన్నారు. అలెగ్జాండర్ వెంటనే ముసలాయన జేబులో నుండి పర్ఫ్యూమ్ తీసాడు.

జేబులో ఉన్న కట్టర్ తీసి ముసలామె మెడలో ఉన్న మంగళసూత్రాన్ని కట్ చేశాడు. ట్రైన్ సికింద్రాబాద్ కన్నా ముందే ఔటర్ సిగ్నల్ ముందు ఆగింది.

చికిత్స పూర్తి చేసిన వైద్యులు ఆపరేషన్ థియేటర్ నుండి బయట

పడినట్లు అలెగ్జాండర్ ట్రైన్ దిగాడు.

చీకటి ఆవరించి ఉన్న ట్రాక్ పక్కన ఉన్న సిమెంట్రీలోకి వెళ్లి అక్కడి నుండి తన గమ్యం వైపు వెళ్ళిపోయాడు.

అలెగ్జాండర్ ఇంటికి చేరుకున్నాడు.

ఇంట్లో లైట్లు వెలగడం లేదు. తలుపు వారగా వేసి ఉంది. లోపలికి వెళ్ళాడు. బెడ్ లైట్ వెలుతురు పరుచుకుని ఉంది.

రోజీ మంచం పక్కన కూర్చుని మంచంపైన తల వాల్చి నిద్రపోతుంది.

మంచంపై తన చిన్నారి పాప పడుకొని ఉంది.

కాలి మడమ దగ్గర బ్యాండ్జీ వేసి ఉంది. రక్తపు చార కనబడుతుంది.

రోజీ భర్తను చూసి, అతని దగ్గరికి వెళ్లి ఏడవసాగింది. ఆమెను మంచంపై కూర్చుండ బెట్టి ఒకవైపు పాప కాలి గాయం వైపు చూస్తూ, “ఏమిటి? ఏం జరిగింది?” అన్నట్లుగా చూశాడు.

“మీ పాపం దగ్గర పడింది. దేవుడు మనల్ని శిక్షించాడు. యే చిన్నారి గొంతు నులిమి పాపకు కాళ్ళ పట్టీలు తెచ్చారో నాకైతే తెలియదు కానీ ఆ పట్టీలే ఈరోజు నా పాప ప్రాణాల మీదికి తీసుకువచ్చాయి” అంటూ ఏడవ సాగింది.

అతడు అర్థం కానట్లు చూసాడు. “ఈ రోజు ఆదివారం కావడంతో సాయంత్రం పూట కాలనీ పార్కులో ఆడుకుంటానంటే పంపినాను. చీకటి పడుతుండగా, దానితో వెళ్ళిన వాళ్ళు అందరూ వచ్చారు. కానీ పాప రాలేదు. నేను పార్కుకు వెళ్ళి చూశాను. పాప స్పృహ తప్పి పడిపోయింది. చెవి కమ్ములు కాళ్ళకు పట్టీలు లేవు. చేతిలో ఏవో చాక్లెట్లు ఉన్నాయి. చెవి కమ్ములు కాళ్ళ పట్టీల కోసం ఎవడో నీచుడు మన పాపకు ఏదో తినిపించాడు. పాప స్పృహ తప్పి పడిపోయిన తరువాత దోచుకున్నాడు. కాలి పట్టీ రానట్లుంది. కత్తితోనో, దేనితోనో కోసినట్లున్నాడు. కాలికి గాయమైంది,

నేను వెంటనే పాపను హాస్పిటల్ కు తీసుకువెళ్ళాను. ఫస్ట్ ఎయిడ్, ఇంజక్షన్ చేయించుకుని వచ్చాను.

ప్రభుధయ వల్ల పాప త్వరగా స్పృహలోకి వచ్చింది. జరిగింది తనకు తెలిసినంత వరకు చెప్పింది. దానితో అక్కడేమి జరిగిందో అర్థంచేసుకున్నాను” అంటూ ఏడవసాగింది.

అలెగ్జాండర్ కు ఆ మాటలు వింటుంటే పెద్ద పెద్ద ఇనుప రాడ్ తీసుకొని ముఖం మీద కొడుతున్నట్లు అనిపించింది.

లోయలోకి జారిపోతున్నట్లు అనిపించింది. వెళ్లి మంచం మీద కూర్చుని ఆస్వాయంగా పాపను తాకబోయాడు

రోజీ ఒక్క ఉదుటన లేచివచ్చి, “మీ పాపపు చేతులతో పాపను తాకకండి.

మీరు చేసిన మోసాలు, పాపాల వల్లనే మనం ఇలా ఉన్నాం. ప్రభువు ఇంకా మన పట్ల ఉన్నాడు. లేకుంటే ఈరోజు మన పాప మనకు దక్కక పోయేది” అని గట్టిగా అరిచింది అతడు అలాగే వెనక్కు జరిగాడు.

తన పాపాలు తన భార్యకు తెలిసి పోయినట్లు ఉన్నాయి అని తెలిసి సిగ్గుతో తలవంచుకున్నాడు. నోరు తెరిచి ఏదో చెప్పబోయాడు. “మీరు ఏమీ చెప్పకండి. మీరు ఉద్యోగం చేస్తున్నానని చెప్పి నన్ను మోసం చేశారు. బిస్కెట్లు చాక్లెట్లలో మత్తు మందు కలిపి దారి దోపిడీ చేస్తున్నారు. మీరు చేసే నీచమైన పనులు నాకు ఇప్పుడిప్పుడే తెలుస్తున్నాయి. పల్లీ

ఒకవైపు ట్రైన్ “ఎక్కడ ఆగుతుంది” అని గమనిస్తూనే ఉన్నాడు. నిపుణులైన చికిత్సకుడు రోగికి ఆపరేషన్ చేయబోయే ముందు ఆపరేషన్ కి పూర్వరంగం ఎలా సిద్ధం చేసుకుంటాడో అలా చేసుకుంటున్నాడు. ట్రైన్ కాచిగూడకి చేరుకుంది. ట్రైన్ లో మొత్తం పది మంది కూడా లేరు. దాని ముందే ఎంఎంటిఎస్ బయలు దేరుతుండడంతో, దాదాపుగా అందరూ ఆ ట్రైన్లోకి వెళ్లారు.

బలాణీలు అమ్మే భిక్షపతి, సమోసాలు అమ్మే సత్తి మీ గురించి నాకు అన్ని విషయాలు చెప్పారు.

మీ అంతట మీరు బాగుపడతారేమో అని ఎదురుచూస్తున్నాను, ప్రభువును ప్రార్థిస్తున్నాను. కానీ మీరు నరమాంసం రుచి మరిగిన ఫులిలాంటి వారు. మీరు మారరు. ఏదో ఒక రోజు మీ పాపాలకు బలిగా నేనూ, పాప కట్టకొట్టుకు పోతాము. ఇది నిజం. కానీ ఒక్కటి గుర్తుంచుకోండి ప్రభువు మిమ్మల్ని క్షమించడు” అంటూ ఊగిపోసాగింది.

ఒక సంవత్సరం క్రితం పాప పుట్టిన రోజుకు ఏమైనా పెట్టాలని ఆలోచించి, అదే రోజు పట్టపగలే సెయింట్ ఆన్స్ స్కూల్ అమ్మాయిని దొరక బుచ్చుకొని, నోట్లో గుడ్డలు కుక్కి, సికింద్రాబాద్ కోర్ట్ వెనుకభాగం వైపుకు బలవంతంగా లాక్కొని వెళ్ళి, కాలిపట్టాలు, చెవిలో కమ్మల లాక్కున్న సంగతి, పట్టాలు ఒక మానాన ఊడి రాకపోతే కట్టర్తో పట్టాలు కట్ చేయబోతుండగా, ఆపిల్ల కాలికి తీవ్ర గాయం కావడం అంతా అలెగ్జాండర్ కు గుర్తుకు రాసాగింది.

తాను యే అపకారం ఇతరులకు తలపెట్టాడో, ఆ అపకారమే తన పాప కాలిగాయం రూపంలో కనిపించసాగింది.

గతం తాలూకు జ్ఞాపకాలు గుర్తుకు రాగా ఒక్కసారిగా మనసులో పశ్చాత్తాపం కలుగగా, “ప్రభువా! నన్ను క్షమించు” అంటూ నేల మీద కూర్చుని ఏడవ సాగాడు.

అలెగ్జాండర్ ప్రవర్తన గురించి, అతని వ్యాపకాల గురించి, ఆ నోటా ఈ నోటా ముఖ్యంగా వాళ్ళ బస్టిలోనే ఉంటున్న, రైళ్లలో పల్లీ బలాణీలు అమ్మే భిక్షపతి ద్వారా తెలుసుకున్న రోజీ, ఎలాగైనా అతనిలో మార్పు తీసుకురావాలని, తగిన సమయం కొరకు ఎదురుచూస్తున్నది.

ఆ రోజు రోజీ కూతురు మేరీ పార్కులో ఆడుకుంటూ దగ్గర్లో ఉన్న ఇనుప కంచెపై పడడం, కాలికి గాయం కావడంతో వెంటనే డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్లి పట్టి కట్టించడం చకచకా చేసింది.

ఒక సంవత్సరం క్రితం పాప పుట్టిన రోజుకు ఏమైనా పెట్టాలని ఆలోచించి, అదే రోజు పట్టపగలే సెయింట్ ఆన్స్ స్కూల్ అమ్మాయిని దొరక బుచ్చుకొని, నోట్లో గుడ్డలు కుక్కి, సికింద్రాబాద్ కోర్ట్ వెనుకభాగం వైపుకు బలవంతంగా లాక్కొని వెళ్ళి, కాలిపట్టాలు, చెవిలో కమ్మలు లాక్కున్న సంగతి. పట్టాలు ఒక మానాన ఊడి రాకపోతే కట్టర్తో పట్టాలు కట్ చేయబోతుండగా, ఆపిల్ల కాలికి తీవ్ర గాయం కావడం అంతా అలెగ్జాండర్ కు గుర్తుకు రాసాగింది. తాను యే అపకారం ఇతరులకు తలపెట్టాడో, ఆ అపకారమే తన పాప కాలి గాయం రూపంలో కనిపించసాగింది.

ఆ క్షణమే రోజీకి ఫ్లాష్ లాగా ఒక ఆలోచన తట్టింది.

పాప చెవి కమ్మలు, పట్టీలు దాచి పెట్టింది ఆ తర్వాత మేరీతో, “నీ కాలికి గాయం ఎలా తగిలింది? అని ఎవరైనా అడిగితే, ‘ఒక అంకుల్ నాకు చాక్లెట్లు ఇచ్చాడు అని తిన్నాక నాకు ఏమైందో తెలియదు ఆ తర్వాత చూస్తే నా కాలికి కట్టు కట్టి ఉంది’ అని చెప్పు. అలాగే మీ నాన్న వచ్చి నీతో మాట్లాడబోతే మాట్లాడకుండా నిశ్శబ్దంగా నిద్దర పో అని చెప్పింది.

తన తల్లి ప్రతి పనికి నాటకీయతను, వినోదాన్ని జోడించి తనకు ఆనందం కల్పించడం మేరికి తెలిసిన విషయం. ఇది అలాంటిది ఏదో అనుకున్నది.

పైగా స్కూల్లో అన్ని సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో పస్ట్ ప్రెజ్ కోట్టేసి మేరీ వెంటనే తన పాత్రను అర్థం చేసుకున్నది. పాప అద్భుతంగా తల్లి చెప్పినట్లుగా చేసింది.

నేల మీద కూర్చుని ఏడుస్తున్న తన భర్తని గమనించింది. అతడి కళ్ళలో పశ్చాత్తాపం కనబడుతుంది. తన పథకం పారినందుకు సంతోషించింది. వెళ్లి భర్తను

దగ్గరకు తీసుకుంది. అతడు ఇంకా కుములుతున్నాడు.

కమ్మి వేడిగా వంచవచ్చు అనుకుంది.

“ప్రభువు దయామయుడు! మన పట్ల ప్రేమతో ఉన్నాడు. కాబట్టి ఈరోజు మన పాప చిన్న ప్రమాదంతో బయటపడింది. పొద్దున చర్చి ఫాదర్ కనబడ్డాడు. నాకు యేదైనా పని ఇప్పించమని అడిగాను. చర్చ్ లో పని చేయడానికి ఒక మగవ్యక్తి కోసం వెతుకుతున్నట్లుగా చెప్పాడు. నేను నీ గురించి చెప్పాను. అతడు ఒక్కసారి నిన్ను రమ్మన్నాడు. ఇప్పటికైనా ఆ పాపపు పనులు మానుకొని మంచి జీవితం గడపాలనుకుంటే నేను చెప్పింది చేయి. లేకుంటే నేను పాపను తీసుకుని దూరంగా వెళ్ళిపోతాను” అన్నది.

అతడు ఆమెవైపు తల ఎత్తి చూడబోయి, మళ్ళీ తలదించుకున్నాడు.

అతడికి వెంటనే, “మా పిల్లల హాస్టల్లో టాయిలెట్లు కడిగే పని కొరకు మనిషిని చూస్తున్నాము. నీకు తెలిసిన వాళ్ళు ఎవరైనా ఉంటే కొంచెం పంపించు. నెలకు మూడు వేలు ఇస్తాను” అన్న చిన్ననాటి మిత్రుడు అయినా హాస్టల్ వార్డెన్ దేవదాసు మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి.

“ముందు పిల్లల మలమూత్రాలు పరిశుభ్రం చేసి, నేను చేసిన పాపాలు కడుక్కుంటాను. ఆ తర్వాత చర్చ్ లోకి అడుగుపెడతా”నని అనుకున్నాడు.

అదే మాట రోజీతో చెప్పాడు. ప్రపంచం గెలవాలనుకునేవాళ్ళే కాదు అలెగ్జాండర్ లు. జీవితంలో గెలవాలి అనుకునే వాళ్ళు కూడా అలెగ్జాండర్ లో అనుకుంది మనసులో.

జీసస్ ఫోటో వైపు కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా చూసింది రోజీ.

తనలో వచ్చిన మార్పును ఆహ్వాని సున్నట్టుగా దూరంగా చర్చిలలో గంటలు వినబడుతుంటే చర్చ్ వైపు ఆరాధనా పూర్వకంగా చూస్తూ నిలబడిపోయాడు అలెగ్జాండర్.

జీవితం ఉద్యమం వల్ల రూపుదిద్దుకున్నది....

- కాసుల ప్రతాపరెడ్డి

ఇద్దరు సాహిత్య సామాజికవేత్తల కలయిక...

సృజనకారుడిగా మారడానికి మీకు ప్రేరణ ఏ వేపథ్యం నుంచి వచ్చింది?
మా కుటుంబానికి సాహిత్య నేపథ్యం ఏమీ లేదు. నా తల్లిదండ్రులు నిరక్షరాస్యులు కూడా. బడిలో చదువుకునేటప్పుడు ప్రతి సెలవులోనూ మా చిన్నమ్మ లక్ష్మి ఇంటికి వెళ్తుండేవాడిని. మా చిన్నబాబు టీచర్. వారి కుమారులు సోమిరెడ్డి నరేందర్ రెడ్డి, సోమిరెడ్డి మహేందర్ రెడ్డి పుస్తకాలు చదువుతూ ఉండేవారు. వారు ఉంటున్న ఆలేరులో ఓ గ్రంథాలయం ఉంది. వారు క్రమం తప్పకుండా గ్రంథాలయానికి వెళ్తుండేవాళ్లు. అక్కడే పుస్తకాలు చదవడం అలవాటైంది. ముఖ్యంగా మహేందర్ రెడ్డితో నాకు సాన్నిహిత్యం ఎక్కువ. ఏయే పుస్తకాలు చదవాలో చెప్పుతుండేవాడు. అలా పుస్తక పఠనంపై ఆసక్తి పెరిగింది. తర్వాత మా ఊరు బొందుగులలో దొరల్లోని ఓ కుటుంబం ఇంటికి వారసత్రికలు వస్తుండేవి. వాళ్లు పత్రికల్లోని సీరియల్స్ ను వేరు చేసి పుస్తకంగా కుట్టేవారు. బడిలో నాకు సీనియర్ అయిన అమ్మాయి వాటిని నాకు ఇస్తూ ఉండేది. వాటిని చదివి తిరిగి ఇస్తుండేవాడిని.

మీరు తొలిసారిగా చదివిన నవల ఏది? ఆ అనుభవం చెప్పండి?
ఆ రోజుల్లోనే రావిశాస్త్రి నవల చదివాను. అది పూర్తిగా నాకు అర్థం

కాకపోయినప్పటికీ ఇంటర్మీడియట్ చదువు కోసం హైదరాబాద్ వచ్చేవరకు వెంటాడుతూనే ఉంది. హైదరాబాద్ వచ్చిన తర్వాత తిరిగి చదివినప్పుడు మరింత అర్థమైంది. దానికి తోడు బాల్యంలోని ఒంటరితనం. పేదరికం వల్ల ఏర్పడిన ఆత్మన్యూనత. ఆ కారణంగానే కావచ్చు ఊహల్లో తేలిపోతూ ఉండేవాడిని. అలాంటి వేళల్లోనే ఏదైనా రాయాలని అనిపించేది. కానీ నాకు అనేక సందేహాలు కలుగుతుండేవి. నా సందేహాలను తీర్చేవారు కూడా ఎవరూ లేరు. కానీ, నా సృజనకు పాదులు అక్కడే పడ్డాయి. ఆ తర్వాత ఇంటర్మీడియట్ కోసం హైదరాబాదు వచ్చి ఆలియా కాలేజీలో

చేరాను. కాలేజీ నుంచి వచ్చిన మ్యాగజైన్ కోసం ధైర్యం చేసి ఓ కవిత ఇచ్చాను. అది అచ్చయింది. సికింద్రాబాదులోని ఎస్సీ కాలేజీలో చేరిన తర్వాతనే, అంటే డిగ్రీలోనే నాలోని రచయిత పూర్తిస్థాయిలో బయటకు రావడం ప్రారంభించాడు. మూడేళ్లు కాలేజీ మ్యాగజైన్ తెలుగు విభాగానికి ఎడిటర్ గా పనిచేశాను. అప్పుడే మా తిరుమల శ్రీనివాసాచార్యగారితో సాన్నిహిత్యం పెరిగింది. ఆ రకంగా సాహిత్యంలోని పలు కోణాలు తెలుస్తూ వచ్చాయి. అంతేకాకుండా యువభారతి నిర్వహించే సభలకు వెళ్లి వెనక బెంచీలో కూర్చుని దివాకర్ల వేంకటావధాని వంటి ఉద్ధండుల ప్రసంగాలు వింటూ ఉండే వాడిని. అలా సాహిత్య సృజనవైపు నా ప్రయాణం సాగింది. ఆ తర్వాత ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం ఎంఎలో చేరిన తర్వాత పూర్తి సాహిత్య పాఠకుడిగా, అధ్యయనశీలిగా, రచయితగా రూపుదిద్దుకున్నాను.

మీరు విద్యార్థి దశలో ప్రేరణ పొందిన ఇంకా కొందరు సాహితీవేత్తల గురించి చెప్పండి?
ఇంటర్మీడియట్ చదువుతున్నప్పుడే ప్రకాశ్ ధరూర్, సురేష్ ధరూర్ ల పరిచయం జరిగింది. వీరు సోమిరెడ్డి సోదరులకు స్నేహితులు. మార్కెట్లోకి ఏ

పుస్తకం వచ్చినా వెంటనే ప్రకాశ్ ద్వారా నాకు అందుతూ వచ్చింది. మార్కెట్లోకి వచ్చిన మరుక్షణమే త్రిపుర కథల సంపుటి నా చేతికి వచ్చింది. అప్పటికే వారి సూచన మేరకు చలం, దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి, శ్రీశ్రీ, బాలగంగాధర తిలక్, బైరాగి, కరుణ కుమార వంటి అనేక ఆంధ్రరచయితల గ్రంథాలు చదివాను. డిగ్రీ పూర్తి చేసేనాటికి అప్పటి వరకు వచ్చిన ఆధునిక ఆంధ్ర సాహిత్యంలోని ముఖ్యమైన రచనలను అన్నింటినీ చదివాను. అది తర్వాతి కాలంలో నేను రచనలు చేయడానికి, ఇతరుల రచనలను అంచనా వేయడానికి ప్రాతిపదికను ఏర్పరించింది. ఎంఎ తెలుగులో బిరుదురాజు రామరాజు, రవ్వా శ్రీహరి, ఎస్సీ రామారావు, ఎల్లారి శివారెడ్డి, సుమతీ నరేంద్ర వంటి అచార్యుల నుంచే కాకుండా తన తరగతి సహా విద్యార్థులు వెలుదండ నిత్యానందరావు, లలితావాణి, కెవిఎన్ చారి వంటి వారి నుంచి ప్రాచీన సాహిత్యం లోని లోతులు తెలుసుకున్నాను. పాఠ్య పుస్తకాల కన్నా ఇతర సాహిత్య గ్రంథాలు చదవడం నిత్యకృత్యంగా మారింది. ఎస్సీ కాలేజీలో చేరిన తర్వాతనే నాకు రాజకీయాలు తెలియడం ప్రారంభమైంది. నామపక్ష రాజకీయాలు కూడా నా రచనలకు పదునుపెట్టాయని చెప్పవచ్చు. ఆచార్య ఎన్. గోపిల్ సాన్నిహిత్యం ఆధునిక కవిత్వంలోని మెలుకువలు

నేర్చుకోవడానికి ఉపయోగపడింది.

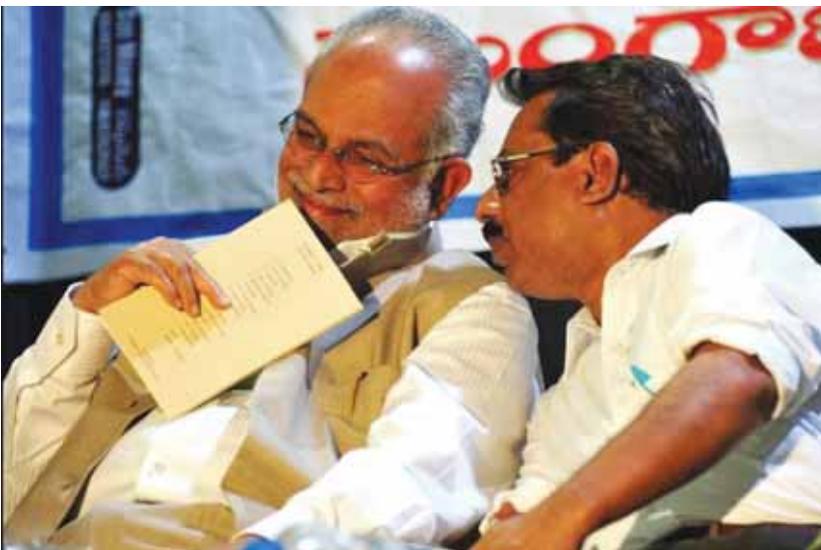
మీ విద్యార్థి జీవితంలోని ఉద్యమ స్ఫూర్తిని ఈ రోజు పునఃసమీక్షించుకుంటే ఏమనిపిస్తుంది?

నేను ఏ సంఘంలోనూ పూర్తి స్థాయి సభ్యుడిగా లేను. కానీ నామపక్ష రాజకీయాలవైపు ఉండేవాడిని. ముఖ్యంగా పిడిఎస్యూ సన్నిహితంగా ఉండేవాడిని. అవునన్నా కాదన్నా ఆనాటి ఉద్యమ స్ఫూర్తి చాలా గొప్పది. విద్యార్థి ఉద్యమాలు ఉమ్మెత్తున ఎగిసిపడుతూ ఉండేవి. అడుగు తీసి అడుగు వేస్తే నూతన సమాజం ఆవిర్భావం త్వరలోనే వస్తుందనే విశ్వాసం ఉండేది. అప్పటి రోజులు మళ్ళీ రావని అనిపిస్తుంది. దాన్ని తలుచుకుంటే

ఇప్పటికీ గుండె ఉప్పొంగుతుంది. ఆనాటి విద్యార్థి ఉద్యమాలు ఇక రావనే నిరాశ కూడా కలుగుతుంది. ఆ ఉద్యమాలే ఈనాటి వ్యక్తిగత జీవితంలోని సమస్యలను పరిష్కరించుకునే నేర్పును ఇచ్చాయని అనిపిస్తుంది. ఆ విలువలతోనే ఇప్పటికీ జీవిస్తున్నామని చెప్పడానికి నేను ఏ మాత్రం సంకోచించను. ఆ ఉద్యమాలే జీవితంలో నైతిక విలువలకు కట్టుబడే నిజాయితీని, పదుగురికి సహాయం చేసే గుణాన్ని ఇచ్చాయి. ప్రస్తుత జీవితమంతా ఉద్యమం వల్ల రూపుదిద్దుకుందే.

కవిగా, జర్నలిస్టుగా, కథకుడిగా, విమర్శకుడిగా మీరు ఎలా విశ్లేషించుకుంటారు?

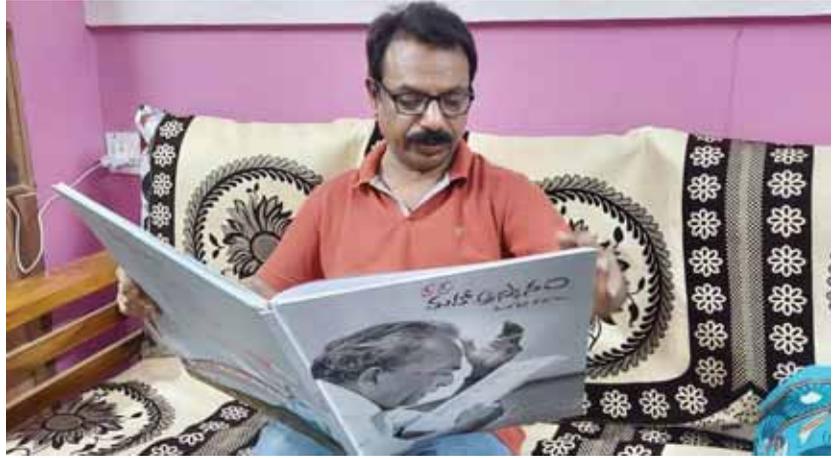
నేను కవిత్వం చాలా తక్కువగా రాశాను. కావాలనే కవిత్వ రచనను తగ్గించాను. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే చాలా కాలం కవిత్వాన్ని పక్కన పెట్టేశాను. అయితే, తెలంగాణ ఉద్యమకాలంలో తన్నుకుని వచ్చిన ఉద్వేగానికి వచన ప్రక్రియ పనికిరాదని అర్థమైంది. భావోద్వేగాన్ని నిలువరించుకోలేని పరిస్థితుల్లోనే కవిత్వం రాశాను. అలా రాసిన కవిత్వమే గుక్కగా పుస్తకరూపంలో వచ్చింది. నేను ఇప్పటి వరకు రాసిన కవిత్వం తెలియక నడక, తెలిసి దుఃఖం పేరుతో పుస్తకరూపంలో రాబోతోంది. నా కవిత్వంలో నేను పెద్దగా ఎడిటింగ్ కు

ప్రాధాన్యం ఇవ్వలేదు. కవిత యావత్తూ మనసులో రూపుదిద్దుకున్న తర్వాతనే కాగితంమీద పెట్టేవాడిని. అయితే, తెలంగాణ కవిత్వంలోనే కాదు, తెలుగు కవిత్వంలోనే నా కవిత్వం ఒక కొత్త ఒరవడిని సృష్టించింది. విమర్శకులు, పాఠకులు కూడా ఆ విషయాన్ని గుర్తించారు. సాహిత్యకారులు నన్ను ప్రథమశ్రేణి కవుల జాబితాలో చేర్చారు. అది నా కవిత్వంలోని బలం వల్లనే సాధ్యమైందని నేను భావిస్తాను.

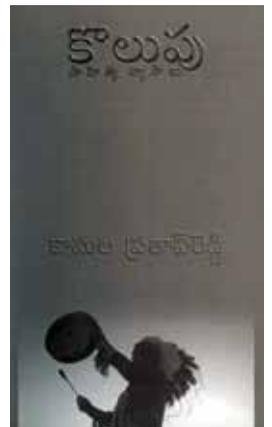
జర్నలిస్టుగా నన్ను అంచనా వేసుకోవడానికి పెద్ద కాన్వాసే కావాలి. ఉదయం దినపత్రికలో రిపోర్టరుగా, హైదరాబాద్ సిటీ స్పెషల్ ఇంచార్జిగా నేను పెట్టిన ఒరవడులు కొన్ని ఇప్పటికీ కొనసాగుతున్నాయి. సుప్రభాతం సామాజిక, రాజకీయ వారపత్రికలో సంపాదకత్వ బాధ్యతలు నాకు సాహసం. ఎబికెను ఢీకొన్న మనత జర్నలిజంలో నాకే దక్కుతుంది. ఎబికె సంపాదకత్వంలో మా భూమి వారపత్రిక వస్తున్న కాలంలో నేను సుప్రభాతం సంపాదక బాధ్యతలు నిర్వహించాను. మా భూమి కన్నా సుప్రభాతం బాగుందని పాఠకుల చేత అనిపించగలిగాను. ఎబికె ప్రతిభను, ఆయన కృషిని తక్కువ చేయడం కాదు గానీ ఆయనతో పోటీ పడగలిగాననే సంతృప్తి నాకు మిగిలింది. పేజీ మేకప్ కి, కొత్త ఒరవడి రాజకీయ విశ్లేషణకు సుప్రభాతం వేదికగా నిలిచింది. పలువురు కళాకారులను, రచయితలను, కవులను నేను ప్రోత్సహించాను. డైలీ జర్నలిజంలోనే కాకుండా మ్యాగజైన్ జర్నలిజంలో కూడా నాదంటూ ఒక ముద్రవేశాను. ఆ తర్వాత డిజిటల్ మీడియాలో నాకంటూ ఓ ప్రత్యేక స్థానాన్ని నిలబెట్టుకున్నాను. తెలుగులో డిజిటల్ మీడియాలో ఇంతగా ప్రయోగాలు చేసి, విజయం సాధించిన సంపాదకుడు మరొకరు లేరని నేను సగర్వంగానే చెప్పుకోగలను.

నేను తెలుగు నవల వ్యాపార ధోరణిపై ఎంఫిల్ చేస్తున్న కాలంలోనే

ప్రయోజనాత్మక సాహిత్యం పఠనయోగ్యతపై చర్చ సాగింది. ప్రయోజనాత్మక సాహిత్యం లేదంటే ఉద్యమ సాహిత్యం చదవడానికి నిబద్ధత కావాలనే వరకు చర్చ వెళ్లింది. సీరియల్ నవలా రచయితలు, రచయిత్రులు సాధించిన పఠన యోగ్యతను ప్రయోజనాత్మక సాహిత్యం సృష్టించే రచయితలు చేయలేరా అనే ప్రశ్న వేసుకుని దానికి సమాధానం ఇవ్వడానికే అప్పట్లు కథలు రాశాను. ప్రయోజనాత్మక సాహిత్యం లేదా నిబద్ధ సాహిత్యం అప్పట్లో (చాలా వరకు ఇప్పటికీ కూడా) తమ కిందివారి జీవితాలను చిత్రించడాన్నే ప్రధానంగా పెట్టుకున్నాయి. నిజానికి, ఆ రచనలు పాఠకులు వారు కాదు, చదువుకున్న మధ్య తరగతి. వారిని ఉద్యమాల వైపు నడిపించే సందేశం ఇవ్వడానికి కవిత్వం, కథలు, నవలలు వెలువడుతూ వచ్చాయి. అందుకు భిన్నంగా నేను నా అనుభవంలోకి వచ్చిన

మధ్యతరగతి జీవితాలను కథావస్తువులుగా ఎంచుకున్నాను. గ్రామాల నుంచి హైదరాబాద్ కు వలస వచ్చిన యువత మనస్తత్వాలను, వారి జీవితాలను, వారి జీవితాల్లోని కల్లోలాలను చిత్రించాను. రాజకీయాలను కూడా కథారూపంలోకి తీసుకుని వచ్చాను. మిగతా కథా రచయితల కన్నా భిన్నమైన వస్తువులు, ఇతివృత్తాలు, అభివ్యక్తి ని ఎంచుకున్నాను. ఆ రకంగా తెలంగాణలో నా కథలకు ఓ ప్రత్యేకత ఒనగూరింది. అలాగే విప్లవ, దళిత, స్త్రీవాద, తెలంగాణ వాదాల నేపథ్యాల్లో కథలు రాశానే తప్ప ఏదో ఒక వాదానికి నా కథలు కట్టుబడిలేవు. అందువల్ల విశ్లేషకులకు లేదా కథా విమర్శకులకు నా కథలను విశ్లేషించే పనిముట్లు దొరకలేదు, దొరకవు కూడా. విమర్శనా పద్ధతులు మారి, కథల లోతుల్లోకి వెళ్లే తప్ప అవి విమర్శకులకు అంతుబట్టవు. పాఠకులకు మాత్రం విరివిగానే చేరాయి. ఇందుకు

సంబంధించిన అనుభవాలు కూడా నేను ప్రత్యక్షంగా చవిచూశాను.

విమర్శకుడిగా నేనేమిటో మీకు తెలియంది కాదు. ఎక్కువగా నేను విమర్శనా వ్యాసాలే రాశాను. నా అంతట నేను అది ఎంచుకోలేదు. తెలుగు సాహిత్యంలోని విమర్శనే నా చేత ఆ పని చేయించింది. రచనలు అంచనా వేయడంలోనూ కొత్తవాళ్లు రాసిన ఉత్తమ రచనలను గుర్తించడంలోనూ ఇతర విమర్శకులు విఫలమైన చోట నేను ప్రవేశించి, వ్యాసాలు రాశాను. అందుకే నేను విమర్శనారంగంలో వివాదాస్పదుడిగా మారాను. అదే సమయంలో సంచలనాలకు కేంద్రంగా కూడా మారాను. దీనివల్ల వ్యక్తిగతంగా చాలా మంది నా పట్ల కోపగించుకున్నారు, లోలోన ఉడికిపోతూ నాపై ఊహాగానాలను ప్రచారం చేస్తూ వచ్చారు. ఈనాటికి నేనేమిటో చాలామంది గుర్తించగలిగారు. ముదిగంటి సుజాతారెడ్డి నన్ను మార్క్సిస్టు విమర్శకుడని అన్నారు. యాకూబ్ ఆధుకానింతర ధోరణికి చెందుతాడని చెప్పాడు. సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి మాటల్లో చెప్పాలంటే... “విశ్లేషణ సామర్థ్యంలో వెరవనితనంలో కట్టమంచి, సురవరం, రారా, త్రిపురనేని మధుసూదన రావు, అంబటి సురేంద్ర రాజులకు దీటైనవాడు ప్రతాపరెడ్డి. ఆయన కాంట్రీబ్యూషన్లో విమర్శదే (సాహిత్యం, రాజకీయం, సామాజిక విశ్లేషణ) ప్రధానం.” వేలాది పేజీల రాజకీయ, సామాజిక, సాహిత్య వ్యాసాలను నేను రాశాను. అయితే, వాటిలో తాలు లేదని మాత్రం నేను గట్టిగానే చెప్పగలను.

తెలుగులో వ్యాపార నవలపై ఎంఫిల్ చేశారు కదా, ఈ కోణంలోంచి వర్తమాన నవల స్థితిగతులను, ప్రభావ ప్రాధాన్యాన్ని వివరిస్తారా?

ఇప్పుడు వ్యాపార నవల ప్రాధాన్యం తగ్గిందనే చెప్పవచ్చు. దాని స్థానాన్ని టీవీ సీరియళ్లు ఆక్రమించాయి. ఒక రకంగా ప్రయోజనాత్మక నవలకు, ఇతర నవలలకు మధ్య హద్దులు చెరిగిపోతు

న్నాయి. వర్తమాన నవల వివిధ పుంతలు తొక్కుతోంది. అవి సమాజంపై ప్రభావాన్ని కూడా చూపగలుగుతున్నాయి. వస్తువు లోనూ రూపంలోనూ నవల కొత్తపోకడలు పోతోంది.

కథకుడిగా వర్తమాన తెలుగు కథపై మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?

కథలు విరివిగా వస్తున్నాయి. కొత్త వస్తువులు కథలకు ఇతివృత్తాలు అవుతున్నాయి. కానీ, శిల్పంలోనే చాలా వెనకబడినట్లు కనిపిస్తోంది. శిల్పం గురించి మాట్లాడితే చాలా మందికి కోపం వస్తుంది కానీ కథకు శిల్పం ఆయువుపట్టు. రచయిత కంఠస్వరం వ్యక్తమయ్యేది శిల్పంలోనే. వర్తమాన కథారచయితలను తక్కువ చేయడం కాదు గానీ తాము రాసిన కథలను ప్రచారంలోకి తేవడానికి తొందరపడుతున్నట్లు కనిపిస్తుంది. కొన్ని కథలే రాసినా నిలబడే కథలు రాయాలనే జ్ఞాన రచయితల్లో కలగాలి. రామచందర్ రావు, వేలు పిళ్ళై కథల మాదిరిగా, త్రిపుర కథల మాదిరిగా, పెద్దిభోట్ల సుబ్బరామయ్య కథల్లాగా ఎప్పటికీ నిలిచిపోయే కథలు రాయాలనే తపన పెరగాలి. పక్షలెగిరిపోయిన తోట కథ రాయడానికి నాకు 20 ఏళ్ల కాలం పట్టింది. వెంటనే నేను రాసి ఉంటే అది మామూలు ప్రేమకథ అయి ఉండేది. 20 ఏళ్ల పాటు వస్తువు నాలో నలగడం వల్ల, సమాజంలోని వైరుధ్యాలు అర్థం కావడం వల్ల అది తెలుగు సాహిత్యంలో ఒక కొత్త ధోరణికి చెందిన కథగా నిలిచింది.

మీ తెలంగాణ సాహిత్యోద్యమాలు వ్యాస సంపుటి ప్రచారణ పొందిన విమర్శా గ్రంథం. ఈ నేపథ్యంలోంచి వర్తమాన విమర్శతత్వాన్ని తెలుపుతారా?

నేను రాసినట్లు మరొకరు రాయాలని లేదు. అదే సమయంలో కవులను, రచయితలను సంతోషపెట్టడానికి మాత్రమే కాకుండా పుస్తక విక్రేతలకు లాభాలు తెచ్చి పెట్టడానికే అన్నట్లుగా ప్రచార విమర్శ పెరిగింది. సోషల్ మీడియా అందుకు పెద్ద సాధనంగా మారింది. నిజానికి, సాహిత్య విమర్శ

అనేది కనుమరుగైందని చెప్పవచ్చు. వస్తున్న కొద్దిపాటి ఉత్తమ విమర్శ కూడా ఆ గాలిలో కొట్టుకుని పోతోంది. తమ రచనల్లోని లోపాలను ఎత్తిచూపే విమర్శను కవులు, రచయితలు సహించడం లేదు. ఈ అసహన ధోరణి మరింతగా పెరిగినట్లు కనిపిస్తోంది. పైగా సృజనాత్మక రచనలకు వచ్చినంత తొందరగా విమర్శకు గుర్తింపు రాదు. రాళ్లు కూడా పడవచ్చు. దానివల్ల విమర్శ తగ్గినట్లు కనిపిస్తోంది.

మీరు నిర్వహిస్తున్న ఏసియా నెట్ న్యూస్ పోర్టల్ అనుభవంలోంచి నేటి జర్నలిజం గమ్యం సరైన దిశగా ప్రయాణిస్తున్నదా, లేదా చెప్పండి?

వర్తమాన జర్నలిజం గురించి ఎంత తక్కువగా మాట్లాడుకుంటే అంత మంచిది.

కవిగా మిమ్మల్ని మీరే గొంతు నొక్కేసుకున్నారని అనిపిస్తుంది, కారణం ఏమిటి?

కవిత్వం విరివిగా రావడమే దానికి కారణం. వచన రచన చేసేవారి సంఖ్య తక్కువగా ఉండడం వల్ల నేను వచన ప్రక్రియను ఎంచుకుని కవిత్వానికి దూరంగా ఉన్నాను. కానీ, నాదంటూ ఓ ప్రత్యేక గొంతు కవిత్వంలో ఉందని అనిపించినప్పుడు నేను కవిత్వం రాశాను.

ఒక సీనియర్ జర్నలిస్టుగా వర్తమాన రాజకీయాలను ఎలా చూస్తున్నారు?

రాజకీయాలు సరైన దిశలో లేవని మాత్రం చెప్పగలను. రాజకీయాల్లో వచ్చిన మార్పు, పెరిగిన అసహనం, స్వార్థం గురించి చెప్పాలంటే పెద్ద పుస్తకమే అవుతుంది.

నేటితరం సాహిత్యకారులకు మీరేమి చెప్పానుకుంటున్నారు?

నాకంటే వాళ్లకే ఎక్కువ తెలుసు. ఏం రాయాలో, ఏం చదవాలో వాళ్లకి తెలుసు. వాళ్లకు నేను చెప్పేదేమీ లేదు.

ఇంటర్వ్యూ...
ఎస్. రఘు
98482 08533

బానిసత్వానికి ప్రతిరూపం - వెట్టిచాకిరి పాట

పాటల్లో ప్రతిఫలించిన బానిసత్వం...

డా॥ కందుల శివకృష్ణ
99665 07875

వెట్టిచాకిరీ వ్యవస్థ - నిజాం రాజ్యంలో అత్యంత భయంకరమైన సమస్య 'వెట్టిచాకిరీ' విధానం. ఈ విధానంలో ప్రపంచంలో జరిగినదీ lack revaluation కంటే దుర్భరమైన జీవితాల్ని ఇక్కడి ప్రజలు అనుభవించారు. అమెరికాలో ఉన్న 'బానిస వ్యవస్థ' కంటే నైజాం రాజ్యంలో వెట్టిచాకిరీ కొన్ని వందలరెట్లు ఎక్కువ కనీసం అమెరికాలో ఉన్న నల్లజాతివారికి 'అబ్రహంలింకన్' ప్రెసిడెంట్ అయ్యాక వారికి స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యాలను కల్పించి బానిసవ్యవస్థను రద్దు చేశారు. వారికి విముక్తి ప్రసాదించడమే గాక యావత్ ప్రపంచానికి ఒక సిద్ధాంతాన్ని నేర్పాడు. For the people, by the people, of the people 'ప్రజల చేత, ప్రజలకై ప్రజల కోసం' అనే ఒక నినాదాన్ని ప్రజాస్వామ్యాన్ని పాటించే అన్ని దేశాలకు సూచించాడు.

ఈ వెట్టిచాకిరీ, కట్టుబానిసత్వం కబంధ హస్తాలలో సమాజంలో అణగారిన కులాలు దాదాపు 24 కులాలుండేవి. (ఇవి కుతుబ్ షాహీల కాలంలో 12 కులాలు ఉన్నట్లు చరిత్ర చెబుతుంది) వీరినే దొరలు, భూస్వాములు ముద్దుగా 'పనిపాటలోల్లు' అని పిలుచుకునేవారు. ఈ కులాలను ఒకసారి పరిశీలిస్తే ఆనాటి సామాజిక స్థితిగతులు మనకు

అవగతమౌతాయి.

వెట్టిచాకిరీ విధానం వెట్టిచాకిరీ విధానమో రైతన్నా ఎంత చెప్పిన తీరదు కులన్న మాదిగన్న మంగళన్న మాలన్న చాకలన్న వడ్రంగి వడ్డెరన్న వసిమాలిన బేగరన్న కుమ్మరన్న కమ్మరన్న కులన్న రైతన్న అన్ని పనులు వాళ్ళతో దొర లందరు చేయించుకునేడి //వెట్టి// 1948 ఈ గేయం 1948వ సం॥లో

రాయబడినది. దొర, భూస్వాములు ప్రజలను ఎలా దోపిడి చేస్తున్నారో, పల్లెల్లో బానిసత్వం ఎలా ఉందో చూపించే గేయమిది. అలాగే ప్రజలు ఎలా బానిసత్వంలోకి నెట్టివేయబడ్డారో తెలిపే సందర్భం. "పనిపాటలోల్లు" అనే పేరుతో ప్రజల్ని కులాల పేరుతో విభజించి, వారితో ఊడిగాలు చేయించుకున్న దొర, భూస్వాముల, దేశ్ముఖ్ చరిత్ర ఈ పాట ద్వారా మనకు అవగతమౌతుంది.

(జయధీర్ తిరుమలరావు, సుద్దాల హనుమంతు పాటలు, 4)

పనిపాటలోల్లు:- 1) మాల 2) మాదిగ 3) మంగలి 4) చాకలి, 5) వడ్రంగి, 6) వడ్డెర, 7) బేగరి, 8) కుమ్మరి, 9) కమ్మరి, 10) గౌడ, 11) కూలీ, 12) రైతులు. వీళ్ళందరూ ప్రతినిత్యం దొరగడీలో పనిచేయాలి. ప్రతిపనిని వారికి చేసి పెట్టాలి. వారి అడుగులకు

మడుగులొత్తుతూ జీవనాన్ని కొనసాగించాలి. వెట్టిచాకిరీ విధానంలో ప్రజలందరూ తమ జీవితాలను దొర గడిల్లనే అంకితం చేసేవారు. కొందరు పుట్టుకతోనే బానిసలుగా ఉండేవారు. ఉదా॥ మాల, మాదిగ, చాకలి, మంగలి మొ॥న వారు కొందరు ఇచ్చిన అప్పు తీర్చలేక కట్టు బానిసలుగా ఉండేవారు. ఉదా॥ రైతు, కూలీ, కంసాలి, కమ్మరి, కుమ్మరి, చాకలి.

చాకలన్న వెట్టి చేత చాలగలదు రోరన్న వేకువనే లేవాలి వాకీలూకి చల్లాలి మేడంత కడగాలి తడినంత తుడవాలి కడస అల్లి ముగ్గుబరచి కసువంత ఎత్తిపోసి

సిండి పసుపు విసిరి వరగు పొడి కొట్టి ఇవ్వాలి వంట పాత్రలన్ని తోమి వలువలన్ని ఉతకాలి

కోళ్ళు గొర్లు కోసి దినం కూరదర్ల పెట్టాలి.

తన్ని బొట్టు వెన్నచుక్క తరుచు మోసి తేవాలి.

బిట్టి ప్రయాణాలు ఇంక చిల్లర పనులెన్నో కలవు //వెట్టి// (జయధీర్ తిరుమలరావు, సుద్దాల హనుమంతు పాటలు (సం), 4)

చాకలి కులం నిజాం ప్రభుత్వంలో నిజాం తొత్తులయిన దొర, భూస్వాములు,

జాగీర్దార్ ఇళ్లలో ఎలా నలిగిపోయారోపై వాక్యాలే మనకు ఉదాహరణ. వెట్టిచాకిరి విధానంలో చాకలి పరిస్థితి అరణ్య రోదన అని చెప్పవచ్చు. చాకలి ఏమీ పనులు చెయ్యాలో తెలుసుకుందాం. పొద్దుగాల లేసి దొరగడీ మొత్తం వాకిలి ఊడ్చి చల్లాలి.

సుమారు ఏ గడీ అయినా ఒకటి నుండి రెండు, మూడు ఎకరాల విస్తీర్ణంలో ఉండేవి. ఇంటి వాకిలి చాలా పెద్దదిగా ఉండేది. వాకిలి ఊడ్చినాకా, ఆ మేడను కడిగి, ఒక వస్త్రంతో తడి ఆరిపోయేంత వరకు తుడిచి, గడపలు అలికి, ఇంటి ముందు ముగ్గులు వేసి, గొడ్ల కొట్టంలోకి వెళ్ళి అక్కడ ఉన్న పెండ, గొడ్ల ఉచ్చు, కసువు అంతా ఎత్తిపోసి, గొడ్ల కొట్టాన్ని శుభ్రం చేసి, గొడ్లకు మేతవేసి, కుడితిగాబు నిండా నీళ్ళు పోయాలి. గొడ్లు తాగడానికి పెద్ద పెద్ద గాబులు ఉండేవి. వాటి నిండా నీళ్ళు నింపాలి. ఆ తర్వాత ఇంటికి వచ్చి పిండి రుబ్బాలి. వంటకు పసుపు విసుర్రాయిలో విసిరి, రోలులో మిరపకాయలు కొట్టి కారం ఇవ్వాలి. అలాగే దోసకాయలు పచ్చివి కోసి ఎండబెడతారు. అవి ఎండిపోయి వరగులయితాయి. వాటిని ఎండిన తర్వాత రోలులో వేసి, పిండిగా చేసి ఇచ్చేయాలి. తినేటప్పుడు కారం పచ్చడిలో కలుపుకొని దొర భూస్వాములు తినే వారు. తిన్న తర్వాత వంట పాత్రలు

తోమి, బట్టలుతకాలి. సద్దిబువ్వు తిని ఊరిలోకి వెళ్ళి దొరలు చెప్పిన వారి ఇండ్లలోకి వెళ్ళి, కోళ్ళను గొర్రెలను తీసుకొని వచ్చి, వాటిని కోసి, కూరవండి పెట్టాలి. అలాగే పొద్దుగాల గొండ్లోళ్ళ ఇంటికి బోయి, దొరకు కల్లుబొట్టు ఎంత కావాలో గొండ్లవారికి చెప్పి రావాలి. ఆవులు ఉన్న వారి ఇంటికి వెళ్ళి వెన్న తీసుకొని రావాలి. వీటితో పాటు దొరలు ఎక్కడికైనా ప్రయాణాలు చేస్తే వారి వెంట ఉండాలి. అలాగే దొరకు కావల్సిన అన్ని పనులు చేసి పెట్టాలి.

మంగలన్న వెట్టి చేత మస్తుగలదు రోరన్న
 దున్నపోతులకు జోరం దుడ్డెల
 బర్రెలకు క్షోరం
 మొలకక్షోరం దొరలకు మొలక్షోరం
 తలక్షోరం
 తలలకంటి పోయాలి తడయక
 మునిమాపులలో
 దీపాలు వెలిగించి దిండ్లు పడకలను
 బరచి
 కాళ్ళపిసికీ మధ్య రాత్రి
 కదలాలి తన యింటికి *||వెట్టి||*
(జయధీర్ తిరుమలరావు, సుద్దాల
 హనుమంతు పాటలు (సం), 4)
 మనిషిని మనిషిగా చూడని
 పరిస్థితులకు నిలువెత్తు సాక్ష్యాలు పై
 వాక్యాలు. ఎంత హీనంగా, దయనీ
 యమైన బతుకులు బతికినారో ఈ

గేయం ద్వారా తెలుస్తుంది. మంగలి హీన, దీనస్థితికి అద్దం పట్టిన గేయం. పుట్టుకతో వెట్టి బతుకు అనుభవించే కులం ఇది.

దున్నపోతులకు క్షోరం, దుడ్డెబర్రెలకు క్షోరం, దొరల అధికార, అహంభావ త్వానికి నిదర్శనం. ప్రజల వెట్టి బతుకులకు సాక్షాత్కారం. పశువులకు క్షోరం చేయించిన చరిత్ర దొరలదే. ఇంకా దారుణమైన పరిస్థితి. మనిషిని పశువు కంటే హీనంగా చూసి, దొరలకు తలకు క్షోరం చేయించడం సహజం. కాని మొలకు క్షోరం చేయించుకోవడం అంటే, ఇంతకంటే బానిసత్వానికి ఉదాహరణ ఇంకేముంటుంది. కాలిగోర్లు, చేతి గోర్లు తీసివేయాలి. రోజు తలకు నూనె పెట్టి, ఒళ్ళంతా పట్టి వీరికి తలస్నాం చేయించాలి. రేయిబగలు పొద్దుగాల, పొద్దుగుంకే సమయంలో గడిలో దీపాలు వెలిగించి మంచం శుభ్రం చేసి దిండ్లు, పడకలు వేసి, దొరల కాళ్ళపిసికి, మధ్య రాత్రి తన ఇంటికి వెళ్ళాలి. మంగలి భార్య దొరసాని కాళ్ళపిసికి, దీపాలు వెలుగు తగ్గించి ఇంటికి వెళ్ళాలి.

కుమ్మరన్న వెట్టి చేత కొడువలేదోరోరన్న
 వందలకొలదిగా కుండలు వరుసగా
 చేసివ్వాలి
 నిత్యము కావలసినవన్ని నీళ్ళు చేది
 పెట్టాలి
 వేడి నీళ్ళు చేసి దొరల వాడుకలో
 నుంచాలి.

మనిషిని పశువు కంటే హీనంగా చూసి, దొరలకు తలకు క్షోరం చేయించడం సహజం. కాని మొలకు క్షోరం చేయించుకోవడం అంటే, ఇంతకంటే బానిసత్వానికి ఉదాహరణ ఇంకేముంటుంది. కాలిగోర్లు, చేతి గోర్లు తీసివేయాలి. రోజు తలకు నూనె పెట్టి, ఒళ్ళంతా పట్టి వీరికి తలస్నాం చేయించాలి. రేయిబగలు పొద్దుగాల, పొద్దుగుంకే సమయంలో గడిలో దీపాలు వెలిగించి మంచం శుభ్రం చేసి దిండ్లు, పడకలు వేసి, దొరల కాళ్ళపిసికి, మధ్య రాత్రి తన ఇంటికి

వచ్చి పోయే అధికార్లకు వంటలొండి పెట్టాలి //వెట్టి//

(జయధీర్ తిరుమలరావు, సుద్దాల హనుమంతు పాటలు(సం), 5)

కుమ్మరి వాళ్ళ స్థితి ఇది. వెట్టి బతుకుల్లో కూరుకుపోయి, తన జీవితాన్నంత దొరగడీలకు అంకిత మయ్యిన సందర్భాలు ఇక్కడ కోకొల్లలు అని చెప్పవచ్చు. దొరగడీలకు కావలసిన కుండలు వందల కొద్ది ఉచితంగా చేసివ్వాలి. బువ్వటిక (అన్నం పాత్ర), కూరటిక (కూరపాత్ర), కాగులు (పెద్ద పెద్దకుండలు - వడ్లు పోయడానికి) అన్నింటినీ చేసి పెట్టాలి. ఆ కుండల స్పింటిలో నీళ్ళు పోసి నింపాలి. స్నానానికి నీళ్ళు చేది పెట్టాలి. వేడినీళ్ళు కాగబెట్టి వారికి సిద్దం చేసి పెట్టాలి. దొరల ఇంటి పనులన్నీ చేసి పెట్టాలి. ప్రతినిత్యం దొరల గడిలో పనిచేయాలి.

మాదిగన్న వెట్టి చేత మరుపురాని పుట్టమురా

తలచుకుంటే చాలు గుండె తల్లడిల్లి పోవునురా

కావలి మాదిగతనము కాలిపోను బాబయ్య

రావుగారి ఇంటి ముందు రాత్రిపగలు కావలరా

పుట్లకొలది వడ్లు దంచి పోటు తెల్లగేయాలి

గుట్టల కొలదిగా వడ్లు దంచి పోటుతెల్లగేయాలి.

అడివి తిరిగి విస్తరాకులెన్నెనా తేవాలి తరుము దొరల బండ్ల ముందు పరుగులెత్తుచుండాలి

దివిటి గులాం దొరకు దినం డప్పు మీద తెలపాలి.

బరువొంతులు పరవూర్లకు సరుకులెన్నో మోయాలి //వెట్టి//

జయధీర్ తిరుమలరావు, సుద్దాల హనుమంతు పాటలు(సం), 5)

మాదిగవాని వెట్టితనాన్ని తెలిపే వాక్యాలు ఇవి. నిజాం హయాంలో మాదిగ కులపరిస్థితి గురించి చెపుతుంది. వారి వెట్టిచాకిరి తలచుకుంటే, గుండె తల్లడిల్లి

పోతుందని కవి తన ఆవేదనను ఈ పాట రూపంలో తెలియజేశాడు. కాపలా

కాయడం బతుకు గడికి ధారపోయడం అని అర్థం. దొర ఇల్లు ముందు

రేయింబగల్లు కాపలాగా ఉండాలి. అలాగే దొరగడీల్లో వచ్చిన ధాన్యం పుట్ల కొద్ది

వడ్లుదంచి, పోటు తెల్లగేయాలి. పెద్దపెద్దరోళ్ళలో వడ్లు దంచేవారు.

అప్పుడు వడ్లమిల్లులు ఏర్పాటు కాలేదు. మెరిగలు లేకుండా వడ్లు దంచి, వాటిని

చాటలో పోసి, చెరిగి బియ్యంను చేయాలి. అలాగే తినడానికి కావాల్సిన విస్తరాకులు

అడవికి వెళ్ళి తెంచుకొని రావాలి. ఆ తెచ్చిన ఆకులని బ్రాహ్మణులకు ఇస్తే,

విస్తారాకులు కుట్టేవారు. ఆ తర్వాత దొరలు ఏ ఊరికైనా వెళ్ళుతున్నాడు, వారి

బండ్లముందు దొరకు కావల్సిన వస్తువులన్ని సందుకలో పెట్టుకొని, దానిని

నెత్తిమీద మోస్తూ, బండి ముందు పరుగెత్తాలి. ఊరిలో ఏ విషయాన్నైన

డప్పుకొట్టుకుంటూ చాటింపు వేయాలి. అలాగే రోజుకు ఒక మాదిగ

బరువొంతుల పనికి వెళ్ళాలి. వీరికి వంతులు వచ్చేవి. దొర ఏడికి వెళ్ళిన

సరుకులు మోస్తూ వెళ్ళాలి. ముదిరాజ్:- అడవులల్లో దొరికే వివిధ

రకాల పండ్లు, గడ్డలు, తేనె మొదలైనవి తెచ్చి పెట్టాలి.

బైండ్ర:- వీరు కథలు, నాటకాలు వేసి వారిని ఆనందింప చేయాలి.

మాల:- మస్కూరితనం చేయాలి. ఊరిలో జరిగే ప్రతి పని దొరలకు

చెప్పాలి. దొర ఎవరిని పిలిస్తే వారిని దొరగడికి తోలకపోవాలి. ఊరిలో

ఎవరెవరు ఏయే పనులకు రావాలి చెప్పి వారిని తోలకపోవాలి. ఇది నాటి పల్లెల్లో

వెట్టిచాకిరి చేసే ప్రజా బ్రతుకులని సుద్దాల హనుమంతు పాట ద్వారా

తెలిపినాడు. (జయధీర్ తిరుమలరావు, సుద్దాల హనుమంతు పాటలు, 5)

పాపడబిల్ల, కాళ్ళకు కడియాలూ, ఉంగరాలూ, మెడలో చైను మొదలగునవి

వాటిని చేసి ఇవ్వాలి. దీనికి కావలసిన బంగారం, వెండిని మాత్రం దొరను

అడగకూడదు.

1) **మాదిగ** : వేకువ జామున కోడికూతకుముందే లేచి, దొర ఇంటి ముందు కాపలాకాయాలి. పగలు, రాత్రి దొర ఇంటికి రక్షణగా ఉంటూ, దొర, దొరసాని ఉదయం నిద్ర లేవకముందే ఆ రోజు వంటకు కావలసిన వడ్లను, కారాన్ని దంచి, పిండి పట్టడానికి విసురాయిలో పెసల్లు, కందులు, అలసందలను రుబ్బాలి. అలాగే దొర కార్యం మీద బయటికి వెళ్ళేటపుడు దొర గుర్రపు బండికంటే ముందే సందుకమోస్తూ పరిగెత్తాలి. ఒక వేళ ఆ సందుకను ఎక్కడైనా అలిపిరి వచ్చినపుడు దించినా, ఊరికేవాడు మధ్యలో ఆగిన కొరడాదెబ్బలతో పాటు, ఆ గుర్రపు చక్రాలక్రిందకు పోవాల్సిందే. ఇలా ప్రాణాలు కోల్పోయిన వారు అనేక మంది. (ఇనుకొండ తిరుమలి, తిరగబడ్డ తెలంగాణ, 53-55)

2) **బ్యాగరి / బేగరి** : దొర ఇంటి ఆవరణలో ఉన్న పెరడు, తోటల్లో ఉన్న చెట్లపాదులను శుభ్రం చేయాలి. అలాగే నీటివసతుల్ని కల్పించి, కొత్త పాదుల్ని తవ్వి మొక్కల్ని పెంచాలి. ఆ ఊరిలో ఎవ్వరు చనిపోయిన స్మశానంలో బొందల్ని తవ్వి ఆ చనిపోయిన వ్యక్తిని పూడ్చి పెట్టాలి. వీరినే “కాటికాపరివాళ్ళు” అని కూడా పిలుస్తారు.

3) **వీరుడు / వీరటి** - దొర / భూస్వాముల ఇంట్లో జరిగే కార్యాల స్పింటికి పందిర్లు వేయాలి. ఆ వేడుకను దగ్గర ఉండి కావల్సిన వాటిని ఏర్పాటు చేయాలి. వీరి ముఖ్యవృత్తి చెరువు సంరక్షణ, చెరువును తవ్వి ఆ చెరువు నుండి నీళ్ళు పంటపొలాల్లోకి పారడానికి కాలువల్ని తవ్వడమే గాకుండా ప్రతి పంట పొలానికి నీరందేలా / చెరువు తెగకుండా ఉండటానికి తూము / మత్తడిని నిర్మించి నీళ్ళని పారించేవాడు.

4) **మన్నె మస్కూరి/మాల**- ఆ ఊరి దిక్కుచి ఇతడు. ఊళ్ళో ఏ మూలన ఏం జరిగినా ఎక్కడ సమస్యలున్నా, వెంటనే ఆచోటికి వెళ్ళి విషయాన్ని తెలుసుకొని,

ఆవిషయాన్ని ఆ దొర / భూస్వామి, పోలీస్ పటేల్ కు విషయాన్ని చేరవేసేవాడు. ఆ ఊరికి ఇతను పోలీస్. ఈ విషయాల్ని దొరకు చెప్పగానే సమస్య, ఆపదకు కారణమైన వ్యక్తులని తీసుకొనిరమ్మని దొర ఆజ్ఞాపిస్తే వారిని దొరగడికి, గ్రామ చావడికి తీసుకురావడం ఇతని బాధ్యత. **పనిపాటలోల్లు వారు చేసే పనులు...**

1) తలారి / తెనుగోల్లు - ఊరి దేవాలయంలో ఉన్న దేవునికి దీపం పెట్టాలి. ఊరుగాచే అమ్మకు (ముత్యాలమ్మ, పోలేరమ్మ, ఉప్పలమ్మ, యల్లమ్మ, మైసమ్మ మొదలగు దేవతా మూర్తులకు పూజచేసి బొట్టు, పసుపు, కుంకుమలతో వారికి అర్చన చేయాలి) వీటికి అయ్యే ఖర్చుతా వీరే భరించాలి.

2) చాకలి - కోడికూయకముందే లేచి ఆ ఊరి దొర, భూస్వామి గారి ఇల్లు, వాకిలూకి, చల్లి, ముగ్గులేసి, వారి పశువుల కొట్లంలో ఉన్న కనువంతా ఎత్తిపోసి, ఆ ఇంట్లో ఉన్న పాత్రలన్నింటినీ తోమి, ప్రతీరోజు వారు విడిచిన బట్టలన్నింటినీ ఉతికి, ఆరవేసి, ఏపూటకాపూట వారికి, కోళ్ళను, గొర్రు, మేకలను కోసి వారికి రుచికరంగా వండి పెట్టాలి. ఇది వీరి ప్రతిదినం దైనందిన చర్య. వీటికి కావలసిన సామాగ్రి సదుపాయాలన్నింటినీ వీరి ఇంట్లో నుండే తీసుకొని వెళ్ళాలి.

3) గౌడ - పొద్దున, సాయంత్రం కల్లుగీచి కొత్త పటలలలో ఊరిదొర / భూస్వామి, మాలిపటేల్, పోలీస్ పటేల్ కు కల్లు ఇచ్చి పోవాలి. రోజుకొక కొత్త కుండలో కల్లు గీసి తీసుకురావాలి. ఒక వేళ పైనలడిగితే బహుమానంగా కొరడా దెబ్బలు కొట్టేవారు.

5) కమ్మరి - దొరల ఇంట్లో పూజ చేయటానికి దేవుని ప్రతిమలను చెక్కి ఇవ్వాలి. ప్రతీరోజు దొర ఇంట్లో వంట చేయడానికి కావలసినన్ని కట్టెల్ని కొట్టి ఇవ్వాలి. అలాగే దొరగారి పొలాల్ని దున్నడానికి కావలసిన, నాగళ్ళు, గొర్రు, దంతె, మొన సామాగ్రిని తయారు చేసి ఇవ్వాలి. వీటికి పైకం అడగకూడదు.

6) పద్మశాలి - ఆ ఊరి దొర /

భూస్వామి, మాలిపటేల్ పోలీస్ పటేల్ మొదలగు వారి ఇంట్లలో ఉన్న కుటుంబ సభ్యులందరికీ సరిపోయేంత బట్టల్ని నేసి ఇవ్వాలి. వీటికి అయ్యే దారం, రంగుల ఖర్చు అంతా వీరిదే.

7) కంసాలి/అవుసలి - దొర ఇంట్లలో జరిగే కార్యాలకు (పెండ్లి, సమర్త, దేవీ పూజ, ఊరి పండగ, జాతర) వారి కుటుంబ సభ్యులకు కావలసిన పుస్తై, మెట్టెలు, ముక్కుపుడక, చెవులకు గంటీలు, పాపడబిల్లు, కాళ్ళకు కడియాలు, ఉంగరాలు, మెడలో చైను మొదలగు వాటిని చేసి ఇవ్వాలి. దీనికి కావలసిన బంగారం, వెండిని మాత్రం దొరను అడగకూడదు.

9) బ్యాగరి / బేగరి - దొర ఇంటి ఆవరణలో ఉన్న పెరడు, తోటల్లో ఉన్న చెట్ల పాదులను శుభ్రం చేయాలి. అలాగే నీటి వసతుల్ని కల్పించి, కొత్త పాదుల్ని తవ్వి మొక్కల్ని పెంచాలి. ఆ ఊరిలో ఎవ్వరు చనిపోయిన సృశానంలో బొందల్ని తవ్వి ఆ చనిపోయిన వ్యక్తిని పూడ్చి పెట్టాలి. వీరినే "కాటికాపరివాళ్ళు" అని కూడా పిలుస్తారు.

10) వీరుడు / వీరటి - దొర / భూస్వాముల ఇంట్లలో జరిగే కార్యాల న్నింటికి పందిర్లు వేయాలి. ఆ వేడుకను దగ్గర ఉండి కావల్సిన వాటిని ఏర్పాటు చేయాలి. వీరి ముఖ్యవృత్తి చెరువు సంరక్షణ, చెరువును తవ్వి ఆ చెరువు

నుండి నీళ్ళు పంటపొలాల్లోకి పారడానికి కాలువల్ని తవ్వడమే గాకుండా ప్రతి పంట పొలానికి నీరందేలా చెరువు తెగకుండా ఉండటానికి తూము / మత్తడిని నిర్మించి నీళ్ళని పారించేవాడు.

11) మన్నె మమ్మూరి/మాల - ఆ ఊరి దిక్కుచి ఇతడు. ఊళ్ళో ఏ మూలన ఏం జరిగినా ఎక్కడ సమస్యలున్నా, వెంటనే ఆచోటికి వెళ్ళి విషయాన్ని తెలుసుకొని, ఆవిషయాన్ని ఆ దొర భూస్వామి, పోలీస్ పటేల్ కు విషయాన్ని చేరవేసేవాడు. ఆ ఊరికి ఇతను పోలీస్. ఈ విషయాల్ని దొరకు చెప్పగానే సమస్య, ఆపదకు కారణమైన వ్యక్తులని తీసుకొనిరమ్మని దొర ఆజ్ఞాపిస్తే వారిని దొరగడికి, గ్రామ చావడికి తీసుకురావడం ఇతని బాధ్యత.

12) ఎరుకల దొర, భూస్వాములకు కావలసిన తట్టు, బుట్ట, గంపల్ని, వారి పశువుల కొట్టానికి కావలసిన తడికెలను అల్లి వారికి ఇవ్వాలి.

13) వీర్పుల జోగు/జోగిణి - వీరినే దేవుని పిల్లలుగా, ఆడవారిని దేవుని పెండ్లాంగా పిలిచేవారు. వీరు గ్రామంలో జరిగే కార్యక్రమాల్లో రంగం ఎక్కేవారు. అలాగే వీరికి పెండ్లిలు ఉండేవి కావు. ఆడపిల్ల రజస్వల కాగానే ఆ గ్రామబొడ్రాయి దగ్గరున్న వేప/ రావి చెట్టుతో వినాహం చేసి దేవుని పెళ్ళాం ఊరికి పెళ్ళాంగా చేసే భయంకరమైన ఆచారం ఉండేది. నేడు కూడా కొన్ని గ్రామాల్లో ఉంది.

14) కమ్మరులు (విశ్వబ్రాహ్మణులు) - వ్యవసాయ పనిముట్లు తయారు చేయడానికి, గడ్డపార, పార, కొడవళ్ళు మొనలు సోతే వాటిని పదును చేసేచ్చేవారు.

16) యాదవులు - గ్రామంలో మెట్ట భూములు, పచ్చికబయళ్ళు ఎక్కువగా ఉండటం వల్ల పెద్ద ఎత్తున గొర్రెలను మేకలను (జీవాలను) పెంచేవారు. ఈ వృత్తిని చేసేవారిని గొల్లలు అని పిలచేవారు. వీరు దొరలకు, పటేలు, పట్వారీలకు వారి ఇల్లలో జరిగే శుభ, అశుభ కార్యక్రమాలకు ఊళ్ళో జరిగే

కోడి కూయకముందే లేచి ఆ ఊరి దొర, భూస్వామి గారి ఇల్లు, వాకిలూకి, చల్లి, ముగ్గులేసి, వారి పశువుల కొట్లంలో ఉన్న కనువంతా ఎత్తిపోసి, ఆ ఇంట్లో ఉన్న పాత్రలన్నింటినీ తోమి, ప్రతీరోజు వారు విడిచిన బట్టలన్నింటినీ ఉతికి, ఆరవేసి, ఏపూటకాపూట వారికి, కోళ్ళను, గొర్రు, మేకలను కోసి వారికి రుచికరంగా వండి పెట్టాలి. ఇది వీరి ప్రతిదినం దైనందిన చర్య.

దసరా, మైసమ్మ, ముత్యాలమ్మ, యల్లమ్మ పండుగలకు గొర్లను, మేకలను ఉచితంగా ఇవ్వాలి. దొరలకే గాకుండా గ్రామ పర్యటనకు వచ్చే అధికారులకు, తాలుకా కేంద్రాల్లో ఉండే పోలీసు, రెవెన్యూ అధికారులకు ఇవ్వాలివచ్చేది.

17) బెస్తవారు (గంగపుతులు) -

నదులు, పెద్ద చెరువులు ఉన్న చోట వీరు చేపలు పట్టి అమ్ముకొని జీవించేవారు వీరు కూడా దొరలకు కావలసిన చేపలు ఉచితంగా పట్టి ఇచ్చేవారు. ఇందులో నాణ్యమైన కొర్రమేను, బుర్లమట్ట, రవ్వ మొన వాటిని ఉచితంగా ఇవ్వాలి.

18) చాకలి పోతరాజు

19) మాల పోతరాజు - ఊరిలో జరిగే పండగలు, జాతరల సమయంలో యాదవులు దొర, భూస్వాములకిచ్చిన గొర్రె, మేకలను ఊరేగింపుగా తీసుకువచ్చి ఆ ఊరి గ్రామ దేవత ముందు గావుబడ్డారు. (నోటితో మెడ నరంను తెంచి దేవతలకు బలివ్వడం)

20) నేతకాని (మాల) -

దొర, భూస్వాములకు బట్టలునేసి చౌకగా ఇవ్వాలి. అలాగే వారి ఇంట్లో ప్రతి వెట్టి పనిని కూడా చేయాల్సింది.

21) వర్తకులు (కోమటి, వైశ్య) -

ప్రతి గ్రామంలో జనాభాను బట్టి వీరి సంఖ్య

ఉండేది. ఉప్పు, చింతపండు, మిరప కాయలు, ఉల్లిపాయలు, నూనె, బెల్లం, కొబ్బరి మొనవి వీరు అమ్మే నిత్యావసర సరుకులు దొర ఇంట్లో జరిగే శుభ, అశుభ కార్యక్రమాలకు, టాను నుండి అప్పుడప్పుడు భూస్వామి, దొరల ఇంటికివచ్చే పటేల్, పట్వారీలకు కావలసిన నిత్యావసర సరుకులు ఉచితంగా పంపించాల్సింది. దొర ఇంట్లో వెలిగే లాంతరుకు కిరోసిన్ కూడా పంపించాలి.

22) రైతులు -

తొలకరి రాగానే ఆ ఊళ్ళో ఉన్న రైతులందరూ తమ నాగళ్ళను పదును చేసుకొని ముందుగా ఆ ఊరి దొర పొలాన్ని దున్నాలి. దుక్కిదున్ని నాటు పెట్టిన తర్వాతే వారి పొలాల్ని దున్నుకోవాలి.

23) బ్రాహ్మణులు -

దొర ఇంట్లో జరిగే శుభ, అశుభ కార్యక్రమాలకు కావలసిన విస్తర్లను కుట్టి తీసుకురావడమే గాకుండా పూజలు కూడా ఉచితంగా చేయాల్సింది. ధూప, దీప, నైవేద్యానికయ్యే ఖర్చు వీరే భరించాలి. (గుమ్మడి నిరల్ రావు (గద్దర్), 60 సంవత్సరాల తరువాత నా ఊరు, అముద్రితం)

ఈ విధంగా గ్రామాల్లో వృత్తులన్నింటికి కుల ప్రాతిపదిక ఉండేది. ప్రతి కులానికి ఒక కులపెద్ద ఉండేవాడు.

వీరంతా దొరలను, పటేల్, పట్వారీలను ఆశ్రయించుకొని ఉండేవారు. వారు కోరినట్లుగానే ఇంటికొక మనిషి ప్రతిరోజు దొరగడిల్లో వెట్టిచాకిరికి పంపించేవారు. వీరు వంతులవారిగా పనిచేసేవారు. ఇది నిజాం ఏలుబడిలో జరిగే నిత్యకృత్యప్రక్రియ. వీరిలో ఏ ఒక్కరు దొరలకు, భూస్వాములకు ఎదురు తిరిగినా, వారి వంతు రోజు వెట్టికి రాకపోయినా వీరిపైన జరిమానాలు విధించడమే గాకుండా శిక్షగా కొరడా దెబ్బలు కొట్టి, మోకాళ్ళకు మోచేతులకు సంకెళ్ళను వేసి వీపు మీద పెద్దబండ రాయిని పెట్టి ఎర్రబెండలో, కాళ్ళకు చెప్పులు లేకుండా పొద్దుగూకులు నిలబెట్టేవారు. ఒక వేళ వారు కదిలినా, వారి వీపుపైన ఉన్న బండరాయి క్రింద బడ్డా పోలీస్ పటేల్, రఘుశివించే కొరడాకు బలైపోవాల్సి వచ్చేది. పైగా వీరు చెప్పుకోవడానికి కూడా ఎవ్వరూ లేకపోయేవారు.

ఈ స్థితిగతులు మారాలంటే సోరాలం ఒక్కటే శరణ్యమని, అదే బానిసత్వం నుండి విముక్తి చేస్తుందని, ప్రజలను తన పాటల ద్వారా చైతన్యపరిచాడు.

("ప్రజాకవి సుద్దాల హనుమంతు" 40వ వర్ణం ప్రతి సంవత్సరంగా అందిస్తున్న వ్యాసం.)

మతినితిప్పు పెద్దమత్తు...

ప్రక్కనుండి పెనుతోడే
అన్యమతస్సుడికన్నా
విదేశపు తనమతస్సుడు
విరివిగ మనసుకు దగ్గర ...
తానెదిగిన పరులనేల
తోసిన తన నేలకన్న
కృతజ్ఞతచచ్చి పుచ్చిన
అహంకృతికి కడుతక్కువ ...
తననెత్తిన పరులమంచి
మరచిపోయి పులిసిపోవ
స్వంతమతము సొంతనేల
మతినితిప్పు పెద్దమత్తు ...

- యముగంటి ప్రభాకర్, 9440152258

శుభ సంకేతం

అవసరానికి, వాడుకొని, చేసిన మంచి
పనులను మరిచి
కిడు తలపెట్టినా!
చేయని నేరాలు తలరుద్దినా! వారిని
కాలం సహించదు! ధర్మం ఊర్కోదు!
జీవితంలో మరిచిపోని గుణపాఠం
నేర్చితీరుతుంది!!
ఎవ్వరినీ వదలదు.

- యెల్లి సుదర్శన్, 9892411067

వృద్ధ వ్యథ

రేడియమ్, 92915 27757

ఎంత చేసిన

చింత తప్పలేదు
చచ్చి బతికిన
ప్రేమ మనిషిని

ఉన్నదంతా
ఊడ్చి ఇచ్చితి
చింకిచాపలా
మూలపడితి

చందమామలా
ఓ వెలుగు వెలిగితి
మంచిచెడుల
తీరు తెలిపితి

ఎముకలు క్రుళ్లి
వయస్సు మళ్లె
నెత్తుటి వేడి
పరుగు తీయునా!

కటిక చీకటి
దారులు నడిచితి
వెలుగు ఆశల
పులుగును కంటిని

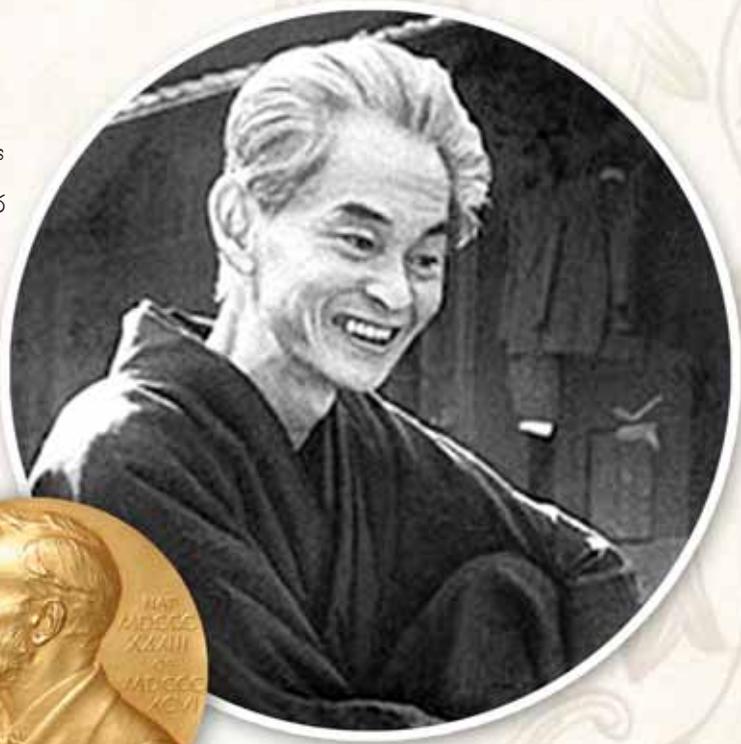
మిఠాయి మాటలు
ఊతమివ్వవూ
నిజాల జాబిల్లీ
చేతికందదూ

జీవితసారం
శుక్ల కృష్ణ పక్షం
ధైర్యమే కవచం
చివరిశ్వాస
ప్రకృతి ప్రవచనం

జపాన్ మేటి రచయిత... అసునారి కవాబాటా

అసునారి కవాబాటా 11 జూన్ 1899లో ఒసాకాలో జన్మించాడు. 1968 అక్టోబరు 16న కవాబాటా సాహిత్యానికి నోబెల్ బహుమతిని పొందారు, అటువంటి ప్రత్యేకతను పొందిన మొదటి జపనీస్ వ్యక్తి ఆయన. కావబాట జపనీస్ ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చదివాడు. 1920 నుండి 1924 వరకు, కవాబాటా టోక్యో ఇంపీరియల్ విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుకున్నాడు, అక్కడ అతను తన డిగ్రీని పొందాడు. ఆధునిక జపనీస్ సాహిత్యంలో కొత్త ఉద్యమానికి మాధ్యమం అయిన బంగీ జిడై ప్రచురణ వ్యవస్థాపకులలో ఆయన ఒకరు. అక్టోబరు 1924లో, కవాబాటా, రిచి యోకోమిట్సు మరియు ఇతర యువ రచయితలు బంగీ జిడై (ది ఆర్టిస్టిక్ ఏజ్) అనే కొత్త సాహిత్య పత్రికను ప్రారంభించారు. ప్రత్యేకంగా జపనీస్ ఉద్యమం సహజవాదం నుండి వచ్చింది, అయితే ఇది సోషలిస్ట్/కమ్యూనిస్ట్ పాఠశాలల యొక్క "కార్మికుల" లేదా శ్రామిక వర్గ సాహిత్య ఉద్యమానికి కూడా వ్యతిరేకం. ఇది యూరోపియన్ క్యూబిజం, ఎక్స్ప్రెషనిజం, దాదా మరియు ఇతర ఆధునిక శైలులచే ప్రభావితమైన "కళ కోసం కళ" ఉద్యమం. కవాబాటా 1927లో ప్రచురించబడిన "ఇజు నర్తకి" అనే చిన్నకథతో రచయితగా అరంగేట్రం చేశాడు. అనేక విశిష్ట రచనల తర్వాత, 1937లో వచ్చిన "సో కంట్రీ" నవల జపాన్లోని ప్రముఖ రచయితలలో ఒకరిగా గుర్తింపును తెచ్చింది. 1949లో, థాజండ్ క్రేన్స్ మరియు ది సౌండ్ ఆఫ్ ది మౌంటైన్ సీరియల్స్ ప్రచురించబడ్డాయి, క్లబ్ ఆఫ్ జపాన్, అనేక అంతర్జాతీయ కాంగ్రెస్‌లలో కవాబాటా ఈ

క్లబ్ కు జపనీస్ ప్రతినిధిగా ఉన్నారు. ది లేక్ (1955), ది స్టిపింగ్ బ్యూటీ (1960) మరియు ది ఓర్డ్ క్యాపిటల్ (1962) అతని ప్రతిష్ఠను పెంచిన రచనలు. సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతి 1968 యసునారి కవాబాటాకు "అతని కథన నైపుణ్యానికి, జపనీస్ మనస్సు యొక్క సారాంశాన్ని గొప్ప సున్నితత్వంతో వ్యక్తీకరించినందుకు" ఇవ్వబడింది. జపనీస్ సాహిత్యాన్ని ఇంగ్లీష్ మరియు ఇతర పాశ్చాత్య భాషలలోకి అనువదించడానికి కవాబాటా ఒక చోదకశక్తిగా కీర్తిని పొందాడు. అతను 1960లో ఆర్డర్ ఆఫ్ ఆఫ్ట్ అండ్ లెటర్స్ ఆఫ్ ఫ్రాన్స్ కి అధికారిగా నియమితుడయ్యాడు. మరుసటి సంవత్సరం జపాన్ ఆర్డర్ ఆఫ్ కల్చర్ ను అందుకున్నాడు. యసునారి కవాబాటా ఏప్రిల్ 16, 1972న మరణించారు.

భాషా రక్షణకు ఉద్యమించాలి...

డాక్టర్ నందిని సిదారెడ్డి

తెలుగు భాష ఏ కాలంలోనూ అధికార భాషగా ఉండలేకపోవడం వల్ల ఇతర భాషల ఆధిపత్యం చెలరేగిపోయిందని తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ పూర్వ అధ్యక్షులు డాక్టర్ నందిని సిదారెడ్డి అన్నారు. సంస్కృతం, హిందీ, ఉర్దూ, మరాఠీ, ఇంగ్లీషు మొదలైన భాషలు తెలుగు భాషపై అధిపత్యం చెలాయించాయని సోదాహరణంగా వివరించారు. తెలంగాణ రచయితల సంఘం ఆధ్వర్యంలో డిసెంబర్ 24న సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రం దొడ్డి కొమరయ్య హాల్లో జరిగిన తెలుగు భాష - ఆధిపత్యాలు అనే సదస్సు రాష్ట్ర అధ్యక్షులు డాక్టర్ నాళేశ్వరం శంకరం అధ్యక్షతన జరిగిన సదస్సులో ఆయన భాషాధిపత్యాలు - ఉద్యమాలు - తెలుగు అనే అంశంపై కీలక ఉపన్యాసం చేశారు. దేశంలో హిందీ భాష రుద్దడానికి కేంద్రంలో ఉన్న ప్రభుత్వం ఆ పార్టీ అధికారంలో ఉన్న ప్రభుత్వం దుర్మార్గ ప్రయత్నాలు చేస్తుందని ఆయన ఆక్షేపించారు. భాషలను రక్షించుకోవడానికి ఉద్యమాలను చేయడం భాషాభిమానులందరి కర్తవ్యం అని ఆయన ఉద్బోధించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రముఖ కవి విమర్శకులు పద్మశ్రీ అవార్డు గ్రహీత ఆచార్య రాచపాలెం చంద్రశేఖర్ రెడ్డి తెలుగు భాష - సాహిత్య ప్రభావం అనే అంశంపై, ప్రముఖ భాషావేత్త డాక్టర్ నలిమల భాస్కర్ తెలుగు - వివిధ భాషలు - ఆధిపత్యాలు అనే అంశంపై, ఆంధ్రజ్యోతి ఎడిటర్ కె శ్రీనివాస్ తెలుగు భాష- ప్రసార మాధ్యమాలు- ప్రభావాలు అనే అంశంపై విస్తారంగా మాట్లాడారు. ఈ కార్యక్రమంలో తెలంగాణ రచయితల సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి డాక్టర్ వి. శంకర్, రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు ఘనపురం దేవేందర్, శ్రీరామోజు హరగోపాల్, ఒద్దిరాజు ప్రవీణ్, సిరిగాడ శంకర్, సాయన్న, దాసరి మోహన్, కూర చిదంబరం, వి. గురుమూర్తి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

టింపెస్ట్ ఆఫ్ టైం ఆవిష్కరణ

తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ సౌజన్యంతో తెలంగాణ రచయితల సంఘం జంట నగరాల శాఖ ఆధ్వర్యంలో డాక్టర్ కొండపల్లి నీహారిణి కవితా సంపుటి కాల ప్రభంజనం, ఎలనాగ చేసిన ఆంగ్ల అనువాదం “టింపెస్ట్ ఆఫ్ టైం” డిసెంబర్ 23 2022 శుక్రవారం సాయంత్రం ఐదు గంటలకు, బుక్ ఫేర్ సాహిత్య వేదిక ఇందిరాపార్క్ హైదరాబాదులో ఆవిష్కరణ సభ జరిగింది. ఈ సభకు ముఖ్య అతిథిగా ఆవిష్కర్తగా తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ జూలూరి గౌరీశంకర్ వ్యవహరించగా, మేడ్చల్ అదనపు కలెక్టర్ డాక్టర్ ఏనుగు నరసింహారెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. లక్ష్మీనారాయణ- అమ్మంగి వేణుగోపాల్, కాంచనపల్లి గోవర్ధన్ రాజు, గురజాల రామసేనయ్య, ఎలనాగ, కొండపల్లి నీహారిణి తదితరులు ఈ సభలో పాల్గొన్నారు.

రాళ్లకొచ్చే కథా సంపుటి ఆవిష్కరణ

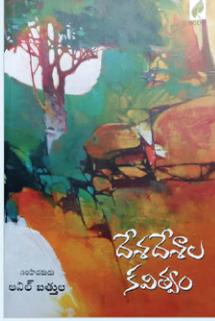

డిసెంబర్ 25 2022, ఆదివారం మధ్యాహ్నం రెండు 30కి దాసరి మోహన్ రచించిన రాళ్లకొచ్చే కథల సంపుటం ఆవిష్కరణ ఎన్టీఆర్ స్టేడియం పుస్తక ప్రదర్శన ఉత్సవంలో జరిగింది. సాహిత్య అకాడమీ పూర్వ అధ్యక్షులు నందిని సిదారెడ్డి అధ్యక్షత వహించిన ఈ సభలో తంగేడు పక్షపత్రిక సహ సంపాదకుడు కాంచనపల్లి గోవర్ధన్ రాజు విశిష్ట అతిథిగా పాల్గొన్నారు విమర్శకులు నాళేశ్వరం శంకరం, కూర చిదంబరం, వచన శివకుమార్ ఆత్మీయ అతిథులుగా పాల్గొన్న ఈ సభకు కందుకూరు శ్రీరాములు నిర్వాహకులుగా వ్యవహరించారు దాసరి మోహన్ కథాసంవిధానాన్ని వక్రలు ప్రశ్నించారు.

గంగెద్దు కథా సంపుటి ఆవిష్కరణ

డిసెంబర్ 29, 2022 డాక్టర్ ఎస్. రఘు అధ్యక్షతన శీలం భద్రయ్య రచించిన గంగెద్దు కావ్యాన్ని తెలంగాణ సాహితీ అకాడమీ అధ్యక్షులు జూలూరి గౌరీ శంకర్ ఆవిష్కరించారు. ఆత్మీయ అతిథులుగా సాహిత్య చారిత్రక పరిశోధకులు డాక్టర్ సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్, తంగేడు అసోసియేటెడ్ కాంచనపల్లి తెలంగాణ మోడల్ స్కూల్స్ సంయుక్త సంచాలకులు శ్రీమతి పాలడుగు సరోజినీదేవి పాల్గొనగా గజ్వేల్ డిగ్రీ కళాశాల తెలుగు శాఖ అధ్యక్షులు పుస్తక పరిచయం చేశారు

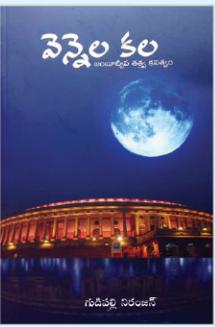

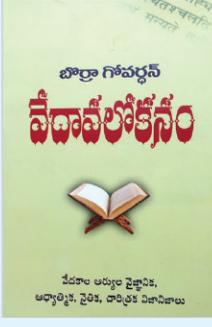
దేశదేశాల కవిత్వం
అనిల్ బత్తుల
బోధి ఫౌండేషన్
హైదరాబాద్
వెల : రూ. 500/-

నానీల వసంతం
కుడికాల వంశీధర్
వెల : రూ. 60/-

వెన్నెల కల
గుడిపాటి నిరంజన్
సెల్ : 94933 19878
వెల : రూ. 150/-

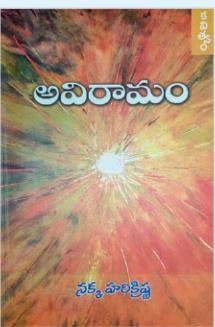
వేదావలోకనం
బొర్రా గోపర్కణ్
సెల్ : 93906 00157
వెల : రూ. 200/-

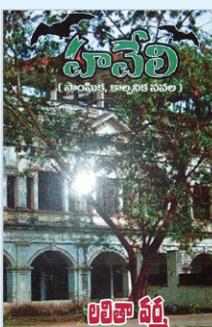
చిందూ నేల
డా॥ సిద్ధెంకి యాదగిరి
గుడిపాటి నిరంజన్
తప్పట ఓదయ్య
వెల : రూ. 150/-

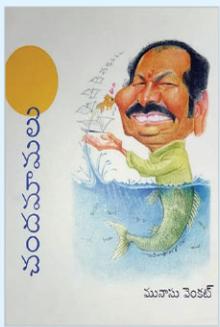
ఉయ్యాలా జంపాలా
గంగదేవు యాదయ్య
సెల్ : 90591 12105

అవిరామం
నక్క హరిక్రిష్ణ
సెల్ : 99488 77662
సిద్దిపేట
వెల : రూ. 160/-

హవేలి (సాంఘిక, కాలానిక నవల)
లలితావర్మ
సికింద్రాబాద్
సెల్ : 99496 72671
వెల : రూ. 100/-

చందమామలు
మునాసు వెంకట్
సెల్ : 99481 58163
మర్రి ముద్రణలు
వెల : రూ. 150/-

